

ŽELEZAR

JESENICE, DNE 1. APRILA 1982

ŠTEVILKA: 13 • LETO: XXXI

Naš kovinar, svobodno glasilo delavcev KZ, kot predhodnik Železarnja začel izhajati 26. januarja 1937. Železarnja izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstodnevnik in od 1. januarja 1963 kot tednik. Glasilo je ob 25-letnici predsednik Tito odkrival z ednim zaščitnim znakom s srebrno zvezdo. Glavni in odgovorni urednik Jozica Varni. Naslov: Uredništvo Železarnja, SŽ — Železarna Jesenice. Številke internih telefonov: urednik 2618, administracija 2619 in 2621. Tisk: TK Gorenjski tisk, Kranj. Oprosta prometnega danka po pristojnem mnenju stav. 42/1-72.

DELITEV OSEBNEGA DOHODKA PO DELU, REZULTATIH DELA IN POSLOVANJA — KLJUČ ZA REŠITEV MNOGIH VPRAŠANJ

»Hitrejša uveljavitev samoupravnega sistema na področju oblikovanja, delitve sredstev za osebne dohodke ter njihovega prilagajanja bo bistveno prispevalo k učinkovitejšemu gospodarjenju in upravljanju družbenih sredstev, kot podlaga za trdnější gospodarski in družbeni razvoj.«

TUDI O TISTEM, KAR NAM NI VŠEČ, MORAMO OBVEŠČATI DELAVCE

V zakonu o združenem delu je v poglavju, ki govori o obveščanju delavcev v združenem delu, med drugim rečeno, da »delavski svet in poslovodni odbor organizacije združenega dela morata obveščati delavce in sindikat o opozorilih, ugotovitvah in odločitvah družbenega pravobranilca samoupravljanja, službe družbenega knjigovodstva, organa, ki je pristojen za nadzorstvo nad zakonitostjo dela organizacije združenega dela, sodišče, organov družbenopolitičnih skupnosti oziroma sindikata, če ti to zahtevajo.«

Od sprejema zakona o združenem delu je preteklo več kot pet let, za katere prav gotovo ne bi mogli reči, da so v naši železarni potekali brez kakršnihkoli opozoril, ugotovitev ali odločitev organov, ki jih navaja gornji citat, pa vendar o tem bore malo vemo, pa tudi ustreznih tovrstnih zahtev delavcev ni bilo. Pa vendar iz letnih poročil občinskega družbenega pravobranilca samoupravljanja, sodišča združenega dela v Kranju in drugih organov vemo, da je bilo med delavci in skupinami, ki so iskali zaščito samoupravnih pravic, tudi veliko delavcev iz TOZD in delovnih skupnosti naše železarne in da je bilo med njimi tudi precej takih, ki so bili upravičeni do zaščite in pri katerih je šlo za očitno kršenje njihovih samoupravnih pravic, kršenje samoupravnih listin, zakonov in podobno. Iz teh poročil so znana tudi različna opozorila za nedosledno ali nezadostno samoupravno urejenost nekaterih področij, ki sodijo na področje neodtujljivih pravic delavcev. O vsem tem pa smo bili, kakor že rečeno, bore malo obveščeni, niti nikjer nismo zasledili kakršnihkoli sankcijskih ukrepov proti povzročiteljem samoupravnih sporov ali nesamoupravnega ravnanja. To pa je najbrž tudi vzrok, da se še kar naprej malomarno obnašamo pri uresničevanju ustavnih določil in določil zakona o združenem delu in da pri vsem tem pozabljamo tudi na sankcije — pravne in politične — ki bi morale slediti takemu ravnanju.

Primer, ki ga bomo navedli v nadaljevanju, je le eden od mnogih, ki kaže na nesamoupravno ravnanje, kar je nedvomno tudi posledica neustreznosti organiziranosti in prisotnosti pristojnih strokovnih služb. Tako smo v železarni konec februarja prejeli odločitev sodišča združenega dela v Kranju, s katero razveljavlja sklep delavskega sveta delovne organizacije Železarna Jesenice z dne 28. oktobra 1981 o izbiri kandidata za opravljanje del in nalog vodja centra za proučevanje samoupravljanja in informiranje za dobo štirih let s tem, da se zadeva ponovno vrne v obravnavo delavskemu svetu Železarne.

Ime v obravnavanem primeru ni niti važno, temveč dejstvo, ki ga je ugotovilo sodišče združenega dela ob upoštevanju določil samoupravnih splošnih aktov, zakona o združenem delu in izrednih listinskih dokazov in izjav prič, da so bila v postopku izbire za vodjo CPSI kršena določila samoupravnih splošnih aktov in zakona o združenem delu, ob nekaterih dvomljivih določbah statuta delovne organizacije Železarna Jesenice. Po odločitvi sodišča so kršitve po svojem pomenu bistvene, torej takšne, da jih ni mogoče odpraviti niti po postopku pred sodiščem združenega dela.

Pri obravnavanem primeru, kot že rečeno, je bil kršen 92. člen statuta Železarne, ki izhaja iz zakona o združenem delu in zakona o delovnih razmerjih. Zato je skoraj nerazumljivo, da ni bilo na seji nikogar, predvsem pa od najbolj odgovornih, ki bi razložil delegatom pravilnost postopka, oziroma preprečil nesamoupravni sklep, ki ga je v bistvu predlagal nekdo od delegatov, medtem ko predloga razpisne komisije sploh niso obravnavali. Naš statut in zakon o združenem delu v tem pogledu zelo natančno opredeljujeta, da individualni poslovodni organ oziroma predsednik kolegijskega poslovodnega organa mora opozoriti delavski svet na nezakonite odločitve in druge akte in če tega ne naredi, odgovarja za kršitev delovne dolžnosti in samoupravne funkcije. Za to pa imamo v samoupravnem aktu predvidene tudi ustrezne sankcije, ki pa jih žal v dosednji praksi za tovrstne kršitve še nismo uporabljali, čeprav obravnavani primer ni bil doslej edini, s podobnimi primeri pa se srečujemo tudi na nivoju temeljnih organizacij združenega dela in delovnih skupnosti.

Čeprav v končni fazi v tem primeru pade neposredna odgovornost na predsednika poslovodnega odbora Železarne, pa je ob tem vsekakor potrebno poudariti tudi posredno odgovornost strokovnih služb, v tem primeru verjetno najbolj pravne službe in centra za proučevanje samoupravljanja in informiranje, kjer se pripravlja gradivo za seje in oblikujejo sklepi, da bi na to opozorile predsednika poslovodnega odbora, ki bi v tem primeru moral vsaj zadržati sklep delavskega sveta. Tako smo skoraj po trimesečnem postopku na sodišču združenega dela znova na začetku poti pri reševanju dosti pomembne kadrovske zadeve v Železarni, kar pa je seveda povezano tudi s premalo opredeljeno kadrovsko politiko.

REZULTATI JAVNE RAZPRAVE O OSNUTKU PRAVILNIKA O OBLIKOVANJU CEN PROIZVODOV IN STORITEV

Na osnovi zakona o temeljih sistema cen in družbenem nadzoru cen ter uradnem tolmačenju tega zakona je oddelek za raziskave tržišča izdelal osnutek pravilnika za oblikovanje cen proizvodov in storitev v delovni organizaciji Železarna Jesenice. Preden je bil osnutek predložen v razpravo po TOZD, je bil z vodji TOZD, predsedniki delavskih svetov in sekretarji zveze komunistov organiziran razgovor kot obliko instruktaža, da bi bila razprava v TOZD uspešnejša in za delavce razumljiva.

(Nadaljevanje na 3. strani)

V predlogu poročila centralnega komiteja Zveze komunistov Slovenije o delovanju Zveze komunistov Slovenije med osmim in devetim kongresom ZK Slovenije je rečeno, da si je zveza komunistov prizadevala soustvarjati takšne družbenopolitične razmere, v katerih naj bi zadovoljevanje potreb in interesov delavcev v vse večji meri povezovali z njihovimi prispevki k ustvarjanju dohodka in k povečanju družbene produktivnosti dela. V obdobju med obema kongresoma je bilo doseženo, da je povečanje obsega vseh sredstev za osebne dohodke načelno odvisno od ustvarjenega dohodka. V zadnjih letih pa je bila zaradi zaostrenih gospodarskih razmer rast sredstev

Nadaljevanje na 2. strani

Montaža plavža 1 (Foto I. Kučina)

DELAVCI URESNIČUJEJO SVOJE PRAVICE, OBVEZNOSTI IN ODGOVORNOSTI V TOZD

• Samo če je v zakonu posebej predvideno, v samoupravnem sporazumu pa posebej določeno, se lahko pooblasti pristojne organe delovne organizacije ali druge oblike združevanja, da odločajo o posamičnih pravicah, obveznostih in odgovornostih delavcev temeljnih organizacij.

• Prevzemanje solidarne in subsidiarne odgovornosti prek samoupravnega sporazuma pomeni razpolaganje z dohodkom temeljne organizacije.

• Pristojnost za tolmačenje samoupravnega splošnega akta je odvisna od narave, vloge in pomena samega tolmačenja.

Komisija skupščine SFRJ za spremljanje izvajanja zakona o združenem delu dobiva številna vprašanja o načelnem ali konkretnem izvajanju posameznih določb zakona o združenem delu. Postavljajo jih organizacije združenega dela, druge samoupravne organizacije in skupnosti, organi, delavci in občani.

O teh vprašanjih sprejema komisija stališča in mnenja, ki jih posreduje najširšemu krogu zainteresiranih za izvajanje določb omenjene

ga zakona. Na zadnji seji, ki je bila konec januarja, je komisija zavzela stališča o več vprašanjih. Del jih objavljamo v tej številki Poročevalca.

URESNIČEVANJE PRAVIC, OBVEZNOSTI IN ODGOVORNOSTI DELAVCA

Ob vprašanju, kdaj in kako lahko delavci svoje pravice, obveznosti in odgovornosti uresničujejo tudi v drugih oblikah združevanja dela in sredstev in ne samo v temeljni organizaciji združenega dela, je bilo na seji komisije poudarjeno, da po zakonu o združenem delu delavci svoje pravice, obveznosti in odgovornosti, ki jih imajo v temeljni organizaciji in v vseh drugih oblikah združevanja dela in sredstev, uresničujejo v temeljni organizaciji. Izjema je le, če drugače predpisuje

Nadaljevanje na 6. strani

POSLOVANJE SLOVENSКИH ŽELEZARN V LETU 1981

Na jutrišnji seji delavskega sveta SOZD Slovenske železarne, ki bo tokrat na Jesenicah, bodo poleg drugih zadev obravnavali tudi poslovanje SOZD Slovenske železarne v preteklem letu. Čeprav smo o posameznih vprašanjih v našem glasilu že poročali, tokrat objavljamo celovito poročilo, ki so ga dobili delegati za sejo, seveda brez priloženih obsežnih razpredelnih in grafičnih ilustracij.

Tudi tokrat bomo najprej navedli nekaj ocen o splošnih gospodarskih gibanjih v lanskem letu. Tako bomo lažje presojali rezultate, ki smo jih sami dosegli s svojim poslovanjem.

Za splošne gospodarske razmere v Jugoslaviji ugotavljamo že nekaj let nazaj, da se nenehno zaostrejuje. To velja tudi za leto 1981, pri čemer smemo reči, da je bilo to leto gospodarsko še posebno zapleteno. Poglej

mo nekaj konkretnih podatkov, ki to potrjujejo.

Industrijska proizvodnja je bila lani v Sloveniji le še za 1,9% višja kot leto prej. To je ena najnižjih stopenj rasti v povojnih letih, ki pa je bila sočasno dosežena v pogojih izredno visoke konjunktura na domačem trgu. Vzroki za skromno pro-

Nadaljevanje na 7. strani

OBRAČUN SKUPNEGA PRIHODKA

Naslovno vprašanje je večkrat tema razprav delavcev v temeljnih organizacijah združenega dela in delovnih skupnostih, zato sestavek, ki ga je pripravila strokovna delavka finančno-računskega sektorja naše železarne kot prispevek za tematsko konferenco v pripravi na deveti kongres Zveze komunistov Slovenije, v celoti objavljamo.

Sistem obračuna skupnega prihodka, lahko rečemo, je bil in je še precej »revolucionarna« zadeva, čeprav se je o sistemu dnevno govorilo v vseh sredstvih javnega obveščanja. Vsi sodelavci smo se podali na dokaj neznano področje, ker smo orali popolno ledino in bili deležni nešteto kritik, da uporabljamo najmilejši izraz. Nihče namreč nikoli ni jasno povedal, da zahtevajo vse oblike dohodkovnega povezovanja veliko mero zrelosti in objektivnosti do lastnega dela, na čemer seveda normativni slonijo. Ko je bil prvi plan v tem sistemu izdelan, so bile konture, kako naj bi poslovali, postavljene, prav tako je bila znana tudi udeležba posameznih TOZD pri načrtovanih ciljih. Dejansko stanje, ki so ga spremljali vsi prej omenjeni riziki, pa je imelo svoj odraz v obračunih, tako periodičnih kot letnih. Vsako odstopanje od plana tako iz objektivnih kot iz subjektivnih razlogov je imelo posledice v bilanci

uspeha vsake izmed udeleženk v skupnem prihodu.

Kaj kmalu je bilo tudi ugotovljeno, da se je za tak sistem obračuna, ki je pomenil vsebinsko spremembo

(Nadaljevanje na 3. strani)

★★★★★★★★★★★★★★★★

★★★★★★★★★★★★★★★★

PRI JEKLU ZARADI REDUKCIJE ELEKTRIČNE ENERGIJE IN POMANJKANJA GRODLJA RAHLO POD PLANOM

Do 29. marca je po podatkih statistične službe na sektorju za ekonomiko in organizacijo znašala skupna proizvodnja vseh proizvodnih temeljnih organizacij naše železarne 116.199 ton ali 92,4% družbenega načrta za mesec marec oziroma 94,9 operativnega programa. V tem času so temeljne organizacije za prodajo izdelale 35.670,8 ton izdelkov, kar je v odnosu na družbeni plan 96,4%, v odnosu na operativni program pa 97,2%. Delavci v TOZD Plavž so v enem plavžu naredili 7.033,9 ton grodlja in s tem že presegli mesečni družbeni plan, ki je enak operativnemu načrtu, za 5%. V TOZD Jeklarna so delavci v 29 dneh izdelali 38.382 ton surovega jekla, kar je 91,4% mesečnega družbenega plana, ki je enak operativnemu programu. Ob tem moramo omeniti izpad proizvodnje zaradi štiridnevnega polovičnega obratovanja v elektro jeklarni zaradi redukcije električne energije in pomanjkanje grodlja v martinarni.

DELITEV OSEBNEGA DOHODKA PO DELU, REZULTATIH DELA IN POSLOVANJA – KLJUČ ZA REŠITEV MNOGIH VPRAŠANJ

(Nadaljevanje s 1. strani)

za osebne dohodke počasnejša od rasti dohodka. V številnih organizacijah združenega dela so vsebinsko dograjevali sistem delitve sredstev za osebne dohodke, ki pa je preveč omejen le na delavčev tekoče delo, izraženo v količini in kakovosti dela, le v redkih izjemah pa vključuje tudi prispevek delavca pri upravljanju in gospodarjenju z minulim delom.

Pri tem, ugotavlja poročilo, je bilo še mnogo nedoslednosti. Predvsem ni bilo dovolj konkretnih pobud, da bi s hitrejšim presežanjem odtujevanja minulega dela uveljavljali ekonomsko motiviranost delavcev za proizvodnjo in ustvarjalno delo ter racionalno upravljanje z družbenimi sredstvi. Niti niso bile izrabljene vse možnosti za ustvarjanje večjega dohodka z uporabo znanja. Premalo je bilo tudi prizadevanj za stimulativno nagradjevanje inovacijskega, raziskovalnega in razvojnega dela ter njegovih dosežkov v organizacijah združenega dela.

Zato razumljivo osnutek resolucije devetega kongresa Zveze komunistov Slovenije med nalogami zveze komunistov pri nadaljnjem družbeno-ekonomskem razvoju nalogam za hitrejšo uveljavljanje samoupravnega sistema na področju oblikovanja in delitve sredstev za osebne dohodke namenja posebno poglavje. To, poudarja osnutek resolucije, je v sedanjih gospodarskih in družbenih razmerah podlaga za celotno družbeno preobrazbo dela delavcev in za oblikovanje in utrjevanje njihovih družbenogospodarskih interesov. Podlaga za krepitev vloge delavcev kot družbenih nosilcev zasebnega in skupnega združenega dela in vseh odnosov v družbeni reprodukciji in družbi.

Zato bo treba oblikovati trdne temelje in mehanizme za oblikovanje, delitev in prilaganje osebnih dohodkov, ki bodo temeljili na delu in rezultatih dela delavcev, na njihovem upravljanju s pogoji in procesi dela in poslovanja ter gospodarjenja s sredstvi za tekočo in razširjeno reprodukcijo v lastni organizaciji združenega dela in skupnosti ter v vseh oblikah proizvodne, poslovne in interesne povezanosti. »Osebnih dohodkov delavcev mora postati trdna materialna podlaga reprodukcije njihovih delovnih zmogljivosti in podlaga za zadovoljevanje njihovih materialnih in duhovnih potreb v skladu s možnostmi, ki jih daje družbena proizvodnja na sedanji stopnji razvosti proizvodnih sil.«

»Z ustreznim oblikovanjem in delitvijo sredstev za osebne dohodke,« je poudarjeno v nadaljevanju, »bomo ustvarili materialno podlago za reprodukcijo in razširitev proizvodnih, storitvenih in družbenih dejavnosti, ki proizvajajo proizvode in opravljajo storitve za zadovoljevanje človekovih kulturnih, izobraževalnih, zdravstvenih, socialnih in drugih potreb in to tako tiste, ki so delavcem na razpolago s posredovanjem trga, in tiste, ki jih zagotavlja s svobodno menjavo dela.«

tavljajo s svobodno menjavo dela.«

S tako politiko bo potrebno tudi preprečevati motnje v proizvodnji in reprodukciji in druge negativne pojave. Skratka, oblikovanje, delitev in prilaganje osebnih dohodkov bo potrebno preobraziti tako, da bodo delavci stalno spodbujali k učinkovitemu proizvodnemu ali ustvarjalnemu in drugemu potrebnemu delu, gospodarjenju s sredstvi tekoče in razširjene reprodukcije ter vodenju delovnih procesov, s čimer bomo zagotovili uspešen in smotrni potek proizvodnje, njeno izpolnjevanje in razvoj.

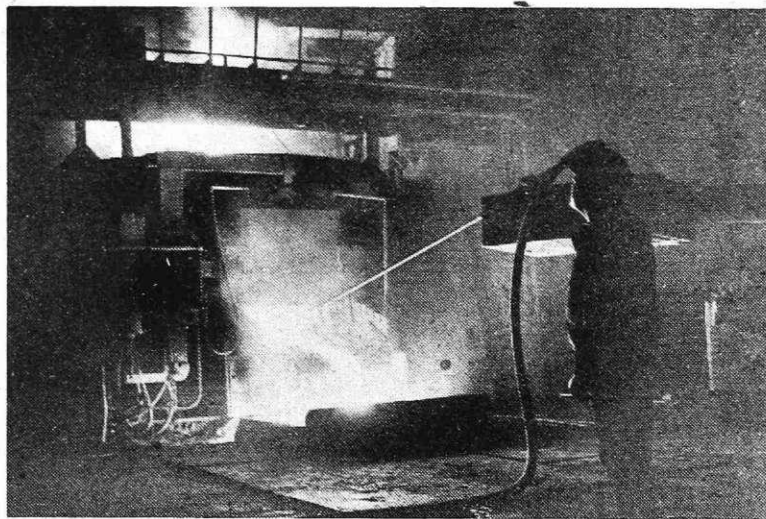
Za takšno delitev osebnega dohodka je potrebno ustvariti ugodne družbene razmere in strokovne pogoje. Pri tem bo potrebno uveljavljati merila, da bo osebni dohodek delavca odvisen od zahtevnosti del in nalog, ki jih opravlja, od količine in kakovosti opravljenega dela oziroma izdelkov in storitev, od gospodarne uporabe delovnih oziroma proizvodnih sredstev, predmetov dela, reprodukcijskih materialov in

energije. Prihranki se morajo v dogovorjenem deležu neposredno izraziti v višini osebnega dohodka.

Osnutek resolucije tudi navaja, da moramo doseči, da bodo osebni dohodki in obseg sredstev za osebne dohodke odvisni od rezultatov gospodarjenja z denarnimi in drugimi sredstvi tekoče reprodukcije ter od prispevka delavcev h gospodarjenju s sredstvi za razširjeno reprodukcijo, ki se izražajo v povečani družbeni produktivnosti dela in povečanem dohodku, ne glede na to, kje v družbeni reprodukciji se uporabljajo. Ob tem se bo treba zavzemati tudi za boljše vrednotenje proizvodnega in ustvarjalnega dela.

Ta del osnutka resolucije zaključujejo naslednje naloge:

»Pri določanju meril za merjenje in ugotavljanje delavčevega dela je zato nujno dosledneje upoštevati ustvarjalnost pri delu in telesni napor ter težje delovne razmere, ker bomo le tako lahko zagotovili učinkovitejšo izrabo razpoložljivih proizvodnih sredstev in večjo zainteresiranost delavcev za opravljanje del in nalog v neposredni proizvodnji. Tako bomo ustvarili možnosti, da se bodo tudi mladi bolj odločali za izobraževanje za tisto delo v proizvodnji, za katero delavcev primanjkuje in da se bodo bolj vztrajno in prizadevno vključevali v ustvarjalno delo.«

Vpihavanje kisika v električno peč (Foto I. Kučina)

NNP '82: PREPREČITI VELIKO MATERIALNO ŠKODO IN ZMANJŠATI ŠTEVILO ŽRTEV

Letos bomo v Sloveniji izvedli akcijo »nič nas ne sme presenetiti« – NNP že tretjič zapored. Samozagotitveni in obrambne akcije, ki naj s politično mobilizacijo ljudi krepijo zavest, pripravljenost in sposobnost članov družbe za uresničevanje pravic in dolžnosti na tem pomembnem področju, so v preteklih letih veliko prispevale k podpiranju ljudske obrambe in družbene samozagotitve.

Tokrat bo pretežni del samozagotitvenih priprav namenjen usposabljanju in osveščanju delavcev in drugih občanov na področju prometa, požarne varnosti ter organiziranja narodne in civilne zaštite. Preprečevanje iz leta v leto naraščajoče materialne škode, nastale zaradi požarov, avtomobilskih in drugih nesreč pri delu ter naravnih nesreč, uspešnejše odpravljanje posledic nesreč, zmanjšanje števila človeških žrtev so samo neposredni cilji letošnje akcije. Spodbujanje varnostne kulture oziroma pripravljenosti za spoštovanje predpisov in pravil ter varnostnih ukrepov oziroma za ostrovanje odgovornosti zaradi neupoštevanja pravil pa so dolgoročni cilji akcije, ki bo trajala vse leto.

Strokovni nosilci akcije za posamezna področja so sveti za preventivno in vzgojno v sestnem prometu, skupnosti protipožarnega varstva, inšpektorati, milica, štabi civilne zaštite in upravni organi za SLO. Politično pa akcijo vodi in povezuje vse dejavnike socialistična zveza oziroma njene koordinacijske odbore v občinah, ki so morali svoje načrte za akcijo izdelati do konca februarja.

Tudi organizacije zveze sindikatov se bodo aktivno vključevale v vse priprave. Tako se bodo zavemale za krepitev samozagotitve v organizacijah združenega dela, za boljše organiziranje in kadrovske krepitve narodne in civilne zaštite ter za boljše varovanje in zaščito premoženja in upoštevanje predpisov s področja požarne in prometne varnosti.

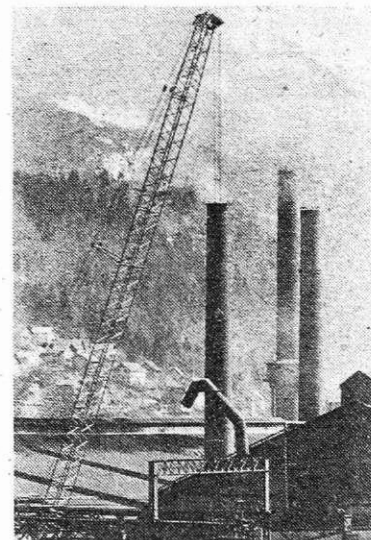
Ocene požarne in prometne ogroženosti v OZD so še redke, kjer pa jih imajo, zaposleni o njih premalo vedo. Zato bodo organizacije zveze sindikatov dosledneje zahtevale, da take ocene sprejmejo povsod in o njih obvestijo delavce. V to pa naj se vključijo tudi glasila in bilteni oziroma službe za obveščanje v OZD s spodbujanjem, poročanjem o aktivnostih v svojem okolju in ne nazadnje s posredovanjem podatkov in

informacij, ki bodo prispevale tudi k večji usposobljenosti delavcev za hitro in učinkovito ukrepanje v primeru nesreč, požarov itd.

Neposredni nosilci nalog v OZD so delavski sveti in drugi organi upravljanja. Ti morajo s pomočjo strokovnih organov in služb izdelati ali izpopolniti ocene požarne ogroženosti in načrte požarnega varstva. Samoupravni organi bodo sodelovali tudi pri organizacijski krepitvi narodne zaštite in pri ustanavljanju splošnih in posebnih enot civilne zaštite, kjer teh še nimajo. Oceniti bodo morali tudi možnosti za nastanek nesreč ter možne posledice teh nesreč in o tem obvestiti zaposlene.

Akcija bo potekala tudi na drugih področjih in ne samo v TOZD, oziroma OZD, ampak tudi v krajevnih skupnostih in stanovanjskih zgradbah. V drugi polovici leta bo dosegla svoj »višek«, ko bodo v vseh okoljih ocenili doseženo in zgoščeno prikazali celotno aktivnost.

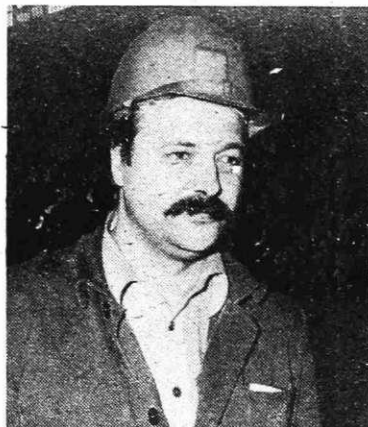
Matjaž Kek

Montaža prašnih cevi za plavž (Foto I. Kučina)

PREDSTAVLJAMO VAM PREDSEDNIKE SAMOUPRAVNIH ORGANOV

»Delavci se s svojimi problemi premalokrat obračajo na odbore samoupravne delavske kontrole, veliko raje se obračajo na druge samoupravne organe. Mislim, da se premalo zavedajo vpliva, ki ga ima samoupravna delavska kontrola na razne odločitve v temeljni organizaciji,« je povedal IVAN ŽVAN, predsednik odbora samoupravne delavske kontrole v TOZD Valjarna žice in profilov. »Na sejah našega odbora obravnavamo tekočo problematiko, problemi posameznikov pa se ne pojavljajo na dnevnem redu naših sej. Najbrž zato, ker delavci niso seznanjeni z možnostmi, ki jih imajo.«

Odbor samoupravne delavske kontrole v TOZD Valjarna žice in profilov se je v tej mandatni dobi sestal dvakrat. Obravnavali so nadurno delo, poročilo predsednika centralne inventurne komisije, vprašanje gardeb in podobno ter v zvezi s tem sprejeli nekaj sklepov. Povedal je tudi, da bodo v kratkem imeli naslednjo sejo odbora, ker se je nabralo dosti gradiva. »Pri delu smo pravzaprav prepuščeni sami sebi oziroma lastni iniciativnosti. S sindikalno organizacijo in vodstvom temeljne organizacije dobro sodelujemo, na razpolago so nam vsi podatki, ki jih zahtevamo, pa tudi kadar koga pokličemo, da nam razložijo gradivo, se ta vedno odzove. Pogrešamo pa pobud za delo našega odbora s strani delavcev samih. Ti bi se morali bolj angažirati, zlasti zato, ker dobro poznajo problematiko v obratu ter razne nepravilnosti, ki se dogajajo.«

Pravi, da sam še ni povsem seznanjen z vsemi problemi v obratu, saj v tej temeljni organizaciji dela šele leto dni, in sicer kot izmenski delovodja. Pred tem je več kot 13 let delal v TOZD Valjarna žice in profilov. Potem ko je ob delu končal srednjo metalurško tehnično šolo in ko so v TOZD Valjarna žice in profilov iz troizmenskega prešli na dvoizmensko delo, je bil premeščen sem.

»Danes ljudje na splošno kažejo več zanimanja za obratno problematiko, za delo samoupravnih organov, kakor tudi za to, da bi bili bolj seznanjeni z raznimi samoupravnimi akti, sporazumi in podobnim gradivom, kot včasih. V obratu je sicer dosti delavcev, ki niso pripravljeni delati ali pa takih, ki sprejmejo

funkcijo, potem pa ni ne delajo. Kljub temu imamo v samoupravnih organih ljudi, ki dobro delajo. Čeprav je sistem dela 4 + 1 problematičen, ko je treba sklicati kak sešestanek, se člani samoupravnih organov sejo dobro udeležujejo in sodelujejo pri njihovem delu.«

Povedal je, da že vsa leta dela v valjarnah in da ga to delo zadovoljuje, težko pa je zamenjati obrat, ko se nekega dela in okolja navadiš. Veliko je razlik med delom v valjarni debele pločevine in v valjarni žice, tako da se v delo šele uvaja.

»Delo tukaj zahteva res čelaga človeka,« je povedal. »Obseg dela je res velik: od priprave vložka do adjustaže. Nenehno si prizadevamo za doseg čimboljših proizvodnih rezultatov, tare pa nas velika bolezenska odsotnost. Tudi deset do enajst ljudi včasih naenkrat boluje na eni sami izmeni. Takrat je treba prisotne sodelavce razporediti tako, da delo teče nemoteno.«

K nam prihaja veliko mladih, ki jim je zaposlitev v Železarni samo izhod v silo, dokler si ne najdejo drugega dela. Od takega delavca ne moremo pričakovati, da se bo sploh kaj naučil, kaj šele, da bo nadomestil ali zamenjal odsotne delavce na različnih delovnih mestih.

V začetnih mesecih smo dosegli dobre delovne rezultate. Vsakokrat smo presegli plan za okoli tisoč ton izdelkov. Kljub temu pa so bili osebni dohodki v februarju pod pričakovanimi zaradi slabšega asortimenta proizvodov, saj smo izvažali več navadnih kvalit. Če imamo kljub presežanju plana za okoli tisoč ton, pa čeprav navadnih kvalit, manjše osebne dohodke, potem stimulacija na plan najbrž ni najbolj urejena in slabo vpliva na delovno vnemo ljudi.«

Meni tudi, da bi obratni vzdrževalci morali biti dohodkovno vezani na obrat, kjer opravljajo vzdrževalna dela. Takrat bi se pri odpravljanju zastojev tudi bolj angažirali. V njihovi temeljni organizaciji je veliko strojev in naprav, zato imajo tudi vzdrževalci dosti dela. »Naša norma je okoli sto izvaljenih blumov na uro in če naprave ne delajo tako, kot bi morale, je ne moremo doseči,« je pojasnil. »Smo tik pred letnim remontom. Ogrevna peč Custodis je v zelo slabem stanju, tako da pred kratkim tri dni ni obratovala. Upamo, da bo zdržala vsaj do remonta.«

ODGOVOR V ŠTIRINDEVAJSETIH URAH!

Iz temeljne organizacije združenega dela JEKLOVLEK smo dobili pismo, ki kaže še na mnoge nerešene stvari na področju pridobivanja in razporejanja dohodka in delitve sredstev za osebne dohodke na osnovi rezultatov tekočega in minulega dela. Opozarja pa tudi na nespoštovanje pravilnika o samoupravnem informiranju in komuniciranju v TOZD in delovnih skupnostih delovne organizacije Železarne Jesenice. Poglejmo, kaj pravijo delavci v TOZD Jeklovlek.

»Glede na rast življenjskih stroškov je tudi pomembno realno gibanje osebnih dohodkov. Mislimo, da ni potrebno pojasnjevati, zakaj je bilo meseca februarja manj izplačanih sredstev na zaposlenega delavca. V zvezi s tem je pomembnejše to, da je bilo izplačanih manj osebnih dohodkov glede na plan, zaposlenega in plačano uro. Če upoštevamo, da smo v TOZD Jeklovlek dosegli planirano proizvodnjo in še nekatere pomembne delovne uspehe – večjo produktivnost in boljši izplen, potem take delitve ne moremo sprejemati kot spodbudne. Doseženi osebni dohodki je bil namreč komaj za 1,8% višji od povprečnega osebnega dohodka na delavca v letu 1981, ne da bi na plan ustrezno povečali obračunske postavke. Razen tega ne bi radi pogrevali vprašanja stimulacije glede na produktivnost in vrednost, ki so »zbledele«, namesto da bi bile spodbudna in trdna podlaga za večjo učinkovitost dela, boljše gospodarjenje in podobno. To vprašanje smo naslovili na poslovodni odbor Železarne in na oddelke za študij dela in nagradjevanje, toda ostali smo brez odgovora.«

Menimo, da moramo v zvezi s tem dopolniti premijski sistem, da bi v proizvodni verigi, ki je dohodkovno povezana, dosegli večjo učinkovitost gospodarjenja. Z boljšim in cenejšim delom bi tudi dosegli trdnjše materialne pogoje in spodbudnejše nagradjevanje po delu in rezultatih dela.«

Delavci v TOZD Jeklovlek tako izpostavljajo dve zelo pereči vprašanji, ki burita tudi delavce v drugih temeljnih organizacijah in bi morali o njih najbolj odgovorni spregovoriti, pa tudi dati ustrezno razlago ali odgovor. Pri tem gre za vprašanje, ki ga delavci v TOZD Jeklovlek direktno postavljajo: to je delitev sredstev za osebne dohodke po rezultatih tekočega in minulega dela, ki v gornjem primeru očitno ni urejena in vprašanje uresničevanja našega pravilnika o samoupravnem informiranju in komuniciranju. V pravilniku smo namreč natančno opredelili, da mora posamezni delavec ali samoupravna delovna skupina dobiti odgovor

– v 24 urah, kadar se vprašanje nanaša na delitev osebnega dohodka,

– v sedmih dneh, kadar se vprašanje nanaša na dohodkovne odnose in

– v 14 dneh, kadar se vprašanje nanaša na katerokoli drugo področje življenja in dela delavca.

Ob tem ne bi smeli pozabljati, kar dokazuje tudi praksa pri nas in drugje, da največ nezadovoljstva in včasih tudi nepotrebnega razburjanja med delavci povzroča prav nepravilna ali nezadostna informiranost delavcev. Pa pravimo, da odbori samoupravne delavske kontrole nimajo kaj početi!

DESETA SEJA DELAVSKEGA SVETA ŽELEZARNE

Jutri, v petek, 2. aprila, sklicuje predsednik Anton Miklič deseto redno sejo delavskega sveta Železarne. Delegatom v obratno predlaga:

- informacijo o poslovanju v prvem tromesečju,
- sklepanje o pritožbi zoper odločbo sodišča združenega dela,
- reorganizacija komercialne – pooblastila in smernice v prehodnem obdobju,
- pristop k samoupravnemu sporazumu o ustanovitvi skupnosti o združevanju dela in sredstev za izgradnjo turistične infrastrukture v Gornjesavski dolini.

Delegatom bo podano tudi poročilo o pregledu in izvrševanju sklepov zadnje seje, na dnevnem redu pa so tudi delegatska vprašanja.

Razen k prvi točki so delegati z vabilom prejeli tudi pismeno gradivo.

OBRAČUN SKUPNEGA PRIHODKA

(Nadaljevanje s 1. strani)

napram obračunu po internih cenah, odločilo zelo malo uporabnikov družbenih sredstev in da tej preobrazbi sploh ni sledila družbena nadgradnja. Nič čudnega, če je bilo te novosti težko razložiti neposrednemu proizvajalcu. Že v začetku smo se zavedali, da bo oranje ledine težko in da bo potrebno kljub jasnim določilom sporazuma sistem vsebinsko in tehnično dopolnjevati, ker se vsi momenti niso vključevali oz. pojavljali istočasno. Kot prvo smo morali rešiti problem internih reklamacij kot nujnega spremljevalca izpolnjevanja normativov in porab. Vsaki fazi predelave jeklene substance je bil v udeležbi priznan normativ in slabo izdelan vložek je dogovorjene proporce v udeležbi porušil. S sistemom internih reklamacij smo tako skušali urediti dohodkovne odnose in izboljšati tehnološko disciplino. Odmiki od optimalnih poti zaradi pomanjkanja polizdelkov ali dobave izvenplanskih polizdelkov lahko povzročajo v posameznih obračunskih obdobjih velike razlike v ustvarjenem dohodku, tako da imamo v enih temeljnih organizacijah izgube, v drugih pa ostanek dohodka. Od tega, v kakšni fazi predelave polizdelke kupimo, pa je odvisen tudi izkoristek kapacitet, odprava ozkih grl, kar vse seveda precej odstopa od načrtovanih tehnoloških usklajenosti. Pri tako kapitalno intenzivnih temeljnih organizacijah, kot to velja za železarske TOZD, pa seveda ni vseeno, po kakšni poti gre jeklo iz začetne v končno fazo predelave. Določbe samoupravnega sporazuma jasno opredeljujejo vse momente, ki jih lahko smatramo kot riziko. Velikokrat se ta riziko v praksi popolnoma napačno razume in smo bili priče razlagam, da je to neke vrste solidarnost, kar pa je seveda popolnoma nekaj drugega. O solidarnosti govorimo ob nesrečah ali drugih okoliščinah, v tehnologiji pa se srečujemo z rizikom, ki ga lahko obračunamo v skladu z določbami, dogovorjenimi v sporazumu.

Poleg rizikov, ki so rezultat okoliščin, na katere ne more vplivati temeljna organizacija, pa v tehnološkem procesu nastopajo še odniki, ki so rezultat boljše ali slabše dela, večjih ali manjših porab surovin, goriva, potrošne specifičnega orodja, posameznih materialov in drugo. Vsi ti odniki od dogovorjenih normativov pa izboljšujejo ali poslabšujejo rezultat temeljne organizacije, izražen v bilanci uspeha.

Posebno problematiko je seveda povzročalo tudi področje izvoza. Zahtevnost inozemskega tržišča, kompletiranje naročil manjših serij ter nižje cene bi TOZD izvoznikom poslabševale poslovni uspeh, če ne bi vseh teh učinkov izločali pred dokončno razdelitvijo skupnega prihodka. Podobno velja za cene uvoznih surovin, negativne učinke na področju cen na domačem trgu ipd. Ko smo vse te rizike vplive na poslovne dogodke izločili, smo pristopili k dokončnemu obračunu delitve skupnega prihodka. V teh nekaj letih smo, lahko rečemo, vključili v obračun vse momente, tako da so bili rezultati v bilancah uspeha prikazani objektivno in v skladu z merili, dogovorjenimi v samoupravnem sporazumu. Najbrž ne bi bilo odveč povedati tudi to, da je način obračuna skupnega prihodka zahteval veliko sprememb tako na področju obračuna, poglobljeno delo na kalkulacijah, materialnih bilancah in vsej računalniški tehniki, brez katere je seveda nemogoče tekoče spremljati poslovne rezultate.

Dograjeni dohodkovni odnosi so brez dvoma vnesli v samoupravne odnose med temeljnimi organizacijami velike spremembe. Te se odražajo ne samo v spremenjenem načinu planiranja in obračuna, ampak predvsem v večjem povezovanju in samoupravnem dogovarjanju med temeljnimi organizacijami. Nujnost čistih računov je prinesla zahtevo po realnih normativih, pravih tehnoloških poteh, nagrajevanju na osnovi doseženih rezultatov.

Na osnovi štiriletnje prakse so temeljne organizacije začele dajati tudi pobude za dograjevanje dohodkovnih odnosov. Tako smo z referendumom 11. marca 1982 dopolnili dosedanj samoupravni sporazum o medsebojnih razmerjih pri pridobivanju skupnega prihodka in določanju internih cen in sprejeli razvitejšo obliko pridobivanja dohodka storitvenih temeljnih organizacij na osnovi soodvisnosti njihovih

rezultatov od rezultatov proizvodnih temeljnih organizacij.

Vzporedno z razvojem socialističnih samoupravnih odnosov bo potrebno dograjevati tudi dohodkovne odnose med temeljnimi organizacijami. Uveljavljeni odnosi predstavljajo šele začetek poti, na vseh nas pa leži odgovornost, da jih bomo dopolnili tako, da bo dohodek vsake temeljne organizacije resnično merilo njene uspešnosti in da bo delavec čutil neposredno odgovornost za uspešno gospodarjenje z družbenimi sredstvi, s katerimi upravlja.

Brusilec v TOZD Monter Dravograd

SEMINAR ZA POSLOVODNE DELAVCE

Šola za usposabljanje vodilnih delavcev v gospodarstvu prireja seminar z naslovom

SISTEM INFORMACIJ ZA POSLOVODNE DELAVCE

Okvirna vsebina seminarja je naslednja:

- vloga poslovnega organa in potrebne informacije za njegovo delo,
- splošna koncepcija oblikovanja informacij za poslovni organ TOZD in DO,
- informacije o narodnogospodarskem in mednarodnogospodarskem okolju za poslovni organ,
- informacije o nakupnem in prodajnem trgu in investicijskih potencialnih konkurentov,
- informacije o zasedbi zmogljivosti, proizvodnji in tehnoloških inovacijah,
- informacije o kadrovske situaciji,
- posebnosti oblikovanja informacij za delavce in vloga poslovnega organa pri tem,
- sistem računovodskih informacij.

Seminar bo 15. in 16. aprila na Brdu pri Kranju. Prijave sprejema šola za usposabljanje poslovnih delavcev, Grad Brdo pri Kranju, deset dni pred pričetkom seminarja na telefon 064-25-668.

REZULTATI JAVNE RAZPRAVE

(Nadaljevanje s 1. strani)

Po razpravah v TOZD je služba iz dobljenih pripomb ugotovila, da so nekatere TOZD te razprave imele že kot postopek za sprejem pravilnika, v nekaterih pa so o tem organizirano razpravljali na različnih nivojih. Večina TOZD je menila, da ima osnutek pravilnika pogoje, da se sprejme kot predlog v postopku sprejetja.

Iz dobljenih pripomb je služba pozvela naslednje:

Obstajajo pripombe splošnega pomena, ki ne navajajo, kaj je konkretno treba v pravilniku spremeniti in dopolniti, ampak se nanašajo na njegovo kvaliteto in uporabnost.

Drugi del pripomb kaže na nezadostno poglobljanje v bistvo osnutka pravilnika in dani predlogi ne sodijo v ta pravilnik, ampak predstavljajo tekoče naloge s področja cen oziroma oblikovanja internih cenikov in podobno.

Tretja skupina pripomb je konkretne narave in so v osnutku upoštevane. Gre za načelne in konkretne pripombe, zaradi katerih je bil osnutek tudi dan v razpravo.

Odklonilno stališče je imela TOZD Transport, in sicer na nerazumljiv način. Osnutek pravilnika je bil odklonjen na seji delavskega sveta, sprejet pa je bil na samoupravnih delovnih skupinah.

TOZD Željarna je kot edina TOZD navedla, da je pravilnik nezadostno razumljiv in da ga kot takega ne sprejmejo. Verjetno je bil v stališču TOZD Željarna prisoten problem neusklajene korekcije cen vložka (žica) in finalnih izdelkov (žičniki), kar je neizogibno glede na različne pristojnosti obravnave navedenih prodajnih cen. To pa ne sodi v pravilnik o oblikovanju cen proizvodov in storitev.

Dane so bile tudi pripombe na premajhno obdelavo cen storitev oziroma izdelkov individualne proizvodnje. Za to področje niso uporabni kriteriji inozemskih cen, na katerih vztraja zakon o cenah in zaradi tega se predvideva odlok zveznega izvršnega sveta, s katerim bi dodatno regulirali oblikovanje prodajnih cen s tega področja. Na to je bilo opozorjeno na instrukciji. Ko

bo odlok izdan, bo tudi na ustrezen način vgrajen v pravilnik.

Na instrukciji so bili navzoči opozorjeni tudi na dejstvo, da mora ta sistemski zakon o cenah za uspešno izvajanje dobiti vrsto republiških in zveznih predpisov, ki so v tem trenutku v fazi izdelave. Dolej je bil izdan le predlog sprememb in navodil »navodila o uporabi kriterijev za oblikovanje cen«.

Ob sklepu naj še enkrat poudarimo, da zakonski akt in njegovo obvezno tolmačenje ne dajeta velikih možnosti za dodatna tolmačenja in prilagajanja, ampak vztrajata na doslednem izvajanju. Če upoštevamo to značilnost, je bil pravilnik optimalno oblikovan v smislu določil zakona in uradnega tolmačenja, na čemer vztrajajo tudi v zvezni in republiški skupnosti za cene.

KONKRETNE PRIPOMBE NA OSNUTEK PRAVILNIKA O OBLIKOVANJU CEN PROIZVODOV IN STORITEV

12. člen točka b) doda se beseda: - elektroenergija.

12. člen točka c) dodata se besedi:

- druge storitve.

17. člen B) oblikovanje cen za lastno malo prodajo.

Spremeni se prvi odstavek in se glasi:

Na podlagi poslovnika o delu male prodaje, ki ga odobri in potrdi odbor za gospodarstvo pri delavskem svetu Železarn, prodajne cene za malo prodajo oblikuje sektor prodaje oziroma služba raziskave tržišča in upošteva sprejeta načela po poslovniku o delu male prodaje. Pri oblikovanju prodajnih cen veljajo naslednja načela: ...

18. člen spremeni se ves člen in se glasi:

Prodajne cene za blago iz uvoza se oblikuje v skladu z veljavnimi predpisi in sprejeto poslovno politiko delovne organizacije. Za oblikovanje cen blaga iz uvoza so odgovorne naslednje službe: nabava, prodaja, FRS, SEO, oz. osebe, ki jih te službe pooblašajo.

Oddelek za raziskave tržišča

OBVESTILA KOLEKTIVU – OBVESTILA KOLEK

RAZPORED DEŽURNIH ŽELEZARNE OD 5. DO 11. APRILA

5. aprila, JANEZ TUŠAR, vodja kadrovskega sektorja, Blejska Dobrava št. 16 B, št. telefona 83-082;
6. aprila, FRANC RAVNIHAR, vodja TOZD Valjarna žice, Blejska Dobrava, Lipce 7 A;
7. aprila, BERTI BRUN, vodja TOZD Jeklovlek, Jesenice, Cesta revolucije 3, št. tel. 82-798;
8. aprila, JERNEJ HOČEVAR, vodja prodajnega sektorja, Jesenice, Kežarjeva 38, št. tel. 82-118;
9. aprila, MIHA STOJAN, vodja TOZD Elektrode, Bohinjska Bela 49 a;
10. aprila, JANEZ BICEK, vodja TOZD Jeklarna, Jesenice, Udarina št. 9, št. tel. 83-193;
11. aprila, JANEZ BIDOVEC, vodja nabavnega sektorja, Lesce, Na trati 49, št. tel. 75-591.

Dežurstvo je vsak delovni dan od 14. do 7. ure zjutraj naslednjega dne, in sicer tako, da je dežurni v tem času dosegljiv doma, ob sobotah, nedeljah in praznikih traja dežurstvo od 7. ure do 7. ure naslednjega dne. V času dežurstva mora dežurni opraviti en obhod po Železarni, svoja zapazanja vpisati v dežurno knjigo ter o tem poročati naslednjega dne ob 7. uri članu poslovnega odbora tov. Božu Bartelju.

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

DATUM:	DNEVNI:	NOČNI:
PONEDELJEK – 5. 4.	FRANC CERKOVNIK	PRIMOŽ ŽVAB
TOREK – 6. 4.	EDO KAVČIČ	MARJAN ERMAN
SREDA – 7. 4.	JANEZ ARH	FRANCI NOVAK
ČETRTEK – 8. 4.	DUŠAN SMID	IVAN KAVČIČ
PETEK – 9. 4.	FRANC NOVAK	MITJA KERSNIK
SOBOTA – 10. 4.	ANTON BURJA, st.	ANTON KAVČIČ
NEDELJA – 11. 4.	STANE MENCINGER	ZDENKO CUND

Telefon dežurnega za vzdrževanje v Železarni je: 3549
vezni telefon je: 2317

Na redne delovne dni dela dnevni dežurni od 14.00 do 18.00 ure
nočni pa od 18.00 do 6.00 ure

Na proste sobote, nedelje in praznike dela:
dnevni dežurni od 6.00 do 18.00 ure
nočni pa od 18.00 do 6.00 ure

Predaja poslov se izvede v sobi tajništva vzdrževanja št. 5 v upravni stavbi TOZD Vzdrževanje.

SLUŽBA OBRATNE AMBULANTE

V dneh od 5. do 10. aprila bodo delale naslednje obratne ambulante:
Dopolodne: I. obratna ambulanta – dr. Nada Jensterle in IV. obratna ambulanta – dr. Marija Može-Kovačič
Dispanzer za borce: IV. obratna ambulanta – dr. Marija Može-Kovačič;
Popoldne: II. obratna ambulanta – dr. Janez Resman in III. obratna ambulanta – dr. Želimir Cesarec;
V soboto, 10. aprila, samo dopoldne II. obratna ambulanta – dr. Janez Resman in III. obratna ambulanta – dr. Želimir Cesarec;

ZOBNE AMBULANTE:

Dopolodne: I. zobna ambulanta – v. dent. Viktor Stražisar.
Za Železarno v torek, 6. aprila in v četrtek, 8. aprila, popoldne.
II. zobna ambulanta – dr. Alojz Smolej
Za borce v četrtek, 8. aprila, popoldne.
Popoldne: III. zobna ambulanta – dr. Bela Gazafi
V soboto, 10. aprila, samo dopoldne – II. zobna ambulanta – dr. Bela Gazafi

IZPLAČILO REGRESA

Pozivamo vse sodelavce v temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih, da se zglasijo pri svojih tajnicah oz. administratorkah personalne evidence, kjer bodo dali natančne podatke o zavarovanih svojcih zaradi upravičenosti do regresa. Istočasno opozarjamo tiste, ki še niso oddali potrdila o šolanju za svoje otroke, ki so že ali bodo dopolnili 15 let starosti do 31. avgusta 1982, da potrdilo dostavijo svojim tajnicam oziroma administratorkam personalne evidence. V nasprotnem primeru ne bodo dobili izplačanega regresa za tiste svojce, za katere mora biti potrdilo predloženo.

Oddelek za družbeni standard
Odsek za socialno zavarovanje

OBČNI ZBOR DRUŠTVA ZA VARILNO TEHNIKO

Društvo za varilno tehniko Jesenice vabi svoje člane na redni občni zbor, ki bo 8. aprila ob 19. uri v zgornjih prostorih restavracije Kazina.

Izvršni odbor

VABILO NA OBČNI ZBOR DRMIT

Izvršni odbor društva DRMIT vabi svoje člane na redni občni zbor, ki bo danes, 1. aprila, ob 18. uri v zgornjih prostorih restavracije Kazina.

Na osnovi sklepa delavskega sveta delovne organizacije Železarna Jesenice z dne 16. februarja 1982 in v skladu z 92. in 93. členom statuta delovne organizacije

RAZPISUJEMO

dela in naloge
»vodja kadrovskega sektorja« šifra 5401 U-5 1 oseba

Kandidat mora poleg splošnih pogojev, predpisanih z zakonom, za navedena dela in naloge izpolnjevati še naslednje pogoje:

- da ima visokošolsko izobrazbo organizacijske, sociološke, psihološke, politološke ali pravne smeri
- 5 let delovnih izkušenj
- kandidat mora imeti moralno-etične kvalitete ter aktiven odnos do razvijanja samoupravljanja

Kandidati naj pošljejo pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v roku 15 dni po objavljenem razpisu na kadrovske sektor železarne Jesenice. C. železarjev 8, z oznako »za razpisno komisijo KSI«.

RAZSTAVA VREDNA OGLEDA

V Ljubljani bodo 9. aprila odprli razstavo

INOVACIJE ZA STABILIZACIJO

Med drugim bodo prikazali avtomatski stroj za izdelavo livarskih kalupov brez okvirjev in sistem za racionalizacijo porabe električne energije.

Razstava bo od 14. do 20. maja tudi v Kranju.

SAMOUUPRAVNI ORGANI V PRETEKLEM TEDNU

TOZD Valjarna bluming štekel

11. SEJA ODBORA ZA DELOVNA RAZMERJA

V torek, 23. marca, je bila 11. redna seja odbora za delovna razmerja, ki jo je sklicala in vodila predsednica odbora Olga Pervanja.

Po pregledu sklepov zadnje seje, ki ga je članom odbora posredoval vodja TOZD, so ugotovili, da so bili sklepi realizirani. Vodja TOZD je opozoril, da naj se v bodoče delavci, ki prosijo za preložitve v drug obrat, najprej seznanijo s pogoji dela. S tem bo odpravljeno nepotrebno administrativno delo v primeru delavčeve vrnitve, oziroma zavrnjene prošnje za preložitve.

V nadaljevanju je kadrovik Valjarn Janez Kramar poročal o gibanju zaposlenih v mesecu februarju 1982. Iz poročila je bilo razvidno, da je bilo v februarju v poprečju v staležu 400 ljudi, normativ predvideva 462 ljudi in plan 408 zaposlenih. Po planu je tako primanjkovalo osem delavcev. Novosprejetih je bilo pet delavcev in obračunan en delavec.

Člani odbora so obravnavali tudi povečano neupravičeno izostajanje z dela in naročili, da je treba odsotnost z dela ob primernem ukrepanju zmanjšati. V skrajnem primeru naj se delavci, ki ne izpolnjujejo delovnih nalog in opravil, prestavi na nižje delovno mesto, predhodno pa se je treba z delavci, ki imajo neupravičene izostanke, pogovoriti. Pogovori z delavci naj bi bili na vodstvu TOZD.

Odbor je potrdil sprejem in razporeditev novosprejetih delavcev. Obravnaval je tudi tri prošnje za preložitve in eno izmed treh ugodno rešil. Ugodno je rešil tudi dve prošnji za skrajšanje odpovednega roka v zakonitem času. Seznanjeni so bili z dvema upokojitvama delavcev v letošnjem letu.

Odbor je obravnaval sklep delavskega sveta, ki se nanaša na razporeditev delavca Stanislava Dereanija na delovno mesto kadrovec asistent bluminga in v zvezi s tem sprejeli dva sklepa, in sicer:

1. Stanislava Dereanija se začasno razporedi za kadrovec planerja adjustaže šteklja na Javorniku.

2. V mesecu maju se objavi interni razpis za kadrovec planerja adjustaže šteklja na Javorniku. Razpis se razobesi na vse oglasne deske TOZD Valjarna bluming-štekel, da se bodo na razpis lahko prijavili vsi kandidati, ki bodo izpolnjevali predpisane pogoje.

Smučarski klub Blejska Dobrava je prošil za odobritev izredno plačane odsotnosti Vladimirja Podlipnika, Miloša Žvaba in Franca Longarja, ki so sodelovali pri pripravah sve-

tovnega pokala oziroma pokala Vitranc. Odbor je sprejel sklep, da se vsakemu delavcu odobri dva dni izredno plačane odsotnosti. Izredno plačano odsotnost so odobrili tudi

TOZD Žičarna

11. SEJA ODBORA ZA DELOVNA RAZMERJA

V sredo, 17. marca, je bila 11. redna seja odbora za delovna razmerja pri DS TOZD Žičarna. Na začetku seje je bilo ugotovljeno, da so realizirani vsi sklepi, razen tistih, ki so dolgoročnega značaja.

Člani odbora so potrdili potrebo po novih delavcih v TOZD za naslednje delovne naloge: žičar RF suho - 2 delavca, žičar RF mokro - 2 delavca, žičar 5/6 - 1 delavec, žičar Herborn 11 - 2 delavca, žičar Alma - 1 delavec, valjavec Deco veliki - 1 delavec, patentirar - 3 delavci. Potrdili so tudi razporeditev novosprejetih delavcev, in sicer na naslednje delovne naloge: Slavko Novak - žičar SD, Ramiz Ožegović, Milorad Šarčević, Živko Šešum, Džordže Vladić in Braco Mamlić vsi žičar RF suho ter Rajko Hrovat - žičar HRM 5/6. Prav tako je bila potrjena tudi prerazporeditev delavcev na druge delovne naloge, in sicer: Albin Beguš - iz žičar HRM 5/6 na žičar HRM 6/7 in Ibrahim Hadžić - iz gladilec votlic na patentirar.

Na seji je bilo v nadaljevanju sklenjeno, da se Jerneju Slaku povrne stroški prevoza od doma do železniške postaje Most na Soči, in sicer od 1. januarja 1981 dalje. Člani odbora so sprejeli sklep, da Živko Šešum lahko koristi preostali del letnega dopusta in regres v TOZD Žičarna. Sprejeli so tudi sklep, da TOZD Žičarna ne potrebuje voznikov viličarjev in se zaradi tega nobenemu prijavljenemu kandidatu iz TOZD Žičarna ne ugodijo usposabljanje za viličarja. Glede preventivnih zdravniških pregledov so sprejeli sklep, da se delavcem, ki se v prostem času udeležijo pregleda, prizna štiri ure, delavcem iz vodstva, votličarje in adjustaže, ki se pregledov ne morejo udeležiti v prostem času, pa se prizna štiri ure izredno plačnega dopusta. Člani odbora so sprejeli tudi sklep, da se na Stane Mrak usposablja za delovne naloge kalkulanta.

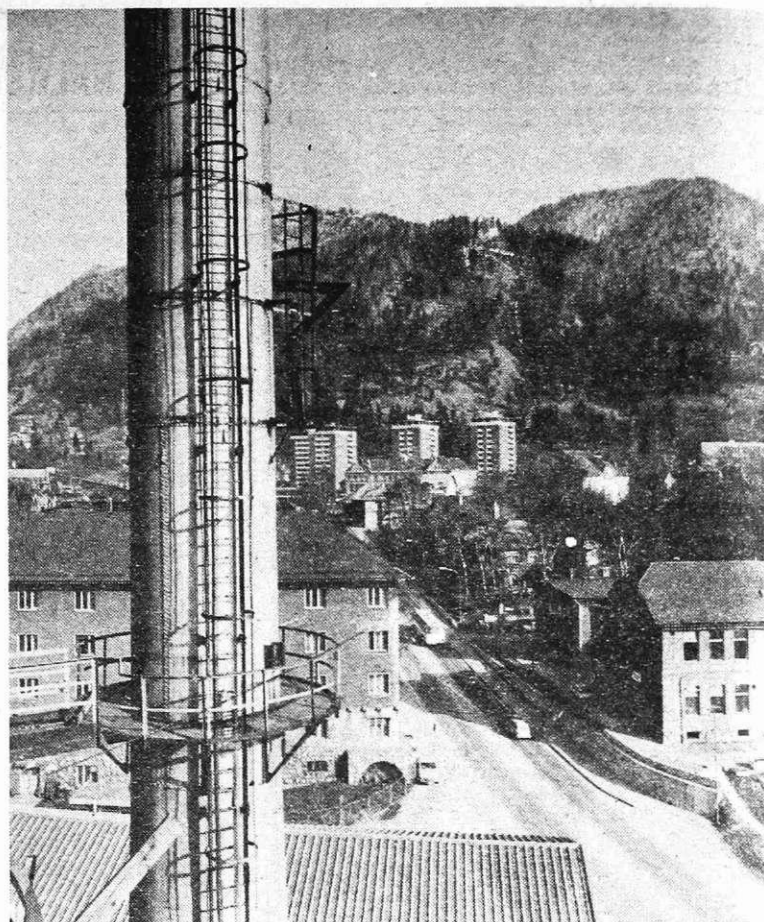
Potrdili so plač dopustov v TOZD Žičarna s sklepom, da se do 15. aprila

Marjanu Knificu, ki je sodeloval pri pihalnem orkestru Jeseniških železarjev na svetovnem prvenstvu v Kranjski gori.

Odbor je bil seznanjen s pomanjkanjem delavcev v adjustaži šteklja na Beli, kjer zaradi tega ni možno redno delo. Odbor je sprejel sklep, da se v prioriteto uvrsti Bronx linija v oddelku adjustaže šteklja na Beli.

V razpravi so sodelovali: Mandelj, Kramar, Pervanja, Jazbec, Pristov in Kristan.

SK

Jesenice s ptičje perspektive (Foto I. Kučina)

TOZD Strojne delavnice

11. SEJA ODBORA ZA DELOVNA RAZMERJA

V petek, 19. marca, je predsednik odbora za delovna razmerja pri DS TOZD Strojne delavnice Slavko POLANC sklical enajsto sejo, na kateri so obravnavali pregled sklepov prejšnje seje, vloge za nove delavce, preložitve in prošnje.

Pri pregledu sklepov prejšnjih sej je odbor ugotovil, da so vsi sklepi v glavnem izvršeni, razen nadomeščanja odpremnika.

Delavski svet je na 10. redni seji vrnil v ponovno obravnavo sklep 2.3.1. - 10. redne seje s priporočilom, da se za nove delovne naloge skupinovodja priprave materiala interno razpišejo na oglasnih deskah TOZD.

V nadaljevanju so sklenili, da tudi delovne naloge zarisovalca-rezalec in delavec na specialnem stroju interno razpišejo. Na objave se lahko prijavijo le delavci, zaposleni v TOZD Strojne delavnice.

Odbor je potrdil sprejem sedmih novih delavcev, na boljše vrednotene delovne naloge pa je razporedil petnajst delavcev.

Pri pregledu nadomeščanj v TOZD za mesec februar 1982 je odbor ugotovil, da se sklep iz druge redne seje dosledno izvaja.

Enemu delavcu so na osnovi soglasja odobrili prestop v TOZD Vzdrževanje. Prošnjo delavca za prestop v TOZD Jeklarne bodo obravnavali, ko bodo dobili iz te TOZD ustrezno soglasje.

Za sodelovanje pri organizaciji finalnega tekmovanja v smučarskih skokih za svetovni pokal v Planici je odbor odobril dvema sodelavcema tri dni izredno plačane odsotnosti, enemu pa dva dni.

Na prošnjo pihalnega orkestra Jeseniških železarjev je odbor odobril en dan izredno plačane odsotnosti dvema sodelavcema zaradi sodelovanja orkestra na tekmovanju za svetovni pokal v Kranjski gori.

S.G.

PREGLED SESTANKOV SDS

Minuli teden smo iz štirih temeljnih organizacij ter iz dveh delovnih skupnosti prejeli zapisnike 46 SDS. Obravnavale so predvsem »predlog dopolnila 2 samoupravnega sporazuma o temeljnih plana občinske zdravstvene skupnosti za obdobje 1981 do 1985 v letu 1982«, seveda pa so nekatere ob tem opozorile tudi na ožja obratna vprašanja.

Iz TOZD JEKLARNA smo prejeli zapisnike SDS SM peči 1, 2, 3 in 4, livna jama 2, 3 in 4, staro železo 1, 2, 3 in 4, elektropeči 2 in 4, BBC peč, ponvično gospodarstvo, PTO, kamnomol Trebež ter kontiliv 1 in 2. Obravnavale so »predlog dopolnila 2«. SDS SM peči 2 je bila seznanjena tudi s težavami, ki so nastale zaradi remonta plavža. Na sestanku SDS SM peči 4 je bilo izrečenih s strani posameznikov precej ostrih pripomb na račun zdravstvenih uslug in zdravstvenega osebja. SDS elektropeči 2 in 4 ter BBC peč so v zvezi z redukcijo toka predlagale, da naj bi se splošna redukcija izvedla tudi izven delovnih organizacij, da bi tako proizvodnja manj trpela pomanjkanje električne energije. SDS PTO v zapisniku omenja izkušnje sodelavca, ki »da je čakal štiri ure pri zobozdravniku, polna čakalnica ljudi, v ordinaciji se nič ne dela«. Sicer pa pravijo, da se vsi strinjajo, »da dajemo in izboljšujemo zdravstvo, če bi res to bilo«. SDS kontiliv 1 in 2 sta bili sicer seznanjeni s težavnim stanjem in pomanjkljivostmi v zdravstvu, vendar pa se ne strinjajo s povečanjem prispevne stopnje iz dohodka. Ostale SDS na »predlog dopolnila 2« niso imele pripomb.

Iz TOZD HLADNA VALJARNA BELA smo prejeli zapisnike SDS vodstvo TOZD, priprava dela - odprema, lužilnica in priprava vložka 1, lužilnica in priprava vložka 2, lužilnica 3, žarilnica 2, adjustaža in strojna adjustaža 1, adjustaža in strojna adjustaža 3 ter valjarna 1, 2, 3 in 4. Le na dveh od navedenih SDS so delavci soglasno in brez pripomb podprli »predlog dopolnila 2«. Na sestanku SDS priprava dela - odprema so delavci z odpreme zahtevali, da se namesto sodelavke, ki boluje že dalj časa in za katero ni izgleda, da bo sploh še delala, zaposli drugega stalnega delavca. Na sestanku SDS lužilnica in priprava vložka 2 so delavci, ki delajo na vstopu SCAP linije, zahtevali, da se prouči možnost za postavitev kabine na vstopnem delu linije. Kabino potrebujejo za zaščito pred preprihom in mrazom. SDS žarilnica ima v zvezi s

»predlogom dopolnila 2« zanimiv predlog: »Če bi se uvedla stimulacija v celotni železarni, bi se zmanjšala bolezenska odsotnost, povečala pa bi se produktivnost (npr. TOZD jeklarne)«. SDS adjustaža in strojna adjustaža 1 menita, da bi bilo treba - zlasti v zdravstvenem domu in v obratni ambulanti - racionalneje koristiti sredstva, da je treba izboljšati disciplino osebja (zelo slab odnos do pacientov) ter da zdravstvena ambulanta še vedno ne opravlja zadovoljivo svojega dela (čakalna doba je še vedno predolga). Pod razno pa se pritožujeta nad slabo kvaliteto rokavic (zato tako velika poraba!), nad nekvadratno opravljenimi remonty, pa zaradi rezervnih delov, ki ležijo po remontih okrog strojev ter zaradi odgovorov, ki jih zahtevajo preko CPSI, pa jih ne dobijo. Na slabo kvaliteto zaščitnih rokavic opozarja tudi SDS adjustaža in strojna adjustaža 3. Ugotavljata tudi, da disciplina zlasti pri mlajših delavcih upada ter da se povečuje porast neupravičenih izostankov. Narašča tudi število prekinitev delovnega razmerja na »izjavo«, pri čemer se kot glavni vzrok pojavljajo nizki osebni dohodki. Predlagala je, da naj odgovorni dosledno izvajajo enako politiko nagajevanja v vseh TOZD. Člani SDS valjarna 3 pa so v zvezi s »predlogom dopolnila 2« kritizirali predvsem način podajanja informacij. Takole pišejo: »Člani SDS se ne strinjajo z načinom podajanja informacij centra za proučevanje samoupravljanja in informiranje. CPSI v prilogi v zadnjem odstavku že sugerira na določitev SDS, ker piše, da je predlog omenjenega samoupravnega sporazuma treba obravnavati in »sprejeti«. Člani SDS se ob tem sprašujejo, kakšno samoupravljanje naj bi to bilo. Prav tako so pomanjkljivi podatki in mnenju oddelka za zdravstvo in socialno varstvo, kjer navajajo, da gre le za 0,60% iz dohodka organizacij združenega dela, prispevna stopnja iz BOD 1,16% pa ostane nespremenjena. Za 0,60% bo sedaj TOZD bolj obremenjena, kar se bo pa tudi neposredno odražalo pri razporeditvi čistega dohodka TOZD, iz katerega izhajajo osebni dohodki in razni skladi. Člani SDS sprašujejo, koliko bodo pri tem zopet obremenjeni osebni dohodki? SDS orodjarna (TOZD ZEBLJARNA) je s »predlogom dopolnila 2« soglasala, razpravljala pa je tudi o najbolj nevarnih delovnih mestih v TOZD. Po njenem mnenju so posebej nevarna sledeča delovna mesta: nepravilno postavljena delovna miza za ročno pakiranje pri prehodu v zavijalnici; križišče v zavijalnici in prehod pri orodnem skladišču (potrebno je obvesti dodatne obvestilne znake); nakladalna rampa in slabi platonjerji s kontejnerji (slaba kvaliteta desk na dnu platonjerja - viličarju se pri nakladanju kontejnerja vdira). Ugotavljajo pa tudi, da je okoli strojev preveč olja in je zato zavorna pot vozila daljša (potrebno bi bilo večkratno čiščenje s suhim žaganjem). Precej pripomb je bilo izrečenih tudi na račun slabega stanja sanitarij (pipe pušajo, pod tuši ni lesenih podstavkov, v WC ne delajo vsi odplakovalni kotlički, slabo čiščenje).

V TOZD REMONTNE DELAVNICE je bil 24. marca sklican sestanek SDS RTA 2 na zahtevo vseh članov SDS. Delovna skupina je zahtevala takojšen sklic zbora delavcev zaradi osebnih dohodkov. (Zapisnika z zbora na CPSI še nismo prejeli.) RTA 6 je soglasala s »predlogom dopolnila 2«, razpravljala pa je tudi o stimulaciji za opravljanje remonta.

Sredstva za to obliko stimulacije se po mnenju SDS ne bi smela deliti iz mase sredstev temeljne organizacije. Menijo tudi, da bi morali dobiti za razpravo poskusni izračun, kaj to pomeni za ostale, ki se v ta način nagajevanja ne morejo vključiti. SDS se vprašuje, ali ni to poseg v dogovorjena merila za delitev osebnih dohodkov.

O »predlogu dopolnila 2« je tekla beseda tudi na sestanku SDS oddelka splošne administracije (v sektorju za splošne zadeve ter posebej pri čistilkah) in DELOVNI SKUPNOSTI ZA KADROVSKE IN SPLOŠNE ZADEVE TER INFORMIRANJE. V sektorju za splošne zadeve je bila približno tretjina delavcev proti predlogu, medtem ko so ga čistilke »soglasno« podprle.

Iz DELOVNE SKUPNOSTI ZA EKONOMIKO, TKR IN NOVOGRADNJE smo prejeli zapisnike SDS oddelka za ekonomske analize in planiranje, raziskovalni oddelk, kontrola kvalitete, mehanska preskuševalnica ter kemični laboratorij HVB. Vse navedene SDS s predlogom soglasajo, pri tem pa je imela SDS kontrola kvalitete tudi nekaj pripomb. Tako opozarja na zelo dolgo čakalno dobo v zobozdravstvu, na dolg postopek pri specialističnih pregledih, na čakanje, ki gre v nedogled in na veliko izgubo časa (zdravstveni delavci bi morali pregledati racionalizirati). Tudi kvaliteta storitev ni na tisti ravni, kot jo zagotavljajo v razvojnem programu. SDS raziskovalni oddelk se je na sestanku seznanila tudi z načrtom selitve v nove prostore, ki jih je RO pridobil v prvem nadstropju stavbe »Pokojninski zavod«. Tako so prišli do prostorov za terminale in za dilatometrijski laboratorij, v kleti pa do prostora za mehanski laboratorij. Ugotavljajo pa, da je še vedno odprto vprašanje prostora za novo srednjefrekvenčno peč, vlečno klop ter polindustrijske poskuse na pilotnih napravah. Člani SDS so na sestanku postavili tudi zahtevo, da naj se pripravi predlog za postavitev manjše montažne hale ob stari stavbi računalniškega centra. SDS kemični laboratorij HVB ugotavlja, da je nujno treba rešiti ekološka vprašanja (klima) v njihovem laboratoriju, problem pa predstavlja tudi nujna po »prisilnem« jemanju dopustov. Oboje je vzrok slabe volje delavcev v tem oddelku. S pojasnilom vodje SDS, da se čaka na novo klima napravo in da sta dva vodstvena delavca (iz OTK in HVB) prišla do zaključka, da ni možen dovod svežega zunanjega zraka v njihove prostore, člani SDS niso preveč zadovoljni. Sklicujejo se na strokovnjake iz RTA, ki so drugačnega mnenja. »Na veliko pišemo in govorimo o varstvu okolja, imamo ekološke strokovnjake, a ko se postavljajo vprašanje izboljšanja delovnih pogojev, je kot na dlani rešitev po liniji najmanjšega odpora. V našem laboratoriju opravljamo delo na vse tri izmene in tisti, ki so nam postavili tako nezdružljivo lokacijo, kjer moramo pri umetni svetlobi in v atmosferi močne koncentracije izpušnih plinov opravljati dela, ne storijo ničesar«, se pritožujejo člani SDS. Neustreznost klimatskih pogojev v laboratoriju ilustrirajo tudi s podatkom, da je bila temperatura v njem 18. marca že plus 29 stopinj Celzija. »Pa je šele konec zime in ni težko predvideti, kaj bo v poletnih mesecih«.

Center za proučevanje samoupravljanja in informiranje - Božidar Lakota

DELAVCI URESNIČUJEJO SVOJE PRAVICE, OBVEZNOSTI IN ODGOVORNOSTI V TOZD

(Nadaljevanje s 1. strani)

samoupravni sporazum, sprejet v skladu z zakonom (181. člen, 1. odstavek ZZD). O uresničevanju posameznih pravic, obveznosti in odgovornosti delavca pa odloča delavski svet.

Delavski svet lahko za odločanje o uresničevanju posameznih pravic in obveznosti delavca oblikuje komisijo (181. člen, 2. odstavek ZZD). V temeljni organizaciji, ki nima delavskega sveta, odločajo o pravicah in obveznostih delavcev vsi delavci, če za odločanje o teh pravicah in obveznostih ne izvolijo komisije (181. člen, 3. odstavek ZZD). Za odločanje o odgovornosti zaradi kršitve delovnih obveznosti delavcev se oblikuje posebna komisija - disciplinska komisija (181. člen, 4. odstavek ZZD). Več temeljnih organizacij v isti delovni organizaciji pa lahko oblikuje skupno disciplinsko komisijo (199. člen, 2. odstavek ZZD).

Temeljna opredelitev ZZD je torej, da delavci svoje pravice, obveznosti in odgovornosti uresničujejo v temeljni organizaciji, kar pomeni, da o posameznih pravicah, obveznostih in odgovornostih delavcev odloča delavski svet temeljne organizacije ali komisija, ki jo izvoli delavski svet temeljne organizacije, oziroma disciplinska komisija temeljne organizacije ali vsi delavci temeljne organizacije, če ni delavskega sveta temeljne organizacije.

Taka rešitev je v skladu z eno od temeljnih opredelitev ZZD, da je temeljna organizacija združenega dela temeljna celica družbenoekonomskih in samoupravnih odnosov, v katerih delavec uresničuje svojo pravico dela z družbenimi sredstvi.

Temeljna organizacija tudi ne more obstojati zunaj delovne organizacije. To pomeni, da se morajo temeljne organizacije obvezno združevati v delovno organizacijo, saj je tudi ekonomska in družbena nujnost združevanja delovnih organizacij v širše oblike združevanja dela in sredstev. Iz tega združevanja pa izhajajo določene pravice, obveznosti in odgovornosti delavcev v temeljnih organizacijah. Zaradi vsega tega je ZZD v prvem odstavku 181. člena predvidel tudi možnost odstopanja od prej omenjenih pravil o temeljni organizaciji kot mestu, kjer se odloča o uresničevanju posameznih pravic, obveznosti in odgovornosti delavcev. Samoupravni sporazum, če je sprejet v skladu z zakonom, lahko namreč drugače določi. Torej, da se o pravicah, obveznostih in odgovornostih delavcev ne odloča v temeljni organizaciji.

Izjema pa je mogoča le, če jo zakon izrecno dovoljuje, samoupravni sporazum pa določa. Tedaj lahko delavci pooblastijo pristojne organe delovne organizacije ali druge oblike združevanja dela in sredstev, da odločajo o posameznih pravicah, obveznostih in odgovornostih delavcev temeljnih organizacij.

Glede razporejanja delavcev iz ene v drugo temeljno organizacijo (177. člen, 4. in 5. odstavek ZZD), komisija meni, da te določbe ne pooblašajo delavskega sveta ali komisije delavskega sveta delovne organizacije oziroma sestavljene organizacije, da bi odločale o razporejanju delavcev iz ene temeljne organizacije v drugo v okviru delovne oziroma sestavljene organizacije. O razporejanju delavcev v primeru, zapisanem v 4. odstavku 177. člena in o uresničevanju pravic delavcev v primeru, navedenem v 5. odstavku 177. člena ZZD, ni mogoče odločanje brez sodelovanja temeljnih organizacij, ki »dajejo« oziroma »sprejemajo« delavce. Te temeljne organizacije sprejemajo o omenjenem vprašanju usklajene sklepe v primerih in pod pogoji, določenimi v samoupravnem sporazumu o združevanju v delovno in sestavljeno organizacijo.

OMEJENA SOLIDARNA IN SUBSIDIARNA ODGOVORNOST ZA OBVEZNOSTI

Ob vprašanju, če se omejena solidarna ali omejena subsidiarna odgovornost za obveznosti v primeru, ko je ta odgovornost določena v določeni višini ali odstotku, nanaša posebej na vsako obveznost glavnega dolžnika ali na vse obveznosti glavnega dolžnika, je bilo na seji komisije poudarjeno:

Prvič, po zakonu o združenem delu sta dva temelja odgovornosti

organizacije združenega dela za obveznosti drugih organizacij združenega dela do tretjih oseb. En temelj je volja delavcev v združenih temeljnih organizacijah (to pa velja tudi za delavce v delovnih organizacijah, kjer ni temeljnih organizacij) oziroma volja teh organizacij. Tu gre za prostovoljno odgovornost (soodgovornost). Drug temelj pa je zakonska določba, torej gre za zakonsko odgovornost (soodgovornost).

V primeru prostovoljno sprejete odgovornosti delavci v dveh ali več združenih temeljnih organizacijah s soglasno voljo medsebojno določajo in prevzemajo skupno odgovornost do tretjih oseb za obveznosti vsake temeljne organizacije oziroma za obveznosti delovne organizacije ali sestavljene organizacije združenega dela, v katero so združene. Ta odgovornost se določa in prevzema s samoupravnim sporazumom o združevanju v delovno organizacijo oziroma v sestavljeno organizacijo združenega dela. Temelj te odgovornosti je splošen, saj izhaja iz splošnega samoupravnega položaja združenih delavcev, ki upravljajo s sredstvi in zadevami svoje organizacije, posebej pa tudi iz njihove ustavne pravice, da samostojno razpolagajo z ustvarjenim dohodkom. Iz tega dohodka, kakor stvari rečejo, delavci poravnajo svoje obveznosti in tudi vse tiste obveznosti, ki izhajajo iz prevzete odgovornosti za druge organizacije. Razumljivo delavci iz združenih temeljnih organizacij prostovoljno prevzemajo skupno odgovornost v skladu s stopnjo združnosti, medsebojne povezanosti, sodelovanja, solidarnosti, zaupanja in pričakovane uspešnosti združevanja dela in sredstev.

Zakonsko odgovornost pa določa zakon o združenem delu za posamezne primere, ki, če govorimo splošno, nastanejo ob spremembah organiziranja organizacij združenega dela. Ta odgovornost je predvidena v zakonu, kjer so posebej zapisani tudi primeri. Njen namen je, da tretje osebe kot upnike zakon zaščiti pred morebitnim ekonomskim pešanjem njihovih dolžnikov, ki bi lahko nastalo zaradi organizacijskih sprememb.

Drugič, ZZD v členih 252, 253, 256, 257, 259, 260 in 261 določa primere, ko je po samem zakonu določena solidarna oziroma subsidiarna odgovornost za obveznosti organizacij združenega dela. Organizacije združenega dela ne smejo same spreminjati te zakonske odgovornosti za obveznosti.

Tretjič, v vseh drugih primerih, ki jih ne omenjajo določbe zakona o združenem delu, lahko organizacije združenega dela prek samoupravnega sporazuma prostovoljno sprejmejo solidarno oziroma subsidiarno odgovornost za obveznosti.

Cetrtič, v 4. odstavku 264. člena ZZD je predpisano, da je solidarna in subsidiarna odgovornost lahko neomejena ali omejena.

Petič, v primerih, ko se solidarna ali subsidiarna odgovornost določa s samoupravnim sporazumom, s tem, da sta omejeni do določenega zneska ali v določenem odstotku, se lahko s samoupravnim sporazumom predvidi, da omejitev velja posebej za vsako obveznost glavnega dolžnika ali skupaj za vse obveznosti glavnega dolžnika.

Šestič, če s samoupravnim sporazumom ni predviden vpliv omejene solidarne ali subsidiarne odgovornosti na naprej predvideni način, velja omejena solidarna ali subsidiarna odgovornost za vse obveznosti glavnega dolžnika, ne pa za vsako obveznost glavnega dolžnika posebej (do zneska oziroma odstotka, ki je določen).

Če torej organizacije združenega dela s samoupravnim sporazumom določajo in prevzemajo omejeno solidarno oziroma subsidiarno odgovornost (omejeno do določenega zneska ali v določenem odstotku), velja ta omejitev za vse obveznosti

glavnega dolžnika in ne za vsako njegovo obveznost posebej, če s samoupravnim sporazumom ni drugače določeno.

Razlog za tako rešitev je, ker sprejemanje solidarne ali subsidiarne odgovornosti prek samoupravnega sporazuma pomeni razpolaganje z dohodkom temeljnih organizacij. Zaradi tega je nujno, da je to vprašanje natančno vnaprej rešeno v samoupravnem sporazumu. Ni mogoče predvideti, da omejena solidarna ali subsidiarna odgovornost velja za vsako obveznost posebej, temveč je mišljeno, da velja skupaj za vse obveznosti glavnega dolžnika, če s samoupravnim sporazumom ni drugače določeno.

Solidarni oziroma subsidiarni dolžnik, če odgovarja do določenega zneska in je del tega zneska že povrnil upniku glavnega dolžnika, lahko zahteva, da se za ta del vpiše v sodni register njegova zmanjšana odgovornost.

PRISTOJNOST ZA TOLMAČENJE SAMOUPRAVNIH SPLOŠNIH AKTOV

Kdo lahko tolmači samoupravne splošne akte, je bilo tudi eno od vprašanj, ki ga je obravnavala komisija. Njeni člani so poudarili, da je to odvisno od narave, pomena in vpliva samega tolmačenja.

Prvič gre za to, če se daje tolmačenje samo samoupravnega splošnega akta, ki velja potem obvezno kot samoupravni splošni akt, ki se tolmači. Tako tolmačenje samoupravnega splošnega akta lahko da le tisti, ki ga je sprejel. To je v skladu z načelom, da »avtentično tolmačenje« posameznega akta lahko daje samo tisti, ki je ta akt tudi sprejel, saj tako tolmačenje določa smisel in vpliv akta, ki se tolmači in praktično postane sestavni del tega akta.

Če je torej samoupravni splošni akt sprejet z referendumom, je le z referendumom mogoče zagotoviti tudi »avtentično tolmačenje« takega samoupravnega splošnega akta. Če je samoupravni splošni akt sprejel delavski svet, lahko ta organ tudi tolmači sprejeti akt.

Drugo pa je, ko tolmačenje samoupravnega splošnega akta nima naprej opredeljenega namena, temveč gre le za pojasnitev in interpretacijo samoupravnega splošnega akta. Tako tolmačenje lahko da tudi delavski svet, čeprav sam ni sprejel samoupravnega splošnega akta. V takem primeru delavski svet, ob upoštevanju predloga samoupravnega splošnega akta (delavski svet je sicer pooblaščen da določa, predlog samoupravnega splošnega akta), posreduje tolmačenje samoupravnega splošnega akta v omenjenem smislu. Po mnenju komisije pa je potrebno zaradi pomembnosti samega vprašanja, da se s predlaganim tolmačenjem strinjajo vsi člani delavskega sveta.

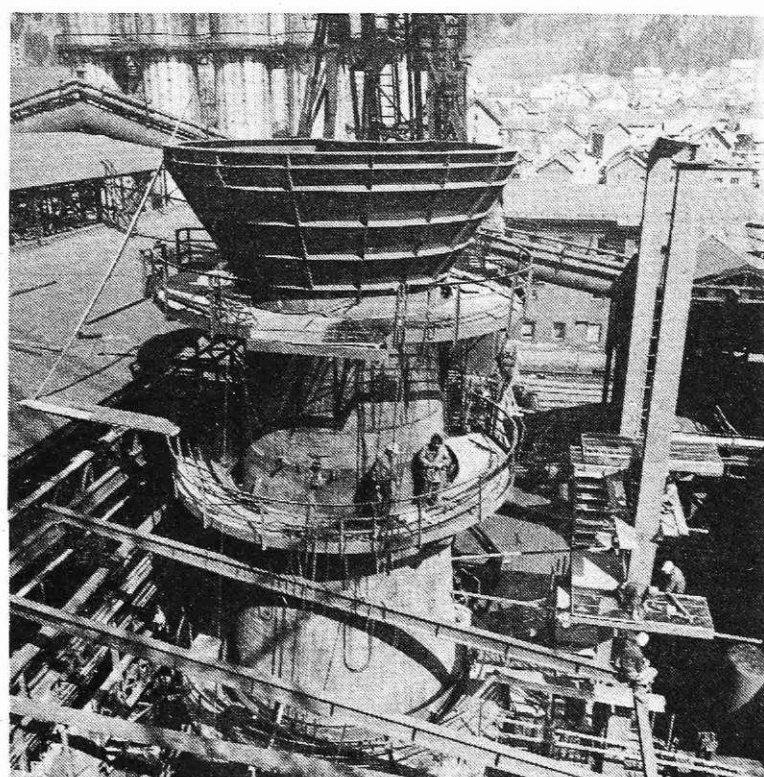
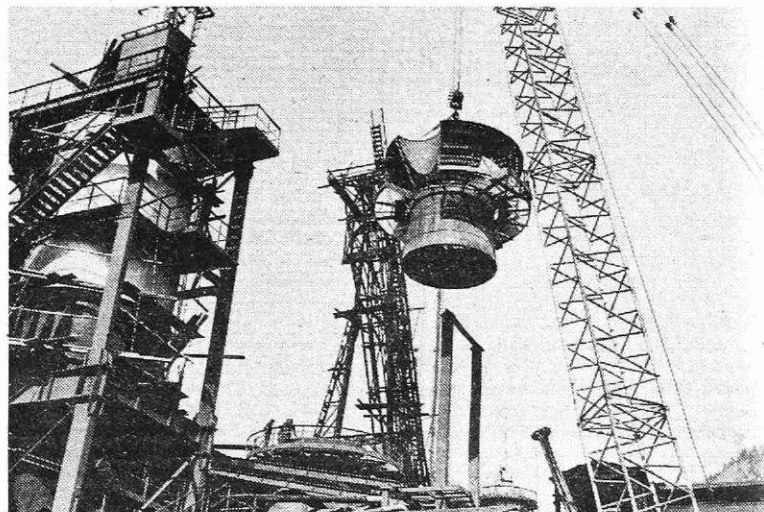
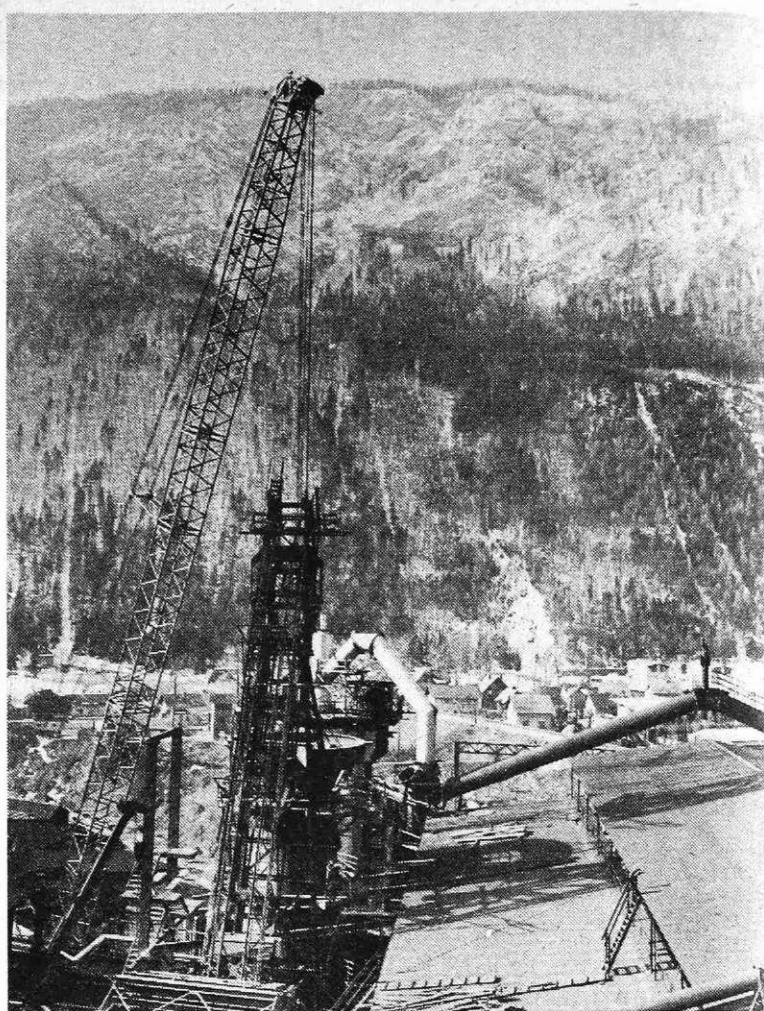
Ta vprašanja pa bi morala biti tako, kot je bilo razloženo, določena tudi v statutih organizacij združenega dela.

IZVOLITEV V DELAVSKI SVET POMOČNIKA DELAVCA S POSEBNIMI POOBLASTILI IN ODGOVORNOSTMI

Na vprašanje, če je v delavski svet temeljne organizacije združenega dela lahko izvoljen tudi pomočnik delavca, ki ima posebna pooblastila in odgovornosti, je bilo na seji komisije poudarjeno, da pomočnik ne more biti izvoljen v delavski svet temeljne organizacije združenega dela.

Taka prepoved izvolitve izhaja iz tretjega odstavka 493. člena ZZD, kjer je predpisano: »V delavski svet temeljne organizacije ne more biti izvoljen delavec, ki kot individualni poslovodni organ oziroma predsednik ali član kolegijskega poslovodnega organa odgovarja, kakor tudi ne drugi delavci s posebnimi pooblastili in odgovornostmi kot so namestniki in pomočniki poslovodnega organa, vodje posameznih sektorjev ali drugi delavci s posebnimi pooblastili in odgovornostmi, ki so neposredno odgovorni delavskemu svetu in so določeni s statutom temeljne organizacije in z zakonom.«

(Poročevalec 5/VIII)

Remont na plavžu 1 (Foto I. Kučina)

Železarski globus

BRAZILIJA

V letu 1981 so brazilski rudniki železove rude prvič izvozili več te železarske surovine kot rudniki v Avstraliji. Izvozili so 81,9 milij. ton v vrednosti 1,72 milijarde dolarjev, medtem ko je avstralski izvoz dosegel 75 milij. ton.

SOVJETSKA ZVEZA

Pospešeni program izkoriščanja zemeljskega plina in nafte pogojuje tudi precejšnje naložbe v obstoječe železarne. Vzrok je v velikem uvozu cevi velikih premerov za gradnjo cevovodov v področjih Zahodne Sibirije, zato želijo proizvodnjo cevi povečati tudi v sovjetskih železar-

nah. Tako so povečali proizvodnjo v tovarni cevi v Volgogradu in pričeli poskusno izdelovati cevi s premerom 1420 mm. V tej tovarni je tudi pričela obratovati nova valjalna brezšivnih cevi s premerom do 200.000 mm in letno zmogljivostjo 360.000 ton.

ZDA

Ameriške železarne pričakujejo v letošnjem letu izboljšanje situacije pri prodaji svojih izdelkov. Prodaja naj bi se povečala z 78 milij. ton v letu 1981 na 82 milij. ton v letu 1982. V zvezi s tem računajo tudi na zmanjšanje uvoza železarskih izdelkov z 18 milij. ton lani na 15,3 do 16,3 milij. ton letos. V tej sorazmerno optimistični napovedi računajo na povečanje prodaje železarskih izdelkov avtomobilski industriji za 10 % in v gradbeništvu za 25 % ter na sočasno zmanjševanje uvoza.

POSLOVANJE SLOVENSKE ŽELEZARNE V LETU 1981

(Nadaljevanje s 1. strani)

izvodno rast torej očitno niso konjunkturalne narave, ampak so drugje in to njihovo reševanje se zaostre.

Da je bila konjunktura doma razmeroma visoka, kaže tudi rast cen v lanskem letu. Cene industrijskih izdelkov so, na primer, v Sloveniji v povprečju porasle za 42,5% (v letu 1980 za 23,3%). Živiljski stroški so porasli približno enako hitro, to je za 42,6% (v letu 1980 za 30%), medtem ko so se cene na drobno dvignile še hitreje in sicer v povprečju kar za 57,7%. Gre torej za izjemno inflacijo, kakršne se skorajda ne spominjamo. Inflacija je pomembno vplivala na gospodarjenje na sploh, predvsem pa še v tem smislu, da je spodbujala najrazličnejše oblike pridobivanja dohodka mimo ustvarjalnega dela.

Velik del gospodarskih težav je bil tudi lani povezan z zunanjetrgovinsko menjavo. Kot država smo sicer uspeli zmanjšati zunanjetrgovinski primanjkljaj, vendar žal ne pretežno s povečanjem izvoza, ampak predvsem na račun manjšega uvoza. Zmanjšani uvoz pa je močno zaviral rast proizvodnje, predvsem pa so bile zaradi njega prizadete investicije.

Visoko inflacijo spremljajo običajno težave z likvidnostjo gospodarstva. To se je opazilo tudi v letu 1981, pri čemer pa vendarle lahko rečemo, da se splošna likvidnost ni pomembneje zaostila, predvsem

zaradi skromnejše investicijske potrošnje in tudi vse bolj obsežne uporabe menic kot denarnega nadomestka.

Podatkov o tem, kako je gospodarstvo zaključilo poslovno leto glede doseženega dohodka, še ni. Pričakujemo, da bodo indeksi rasti finančnih kategorij, kot so dohodek, čisti dohodek, akumulacija in podobno, nominalno visoki, čeprav bodo verjetno nižji od stopnje inflacije. Realno se torej dohodek gospodarstva lani verjetno ni povečal. Pri tem je treba še upoštevati, da je v pogojih visoke inflacije formalno izkazani dohodek zaradi tehnike obračunavanja, ki se jo uporabljajo, praviloma nekoliko višji, kot je bil resnično dosežen.

Povprečni osebni dohodki so lani v Sloveniji porasli za 31%, kar je za približno 11% počasneje, kot so rasli živiljski stroški. Realni osebni dohodki so torej ponovno občutno nazadovali.

Ob upoštevanju pravih navedenih splošnih gospodarskih gibanj bomo sedaj poskušali konkretnije oceniti poslovanje Slovenskih železarn v lanskem letu. Pri tem bomo upoštevali tudi podatke, ki jih navajamo v priloženih tabelarnih pregledih oziroma grafičnih prikazih.

PROIZVODNJA IN PRODAJA

Oglejmo si zbrane podatke o proizvodnji, ki smo jo v Slovenskih železarnah dosegli v letu 1981 (v tonah):

	1980	1981 načrt	1981 real.	Indeksi	
				1981 1980	1981 načrt
- surovo železo	188.114	208.000	214.417	113	103
- surovo jeklo	780.616	834.779	772.325	98	92
- blagovna proizvodnja	767.957	810.253	785.987	102	97

Očitno so bili naši proizvodni rezultati skromni. Še predvsem velja to za surovo jeklo, kjer smo še posebno občutljivi. V zvezi z blagovno proizvodnjo naj omenimo, da je bila prve mesece leta še posebej skromna in šele zadnje četrtletje je precej porasla. K temu porastu je največ prispevala železarna Jesenice, medtem ko je bila, na primer, v železarni Ravne blagovna proizvodnja daleč najvišja v I. kvartalu in od takrat naprej je skozi vse leto nazadovala. Nekoliko boljše je bilo v železarni Štore. Pri predelovalcih je bilo ravno tako v teku leta opaziti velika nihanja v obsegu blagovne proizvodnje. V Verigi Lesce je bila, na primer, v zadnjem četrtletju daleč najvišja, v Tovilu Ljubljana in Žični Celje pa izjemno nizka. Tudi za Tovil velja, da je največjo blagovno proizvodnjo dosegel že v I. četrtletju.

Vzrokov za skromne proizvodne uspehe je več. Eden glavnih je v težavah pri oskrbi s surovinami in proizvodnim materialom, še predvsem ko gre za uvoz. Posebno v proizvodnji surovega jekla so bili tudi še drugi problemi, od katerih naj omenimo že dalj časa prisoten problem tehnološke zastarelosti proizvodnje jekla v martinovkah na Jesenicah. V železarni Štore je že spomladi prišlo do večjega zastaja zaradi pregoretega transformatorja.

Tako lahko ugotovimo, da je bila v proizvodnji Slovenskih železarn tudi v letu 1981 prisotna tendenca, ki jo opazimo že več let nazaj, da namreč na tem bistvenem področju poslovanja stagniramo.

Pri prodaji na domačem trgu nismo imeli večjih problemov: predvsem pri jeklu smo se srečevali celo z izjemno visokim povpraševanjem. Tudi naše prodajne cene so naraščale razmeroma hitro, pri čemer pa je vendarle zanimiv podatek, ki ga

beleži uradna statistika, da so namreč cene jekla v lanskem letu v povprečju rasle za 9% počasneje od povprečnih cen drugih industrijskih izdelkov.

Predvsem zaradi rasti cen nam je bistveno porasla vrednost prodaje, glede na leto 1980 v povprečju kar za 39%. Pri predelovalcih se je povečala celo za 46%, deloma tudi zaradi relativno hitrejši rasti prodajnih cen.

Precejšnje napore smo lani vlagali v povečanje izvoza. V to smo bili pripravljeni, saj je bila naša oskrba s surovinami iz uvoza v veliki meri odvisna ravno od tega, koliko smo si sami prislužili deviz. Celoten izvoz Slovenskih železarn je dosegel vrednost 86,7 milijonov dolarjev, od česar je 64% odpadlo na konvertibilno področje in 36% na klirskiški. Glede na leto 1980 smo ves izvoz povečali za 13%, pri čemer pa gre to povečanje samo na račun klirskiškega konvertibilni izvoz se nam je namreč zmanjšal, in sicer v veliki meri po krivdi bistveno manjšega izvoza traktorjev (13,4 milijona dolarjev v letu 1980 in le 5,9 milijona dolarjev v letu 1981).

Sicer pa so bili rezultati, ki so jih dosegle posamezne delovne organizacije pri povečevanju izvoza, dokaj različni. Izvoz so namreč najhitreje povečevale tiste organizacije, ki so najbolj odvisne od uvoza. To velja, na primer, za železarno Jesenice, ki je konvertibilni izvoz povečala za 42%. Železarna Ravne je izvažala razmeroma skromno, vsaj glede na leto 1980; konvertibilni izvoz je namreč znižala za 7%. Podobno velja tudi za Verigo, ki je ravno tako konvertibilni izvoz znižala.

Oglejmo si še, kolikšno trgovino so posamezne delovne organizacije v letu 1981 imele z deželami s konvertibilnim načinom plačevanja (v 000 dolarjih):

	Izvoz	Uvoz	Izvoz x 100 Uvoz
Železarna Jesenice	15.272	34.121	45
Železarna Ravne	16.941	22.538	75
Železarna Štore	17.634	26.575	66
Veriga Lesce	3.990	2.633	152
Plamen Kropa	1.364	1.110	123
Tovil Ljubljana	236	223	106
Žična Celje	176	1.542	11
Skupaj	55.613	88.742	63

S svojimi izvoznimi dosežki na splošno ne bi smeli biti zadovoljni. Z lastnim izvozom namreč pokrivamo še vedno premajhen delež uvoza, kar je problematično predvsem zato, ker nas veljavni devizni sistem sili k deviznemu samofinanciranju. Hitrejši povečevanje izvoza bo zato moralo biti v ospredju naših dolgoročnih poslovnih usmeritev.

ZAPOSLENI IN OSEBNI DOHODKI

Koncem leta je v Slovenskih železarnah delalo 18.200 delavcev, kar je 1% več kot na začetku leta. Število delavcev se je nekoliko povečalo v vseh delovnih organizacijah z izjemo železarne Štore, Tovila in Žične, kjer

je prišlo do rahlega zmanjšanja. V povprečju se je število delavcev v Slovenskih železarnah lani povečalo za toliko, kot se je v letu 1980 zmanjšalo v primerjavi z letom prej. V zadnjih nekaj letih torej na tem področju ne ugotavljamo nekih bistvenih sprememb, vsaj ne v povprečju.

Povprečni osebni dohodek je znašal v Slovenskih železarnah lani 12.187 dinarjev in je bil za 34% večji kot leto prej. Če ga računamo za 182-urno delo, je bil v povprečju 12.335 dinarjev, kar je 35% več kot leto prej. Ta porast je nekoliko hitrejši, kot se ga ugotavlja v gospodarstvu Slovenije (31%). Absolutno gledano je bil povprečni osebni dohodek železarjev lani za 10,6% višji kot v gospo-

darstvu Slovenije, kar je ena največjih razlik v našo korist v zadnjih letih.

POSLOVNA SREDSTVA

Ena od značilnosti s področja poslovanja s sredstvi je v Slovenskih železarnah že nekaj let nazaj razmeroma skromna investicijska potrošnja. Ta se namreč vrednostno giblje na ravni enostavne reprodukcije, kar pomeni leto za letom bistveno manjše investicije, kot jih načrtujemo. Podobno je bilo tudi lani. Za leto 1981 smo namreč od manjši pričakovani inflaciji, kot je bila v resnici, načrtovali investicijsko porabo v znesku 2.892 milijonov dinarjev. Stvarna poraba pa je nominalno znašala 2.275 milijonov dinarjev, kar je le 11% več kot v letu 1980 in 78% načrtovanega zneska. Primerjava z obračunano amortizacijo nam pove, da smo investirali nominalno le za 16% več od nje. Vsekakor gre torej za skromno potrošnjo, še predvsem, če ne prezremo, da smo z letnimi načrti predvidevali, da nam bo v letu 1981 uspelo nadomestiti del zamud iz preteklih let pri uresničevanju našega razvoja.

Druga značilnost našega poslovanja z obratnimi sredstvi iz lanskega leta je zmanjšanje fizičnega obsega zalog, kar je ozko povezano s poslabšano oskrbo s surovinami. Vrednostno so zaloge sicer porasle, vendar predvsem na račun inflacije.

Kot tretje naj omenimo, da so se nam v lanskem letu izredno povečale dolgoročne finančne naložbe. Porast znaša preko 100 milijonov dinarjev. Predvsem gre pri tem za naložbe v zvezi s financiranjem nerazvitih področij in infrastrukture ter za naložbe v zvezi s pridobivanjem deviznih sredstev.

Finančni položaj Slovenskih železarn se v lanskem letu, če ga gledamo kratkoročno, oziroma formalno, ni poslabšal. V začetku leta smo sicer predvidevali, da bomo investirali pretežno del finančnih presežkov, ki smo jih prenesli iz leta 1980. Nominalno pa so ti presežki ostali skoraj nespremenjeni, in sicer predvsem po zaslugi skromnih investicij in fizičnega zmanjšanja zalog. Po drugi strani pa se je njihova realna vrednost zaradi inflacije bistveno zmanjšala, zato se je tudi poslabšala naša dolgoročna finančna sposobnost, kar bomo občutili, ko bomo začeli več vlagati v razvoj.

V posameznih delovnih organizacijah je na finančnem področju na sploh prišlo lani do nekaterih presenetljivih sprememb. Tako se je, na primer, bistveno popravil položaj Plamena in Žične, v obeh primerih zaradi visoke dohodkovne učinkovitosti, pri Žični pa predvsem tudi zaradi močnega zmanjšanja zalog. Opazno pa se je poslabšal finančni položaj Verige in železarne Štore. Predvsem za Verigo lahko rečemo, da so njene finančne razmere na sploh zelo zapletene.

V Slovenskih železarnah smo tudi v lanskem letu uveljavljali ukrepe v tem smislu, da smo kolikor mogoče ohranjali realno vrednost akumulacij, s katero smo že pred tem razpolagali. To nam žal ni v celoti uspelo, predvsem ne zaradi skromnega investiranja. V tem smislu tudi poslovno leto 1981 finančno gledano ne gre ocenjevati kot uspešno.

CELOTNI PRIHODEK IN NJEGOVA DELITEV

Najprej si oglejmo nekatere najbolj pomembne podatke o celotnem prihodu in njegovi delitvi, ki veljajo za sestavljeno organizacijo (v 000 din):

	1980	1981	IND
- celotni prihodek	28.239.310	39.165.587	138
- eksterna prodaja	17.879.660	24.953.801	139
- amortizacija (vsa)	1.491.061	1.951.383	130
- dohodek	6.273.163	8.274.807	131
- davki in prispevki	351.002	791.984	225
- čisti dohodek	4.069.705	4.885.649	120
- osebni dohodki	2.924.754	3.656.494	125
- poslovni in rezervni sklad	576.953	690.238	119
- sklad skupne porabe	567.998	538.917	94
- akumulacija	787.093	913.591	115
- bruto akumulacija	2.068.014	2.641.621	127

Predno poskušamo oceniti gornje podatke, si oglejmo še vrednosti neto dohodkovne mere, ki so bile

DO	1981						
	1980	1981	IND 3:2	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII
1	2	3	4	5	6	7	8
Železarna Jesenice	0,82	0,86	105	0,74	0,92	1,04	0,74
Železarna Ravne	1,22	1,11	91	1,25	1,27	1,17	0,75
Železarna Štore	1,10	0,99	90	1,15	0,79	1,06	0,96
Skupaj železarne	1,02	0,97	95	1,00	1,02	1,10	0,76
Veriga Lesce	0,96	0,93	97	0,94	1,14	0,68	0,96
Plamen Kropa	0,93	1,09	117	1,33	1,15	0,88	1,00
Tovil Ljubljana	1,22	1,24	102	1,49	1,53	1,12	0,82
Žična Celje	1,14	1,30	114	1,02	1,32	1,80	1,06
Skupaj predelovalci	1,02	1,06	104	1,10	1,22	0,98	0,94
SOZD SZ v povprečju	1,02	0,98	96	1,01	1,05	1,06	0,80

Za leto 1981 smo vrednosti neto dohodkovne mere prikazali tudi po tromesečjih, med drugim zato, da ponazorimo, kako močno se je v teku leta spreminjala uspešnost poslovanja.

Prikazane finančno-ekonomske dosežke bi verjetno smeli oceniti takole:

V gibanju vseh ekonomskih kategorij je prišla tudi to pot močno do izraza visoka inflacija, s katero smo se srečevali. V tem smislu beležimo visok porast celotnega prihodka, dohodka in čistega dohodka, pri čemer pa ne gre prezreti, da so indeksi rasti teh kategorij znatno nižji od splošne stopnje inflacije. To pomeni, da smo realno v letu 1981 dosegli precej manjši dohodek oziroma čisti dohodek kot leto prej. To isto smo ugotavljali že tudi ob zaključnem računu za leto 1980, kar pomeni, da sta za nami dve zaporedni poslovni leti, ko se nam je realna vrednost doseženega dohodka in iz njega izvedenih kategorij zmanjševala. Vsakršno navdušenje nad doseženimi poslovnimi rezultati bi bilo zato povsem neumestno.

Podatki o vrednosti neto dohodkovnih mer prav tako kažejo, da so se nam lani poslovni rezultati poslabšali. Še posebno velja biti pozoren na to, da je do zelo hitrega poslabšanja prišlo v zadnjem kvartalu leta. V letu 1980 je bilo ravno nasprotno in večina delovnih organizacij je svojo dohodkovno uspešnost popravila proti koncu leta. Poslabšanje rezultatov v zadnjih mesecih leta utegne biti znanilec, da so se pogoji poslovanja na sploh spremenili nam v škodo in če je ta domneva pravilna, potem se bomo v letu 1982

srečevali z resnimi problemi pri pridobivanju dohodka.

V uspešnosti poslovanja so tudi v letu 1981 velike razlike med delovnimi organizacijami. V nekatere se je glede na prejšnje leto položaj precej popravil, drugod pa zopet poslabšal. Na sploh se je železarnam lani godilo slabše kot predelovalcem; očitno so te razlike v precejšnji meri posledica razlik v rasti prodajnih cen. Med železarnami so bili tudi v letu 1981 najbolj učinkoviti na Ravnah, čeprav je ravno ta delovna organizacija glede na prejšnje leto opazno nazadovala. Pri predelovalcih je poslovna učinkovitost dokaj problematična v Verigi, medtem ko se je pri ostalih treh ravno lani položaj znatno popravil. Presenetljivo je, da se je po dohodkovni učinkovitosti znotraj Slovenskih železarn na prvo mesto povzpela Žična Celje.

Da bi realneje ocenili svoje poslovanje, bi se bilo koristno primerjati z dosežki ostalega gospodarstva. Žal za ta namen v tem trenutku še nimamo na razpolago ustreznih podatkov. Lahko pa napravimo nekatere primerjave z delovnimi organizacijami, s katerimi se že dlje časa usklajujemo pri delitvi osebne dohodka (TGA Kidričevo, Impol Slovenska Bistrica, Cinkarna Celje, Tovarna dušika Ruše, Mariborska livarna). Te kažejo, da je bila lani predvsem črna metalurgija bistveno manj učinkovita kot ostale dejavnosti; isto pa smo ugotavljali tudi že v letu 1980.

ZAKLJUČEK

Nasploh smo v Slovenskih železarnah v letu 1981 poslovali v okoliščinah, za katere se ne more reči, da so bile ugodne. Največje težave smo imeli pri uvozu, zaradi česar so se pojavile številne težave v proizvodnji, poleg tega pa so uvozne omejitve tudi eden izmed resnih razlogov, da nam tudi lani ni uspelo niti v približnem obsegu uresničiti razvojnih načrtov.

Doseženi finančni uspehi (dohodek, čisti dohodek) so kljub temu ugodnejši, kot bi jih smeli pričakovati sprito problematičnih materialnih gibanj v poslovanju. Nekaj podobnega smo ugotavljali že tudi v letu 1980. Bati se je torej, da se utegnemo kmalu srečati s položajem, ko se bodo tudi v doseženem dohodku močneje odrazili neuspehi, s katerimi se srečujemo v proizvodnji, dolgoročno pa predvsem pri uresničevanju razvojnih načrtov. V tem smislu ne bomo smeli biti presenečeni, če se bomo v Slovenskih železarnah v letu 1982 vsaj v nekaterih delovnih organizacijah srečevali tudi z resnejšimi poslovnimi izgubami.

Tekoče poslovanje Slovenskih železarn bo v naslednjih letih verjetno v največji meri odvisno od tega, kako nam bo uspelo zagotoviti devizna sredstva, ki jih potrebujemo za redno oskrbo proizvodnje. Ravno v tej aktivnosti pa lani nismo bili dovolj uspešni in bati se je, da tudi v letu 1982 ne bo bistveno drugače. Posledice tega pa bodo v letu 1982 veliko ostrejšje, kot so bile lani.

PRISPEVAJMO OSEBNE PODATKE ZA ZGODOVINO ŽELEZARSTVA NA JESENICAH IN V JUGOSLAVIJI

Merilo za kulturni in etični nivo nekega naroda, pa tudi kolektiva nekega podjetja, je zelo živ interes za svojo tradicijo in za objektivno zgodovino svojega razvoja, kljub revolucionarnim spremembam in pretresom v nekaterih obdobjih.

Čeprav težavno, je skrbno zbiranje podatkov o dogodkih in delu v teh obdobjih morda še najbolj dragoceno, ker objektivno proučevanje preteklosti daje pametnemu koristne napotke za ukrepanje v bodočnosti.

Po koncu vojne je obnova svobodne domovine naložila vsem Jugoslovanom težka bremena, posebno strokovnim delavcem, ki jih je ostalo malo.

Na področju železarstva je strokovni kader železarne Jesenice, od kvalificiranih delavcev do inženirjev, dobil posebno odgovorno naloge. Poleg obnove, razvoja in produktivnega dela v lastni železarni je bil zadolžen, da pomaga v ostalih podjetjih črne metalurgije v Jugoslaviji, da sodeluje pri obnovi ali pri načrtovanju in izgradnji drugih železarn, da šola kadre za te nove obrate in podobno.

Ugled, ki so si ga Jeseničani pri tem pridobili, je bil razlog, da so bili tudi po decentralizaciji gospodarstva z vseh strani Jugoslavije vabljani na sodelovanje in za pomoč pri reševanju problemov.

Nagrade in honorarji, ki so jih pri tem dobili, niso bili najpomembnejši

motiv. Zadoščenje, da so koristni, spoštovani, širom Jugoslavije znani in priljubljeni, je daleč več odtehtalo.

Starega F. Torkarja, V. Kavčiča, A. Derlinga, I. Ručigaja, inž. S. Černivca, inž. M. Hafnerja, inž. L. Kneza in še veliko drugih ni več med živimi. Zato menim, da je potrebno, da železarna Jesenice kot matično podjetje hrani in dopolnjuje evidenčno kartoteko svojih uglednih in zaslužnih sodelavcev, železarni v čast, mlajšim in prihodnjim generacijam pa v koristno informacijo, da se zemlja ni začela vrteti šele z njihovim rojstvom in da se tehnološki napredek v železarstvu ne začneja šele z njihovim vstopom vanjo!

P. S. V zvezi s tem sem že dal kadrovskemu sektorju Železarne svoje podatke. Na ostale tovariše pa apeliram, da poleg svojih prispevkov še podatke o navedenih in nenavedenih umrlih tovariših, katerih vse dejavnosti in zasluge najbrž še niso registrirane.

M. Nikolić

OSNOVNE AKTIVNOSTI V ZVEZI Z DOPOLNJEVANJEM IN SPREJEMANJEM SREDNJEROČNIH PLANOV SRS

V 12. številki Železarnja 25. marca smo objavili sestavek o dopolnjevanju srednjeročnih planskih aktov v SR Sloveniji za obdobje 1981–1985 na osnovi odloka zvezne skupščine. V informaciji za delegate skupščine SRS Slovenije, objavljeni tudi v prilogi Poročevalca skupščine SR Slovenije in SFR Jugoslavije za delegate in delegacije 2. marca, je navedena tudi podrobna analiza spremenjenih pogojev in okvirov za dopolnjevanje srednjeročnih planov. Danes objavljamo sklepni del tega gradiva, ki opredeljuje osnovne aktivnosti na tem področju.

RAZVOJ DRUŽBENO EKONOMSKIH ODNOSOV

Treba bo dopolniti in konkretizirati tiste dele planskih aktov, ki se nanašajo na krepitev družbeno ekonomskega sistema in odnosov.

Temeljne in druge organizacije združenega dela morajo vključiti ekonomske odnose s tujino v svoje delovanje in planiranje kot sestavni del svoje reprodukcije. Samoupravno interesno skupnost za ekonomske odnose s tujino SR Slovenije je treba okrepiti kot mesto usklajevanja združenega dela o izvoznih obveznostih in uvoznih možnostih. Organizacije združenega dela morajo biti aktivnejše pri samoupravnem sporazumevanju o oblikovanju in delitvi deviznega priliva na osnovi reprodukcijskih povezav in prispevka posameznih organizacij združenega dela z vsega enotnega jugoslovanskega trga k izvozu.

Skromne možnosti uvoza reprodukcijskega materiala in surovin zaostrojujejo oskrbo proizvodnje. Zahtevni nalog glede rasti izvoza, družbenega proizvoda in potrošnje ne bo moč uresničiti, ne da bi organizacije združenega dela v celoti prevzele odgovornosti za oskrbljenost svoje proizvodnje s potrebnimi vložki. Vzpostavljati morajo reprodukcijske povezave na osnovi skupnega prihodka v okviru SR Slovenije in v vsej SFR Jugoslaviji ter na ta način prispevati h krepitvi enotnega jugoslovanskega trga.

V razširjeni reprodukciji bo potrebno uveljaviti odnose skupnega dohodka, kjer se zlasti v nestabilnih razmerah ne more prevladovati finančni interes organizacij združenega dela, temveč proizvodni interes, ki bo zagotavljal dopolnjevanje proizvodne strukture predvsem kjer so ozka grla. Takšne odnose je potrebno krepiti na enotnem jugoslovanskem trgu, še posebej pa v razmerjih do organizacij združenega dela iz manj razvitih republik in avtonomne pokrajine Kosovo. Odnose skupnega dohodka je potrebno graditi tudi na deviznem interesu organizacij združenega dela, ki se morajo organizirati za združevanje sredstev za izvozno zanimive investicijske projekte. V bankah bo potrebno z dopolnjevanjem planskih aktov krepiti sposobnost upravljalcev temeljnih bank za samoupravno sporazumevanje o skupnih nalogah, ki so ekonomsko smotne in ustrezajo dogovorjenim razvojnim usmeritvam. V planskih aktih samoupravnih organizacij in skupnosti bo potrebno bolj razčleniti kriterije prestrukturiranja gospodarstva, dopolniti pa jih posebno tam, kjer so zdaj še nedodelani (neindustrijska področja gospodarske dejavnosti).

Razčleniti in dosledno spoštovati bo potrebno merila in osnove za delitev sredstev za osebne dohodke, upoštevati rezultate minulega dela. V zahtevnih stabilizacijskih razmerah postajajo za razvoj organizacij združenega dela odločilne samoupravne osnove za stimuliranje najbolj ustvarjalnega, najodgovornejšega in fizično najzahtevnejšega dela.

V svobodni menjavi dela bo potrebno v zaostrenih potrebah po racionalni rabi sredstev samoupravno odločanje usmeriti v oblikovanje skupnih prioritet. Zato bo potrebno razviti odnose svobodne menjave dela tudi med samoupravnimi interesnimi skupnostmi na istih oziroma na različnih ravneh, zlasti glede programov na osnovi vzajemnosti, delitve dela in odgovornosti med samoupravnimi interesnimi skupnostmi.

S samoupravnim družbenim planiranjem bo potrebno povezati ukrepanje na vseh ravneh in področjih družbene reprodukcije. Dosledno spoštovanje pravic in dolžnosti delavcev in delovnih ljudi za planiranje svojega razvoja mora zagotoviti realnost planskih aktov, v združenem delu pa trdnost dohodkovnih povezav na planski osnovi. Nadaljevati je treba krepitev vloge organizacij združenega dela pri planiranju ekonomskih odnosov s tujino in finančnih tokov, predvsem družbenopolitične skupnosti pa morajo samoupravno družbeno planiranje razširiti tudi na prostorske vidike razvoja.

POSTOPKI DOPOLNJEVANJA IN SPREMINJANJA PLANSKIH AKTOV

Dopolnjevanje planskih aktov bo potrebno izvesti organizirano, da ne bi z ustvarjenjem vtisa o neobvladljivosti planskih postopkov vzpodbujali obnašanja, ki bi šlo mimo samoupravnih prvin sistema družbenega planiranja.

Odlok zvezne skupščine o sprejetju sprememb in dopolnitev družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981–1985 (Ur. l. SFRJ, št. 55-5/82) nalaga nosilec planiranja, da preveri svoje planske dokumente in jih po potrebi spremeni. Posebno to velja za tiste, ki delujejo na prioritetnih smereh razvoja. Pripravi morajo programe tovrstnih aktivnosti. Predvideno je, da bo na ravni Jugoslavije sprejet poseben dogovor o spremembah dogovorov o temeljih družbenega plana Jugoslavije, ki bo strnil spremembe dosedanjih dogovorov o temeljih družbenega plana Jugoslavije. Njegovi podpisniki bodo isti, kot so podpisali sedanje dogovore. Na tej podlagi bo pripravljen osnutek in predlog sprememb in dopolnitev družbenega plana Jugoslavije.

Tudi skupščina SR Slovenije je 24. februarja 1982 sprejela odlok o dopolnitvah planskih aktov, izvršni svet skupščine SRS pa v dogovoru s socialistično zvezo in gospodarsko zbornico program dela.

V zvezi z dogovorom o temeljih družbenega plana SRS 1981–1985 – podobno pa tudi v drugih družbenopolitičnih skupnostih – bo treba opraviti nekatere posebne aktivnosti. Udeleženci dogovora bodo morali preko koordinatorjev, ki jih je določil odbor udeležencev dogovora, analizirati uresničevanje dogovora v letu 1981, naloge v letu 1982 upoštevati skrajne okvire, opredeljene v resoluciji, ter predlagati dopolnitve in spremembe svojih srednjeročnih planskih obveznosti.

Podrobno naj bi ukrepali tudi v občinah in posebnih družbenopolitičnih skupnostih.

Samoupravne organizacije in skupnosti morajo sprejeti sklepe svojih samoupravnih organov in programe dela na dopolnjevanju svojih planskih aktov.

Dopolnjevanje planskih aktov mora teči po enakem postopku kot njihovo sprejemanje. To pa ne pomeni, da morajo nosilci planiranja vse svoje planske akte ponovno sprejemati, na podlagi svojih sklepov oziroma odlokov o pristopu k dopolnitvam planskih aktov morajo pregledati svoje planske akte (smernice tozgov in krajevnih skupnosti; temeljni planov tozgov; samoupravni sporazumi in dogovori o temeljih planov; plani) in z vsjo odgovornostjo konkretno ugotoviti, katere od njih bo treba dopolnjevati zaradi novih razvojnih okvirov in potreb usklajevanja z drugimi nosilci planiranja.

NEKATERE DODATNE USMERITVE ZA DOPOLNJEVANJE IN SPREMINJANJE PLANSKIH AKTOV

Eno od osnov za dopolnjevanje in spreminjanje planskih aktov tvorijo informacije, ki so trenutno razpoložljive in so zbrane v analizi. Za oblikovanje usmeritev spreminjanja in dopolnjevanja planskih aktov pa so ključna stališča, ki jih bo v tej zvezi sprejela skupščina SFRJ, in stališča, ki jih bo sprejela skupščina SR Slovenije.

V organizacijah združenega dela bodo morali ponovno preveriti os-

novne usmeritve in proporce svojih planov, posebno pa razmerja med izvozom in uvozom, devizni učinek ter svoje investicije s praviloma izključnim poudarkom na izvozu in njihovu realnemu pokritju. Oceniti bodo morali učinke sprememb amortizacijskih stopenj in njihov vpliv na delitev dohodka, ponovno bodo morali preveriti bilančno pokritost oziroma ocene o možnostih zagotavljanja kadrov, energije, reprodukcijskih materialov in surovin, financ, deviz, prostora ter plasmaja za svojo enostavno in razširjeno reprodukcijo.

V krajevnih skupnostih bodo morali ponovno preveriti predvidene investicije na osnovi samoprispevkov in drugih virov. V zaostrenih gospodarskih razmerah bodo morali v planskih aktih dati poudarek zagotavljanju socialne varnosti krajanov na osnovi njihovega celovitega materialnega položaja.

V samoupravnih interesnih skupnostih gospodarske infrastrukture bodo morali poiskati možnosti za skrajšanje svojih programov, tako, da bi oskrbeli združeno delo z najnujnejšimi proizvodi in storitvami gospodarske infrastrukture, ki lahko pripomorejo k izvoznim rezultatom. V samoupravnih interesnih skupnostih družbenih dejavnosti bo potrebno ponovno preveriti normative, standarde in programe, kjer bo treba upoštevati specifičnosti tistih delov programa, ki predstavljajo denarne izdatke prebivalstvu na eni in tiste dele, ki predstavljajo storitve družbenih dejavnosti na drugi strani. V samoupravnih interesnih skupnostih na ravni republike bi se morali prizadevati, da krčenje programov ne bi poslabšalo relativnega položaja manj razvitih območij in manj razvitih obmejnih območij.

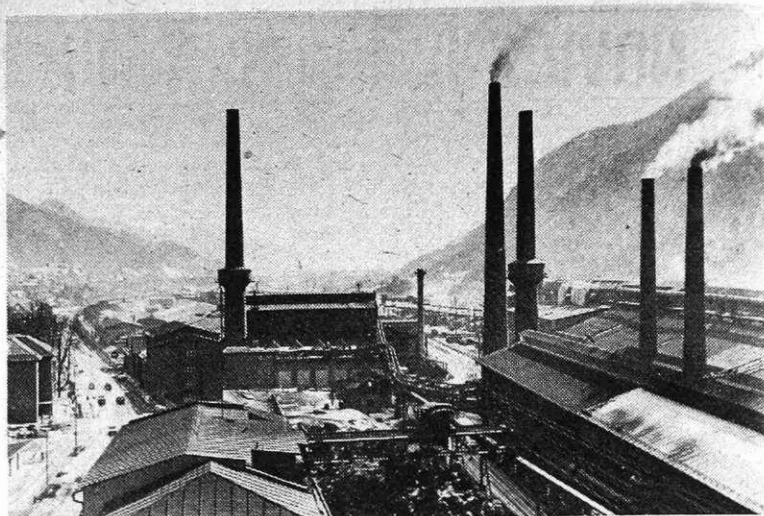
V bankah bo potrebno pripraviti nove bilančne ocene oblikovanja sredstev, naložbe pa osredotočiti na skupne razvojne naloge, predvsem tiste, ki lahko prispevajo h konvertibilnemu izvozu.

V občinah bo potrebno ponovno preveriti konkretne naloge iz dogovorov o temeljih njihovih planov. Obveznosti, naloge in pravice v dogovorih o temeljih družbenih planov občin bo potrebno dosledno graditi na samoupravnih sporazumih o temeljih planov, kar bo planskim aktom v občinah zagotavljalo realnost glede materialnega pokritja. Na tej osnovi bo potrebno preveriti predvidene investicije in druge oblike potrošnje, ki prispevajo k družbenemu standardu. Večina občin bo morala svoje planske akte bistveno dopolniti glede prostorskega vidika razvoja.

Na ravni republike bo potrebno poleg vsebinskih usmeritev in okvirov, ki so vsebovani v tej analizi, konkretno preveriti vsebino dogovora o temeljih družbenega plana SR Slovenije ter vse njegove naloge, obveznosti in pravice utemeljiti z ustreznimi samoupravnimi sporazumi o temeljih planov, kar naj prepreči formuliranje nalog v dogovoru, ki ne bi imele materialne podlage.

Dogovor bo treba prilagoditi novim zahtevnejšim obveznostim glede ekonomskih odnosov s tujino. Konkretizirati bo potrebno kriterije prestrukturiranja za neindustrijska področja gospodarske dejavnosti.

V gospodarski infrastrukturi bo potrebno upoštevati krčenje programov. V kmetijstvu bo potrebno znotraj nespremenjenih investicijskih sredstev dati večji poudarek primarni proizvodnji hrane. Tudi na ravni republike bo potrebno dopolniti prostorski vidik razvoja. S politiko regionalnega razvoja bo potrebno zagotoviti, da v razmerah krčenja materialnih okvirov manj razvita območja ne bi zmanjševala svojega deleža v skupni razvojni politiki.

Del naše železarnice (Foto I. Kučina).

KONFERENCA DELEGACIJ ZA SKUPŠČINO SAMOUPRAVNE STANOVANJSKE SKUPNOSTI

V ponedeljek, 29. marca, so se na konferenci delegacij sestali delegati za skupščino samoupravne stanovanjske skupnosti. Prisotnih je bilo enajst delegatov, en delegat pa je svoje pripombe podal pismeno.

Pri obravnavi poročila o izvršenem planu za leto 1981 in finančnega načrta za leto 1982 so delegati zahtevali odgovor na delegatsko vprašanje pod točko sedem. Odgovor bo podan na naslednji seji skupščine, dal pa ga bo Biro za urbanizem in stanovanjsko poslovanje.

V razpravi o poročilu o stanju stanovanjskega sklada za leto 1981 je bilo rečeno, da so se amortizacijske stopnje povečale, ker so po novem v stanovanjsko površino vključili tudi balkone in kleti.

Na poročilo je imel eden od delegatov pripombo, da sredstva niso bila pravilno porazdeljena. Na Cesti železarjev so namreč stanovanja, ki nimajo zagotovljenih osnovnih higienskih pogojev, saj nimajo urejenih sanitarij. V teh stanovanjih žive večina delavci, ki opravljajo najtežja fizična dela. Že pred tremi leti je bilo določeno, da je to prioriteto področje, vendar se stvari niso spremenile. Na pripombo delegata sta odgovorila predstavnik stanovanjske skupnosti Vinko Zorman in Ludvik Bergež. Obrazložitev je bila naslednja: samoupravna stanovanjska skupnost zbira sredstva iz stanarin, te pa so v starih zgradbah nizke, zato popravila na njih niso racionalna. To pomeni, da se starih objektov ne splača popravljati, saj ni dovolj denarja in tudi tržne cene iz dneva v dan rastejo. Tako tudi delovne organizacije niso zainteresirane, da bi dajale denar za popravila starih zgradb, saj za obnovo ene stare hiše porabijo enako količino denarja kot za šest novih.

Ker pa v takšnih razmerah živijo večina delavci, ki opravljajo najtežja fizična dela, imajo v železarni po sklepu delavskega sveta prednost pri reševanju stanovanjskih vprašanj. Problem, kako obnoviti in popraviti stare zgradbe, pa je odvisen tudi od tega, koliko časa bo v občini še primanjkovalo obrtnikov za takšna vzdrževalna dela in od aktivnosti hišnih svetov.

V razpravi o sklenitvi dopolnila k dolgoročni pogodbi, sklenjeni med Birojem za urbanizem in stanovanjsko poslovanje ter samoupravno stanovanjsko skupnostjo, so dali delegati pripombe pod točko šest tega dopolnila. Odbor samoupravne delavske kontrole mora namreč preveriti, če za določeno delo res potrebujejo toliko časa, kot je opredeljeno v dopolnilu k pogodbi. Poleg navedenega so delegati menili, da je dopolnilo preveč površno in da ne upošteva načel svobodne menjave dela. Problem je tudi v tem, da je zelo težko meriti porabljeni oziroma predvideni čas za graditev in obnavljanje stanovanj. Ker primanjkuje sredstev, morata BUSP in stanovanjska skupnost natančno proučiti program dela in določiti, katere stvari so nujne in morajo biti uresničene.

V razpravi o predlogu finančnega načrta za leto 1982 je predstavnik stanovanjske skupnosti razložil, da načrtujejo, da bodo ob koncu leta imeli na razpolago sto milijonov dinarjev. Od tega bodo tretjino namenili za leto 1983, da lahko v začetku leta pričnejo z gradnjo. Samoupravna stanovanjska skupnost je namreč tudi investitor in mora zagotoviti potrebna sredstva. Stanovanjska skupnost v preteklem letu ni uresničila načrta, zato ji je ostal del sredstev, ki niso izkoriščeni. Razlogi za to so v tem, ker je zelo težko dobiti lokacijo za gradnjo, saj so Jesenice pregrado naseljene. Del sredstev so dobili posamezniki, ki so jim zaradi novih gradbenih del porušili stanovanja.

Na koncu so dali pripombo k 14. členu pravilnika o pogojih in merilih za pridobitev posojila iz združenih sredstev vzajemnosti, ker je pri pisanju nastala tiskarska napaka in se člen popravi: prednost za posojilo iz združenih sredstev vzajemnosti ima vsak delavec... (in ne nima, kot je pomotoma zapisano).

Lilijana Kos

KONFERENCA DELEGACIJ ZA SKUPŠČINO SKUPNOSTI ZA SOCIALNO SKRIBSTVO

V torek, 30. marca, je bilo na konferenci delegacij za skupščino skupnosti za socialno skrbstvo prisotnih le devet delegatov, zato skupščina ni bila sklepna. Kljub temu je vodja delegacije razložila gradivo, na katerega delegati niso imeli nobenih pripomb ali stališč.

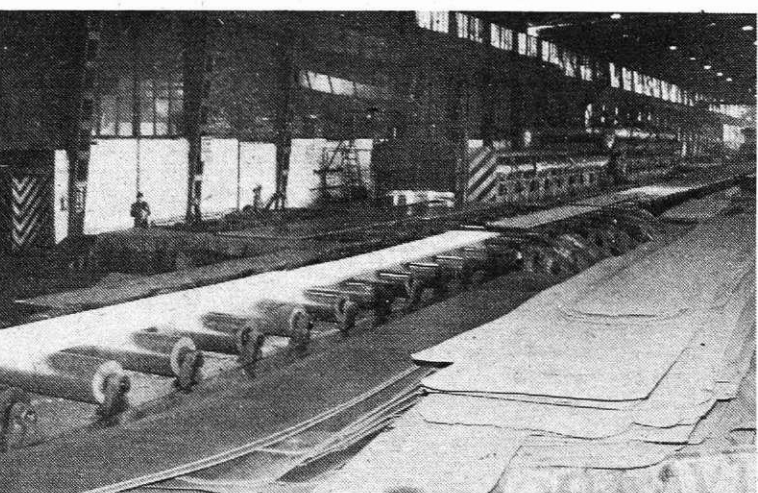
Vodja delegacije je omenila, da je v poročilu o delu doma upokojecev Franceta Berglja Jesenice poudarjeno, da zdravniki niso vestno opravljali svojega dela, saj niso redno prihajali v dom. Tudi letos dom nima nobenega trdnega zagotovila, da bodo zdravniki bolje opravljali svoje delo. Finančno poročilo doma upokojecev je pomanjkljivo, zato bo direktor doma na prihodnji seji dodatno razložil finančno poročilo.

Finančni načrt za leto 1982 ne bo uresničen, ker so se povečale cene oskrbnine in amortizacijska stopnja.

V načrtu ni opredeljeno, kako bodo v domu pokrili primanjkljaj, večje oskrbnine pa ne smejo zahtevati, saj je že sedaj zelo visoka.

Ob zaključku se je vodja delegacije predlagala, naj CPSI analizira delo vseh delegatov v tem mandatsnem obdobju ter poimensko imenuje vodje delegacij, ki so odgovorni za neaktivnost delegatov. Rezultate analize naj bi objavili v tedniku Železar, v naslednjem mandatsnem obdobju pa naj bi očno dela delegacij in vodij delegacij naredili ob polletju.

Lilijana Kos

V valjarni debele pločevine (Foto I. Kučina)

NOVICE IZ SINDIKALNIH ORGANIZACIJ

DEL. SKUP. E-TKR-NG

Druge seje izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata delovne skupnosti za ekonomiko, tehnično kontrolo, raziskave in novogradnje, ki je bila 1. marca, se je udeležilo 22 članov.

Obravnavali so sklepe o vlogi in organiziranosti osnovne organizacije sindikata v neposredni vojni nevarnosti in v vojni in imenovali vojni izvršni odbor, ki ga sestavlja pet članov.

Delegata v organih upravljanja bank in v klubu samoupravljalcev so potrdili za še eno mandatno dobo.

Potrdili so predlaganega kandidata občinske koordinacijske konference za predsednika izvršnega sveta občine Jesenice. Zanimalo jih je, kako je lahko kandidat za predsednika izvršnega sveta občine oseba, ki ima stalno bivališče v drugi občini.

Soglasno so sprejeli finančni plan za leto 1982.

Predsednica komisije za socialna vprašanja je podala program dela za tekoče leto. Delavcem, ki so bolni več kot dva meseca, bodo skušali pomagati s 1.000 din socialne pomoči, če pa so bolni več kot leto dni, pa naj bi prejeli po 2.000 din. Denarna pomoč je lahko tudi višja, če osebni dohodek na člana družine ne presega 4.500 din. Sodelavcem bodo ob odhodu v pokoj izročali darilo v vrednosti 2.000 din, za pogostitev pa bodo prispevali še 1.000 din. Družini umrlega člana ali upokojenca delovne skupnosti bodo namenili po 3.500 din denarne pomoči, za umrlega ožjega sorodnika pa bodo prispevali 2.000 din. Brezplačno bodo lahko letovali sodelavci, ki so slabega zdravja in imajo nizke osebne dohodke.

Sprejeli so sklep, da komisija za oddih in izlete samostojno razpolaga z denarjem brez predhodnega dogovarjanja izvršnega odbora, redno pa mora podajati poročila.

Ob dnevu žena bodo sodelavkam izročili voščilnico in po 200 din.

Iz sklada nerazporejenih sredstev bodo kupili športne drese v vrednosti 4.000 din.

TOZD VALJARNA ŽICE IN PROFILOV

Konstituantna seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata TOZD Valjarna žice in profilov je bila v torek, 9. marca.

Izmed novoizvoljenih članov odbora so po razpravi imenovali predsednika, namestnika, tajnika, blagajnika in referente za: šport, izlete in oddih, kulturo, prošnje in pritožbe.

Pravila o organiziranosti in delovanju osnovne organizacije sindikata so sprejeli kot program dela, skušali jih bodo le prilagoditi specifičnostim svoje temeljne organizacije.

Cimprej morajo narediti finančni plan sredstev za leto 1982.

Denar, ki je namenjen za izlete, bodo razdelili med pet SDS, in sicer glede na število delavcev. Pripravili bodo tudi predlog delavcev za brezplačno letovanje na morju.

Dva sodelavca so predlagali za podelitev srebrnega znaka sindikata.

Razpravljali so tudi o potrebnosti posebne seje sobe, ki je njihova temeljna organizacija nima, zato imajo sestanke kar po posameznih pisarnah, vendar s tem motijo sodelavce pri njihovem rednem delu. Istočasno so ponovno sprožili vprašanje garderobe, ki še vedno ni rešeno.

Ob smrti sodelavca so kupili venec v višini 1.500 din. V marcu bodo organizirali tudi izlet na Vogel.

TOZD HLADNA VALJARNA BELA

Na konstituantni seji izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata TOZD Hladna valjarna Bela, ki je bila 17. marca, so najprej podelili knjižne nagrade članom starega izvršnega in nadzornega odbora kot priznanje za uspešno delo v preteklem mandatnem obdobju.

Izvolili so predsednika, tajnika in blagajnika izvršnega odbora in komisije: za šport, za kulturo, za izlete in oddih, za socialno pomoč, za spremljanje delovanja delegacij in povezavo z osnovno organizacijo ZSMS. Do naslednje seje bodo komisije pripravile programe dela z okvirnim predračunom. Predsednik

je dal nekaj napotkov za delo komisij.

Sklenili so, da nagradijo najboljšega športnika iz temeljne organizacije in zapisnikarja občnega zbora za izdelavo zapisnika in sklepov s 500 din.

Tri delegate za letno konferenco osnovnih organizacij sindikata Železarne so zadolžili, da prinesejo mnenje izvršnega odbora.

TOZD TRANSPORT

Na drugi seji izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata TOZD Transport, ki je bila 23. februarja, so najprej sklenili, da sodelavkam ob osmem marcu izročijo čestitke in po 250 din.

Zvezi borcev krajevne skupnosti Sava so za nabavo novega praporja prispevali 2.500 din.

Trem, že več kot tri mesece bolnim sodelavcem, so podarili darilne bone v vrednosti po 2.000 din. Petim sodelavcem so odobrili brezplačno letovanje na morju.

Za tekmovalstvo v kegljanju na ledu bodo kupili pokal v vrednosti 500 din.

Osnovni organizaciji ZSMS v temeljni organizaciji so za njihovo dejavnost in vestno delo odobrili 20.000 din.

10. marca bodo organizirali izlet na Vogel. Vsakemu prijavitelcu bodo dali 300 din.

TOZD JEKLOVLEK

Druga seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata TOZD Jeklovlek je bila 22. marca.

Pregledali in potrdili so prijavitelne kandidate za letovanje na morju. V mesecu juniju bodo predvidoma organizirali izlet: Učka-Krk-Plitvice, cena 1.950 din za osebo.

V soboto, 10. aprila, bodo organizirali smučarski izlet na Vogel z možnostjo tekmovalstva v veleslalomu.

Sodelavca so predlagali za podelitev srebrnega znaka sindikata in imenovali predsednika komisije za državna odlikovanja, inovatorstvo in racionalizatorstvo.

Dvema sodelavcema so odobrili denarno pomoč.

TOZD VALJARNA BLUMING-ŠTEKEL

Na prvi redni seji izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata TOZD Valjarna bluming-štekkel, ki je bila v četrtek, 4. marca, so se dogovorili, da bodo vsaki sodelavki ob dnevu žensk podarili čestitko in 500 din.

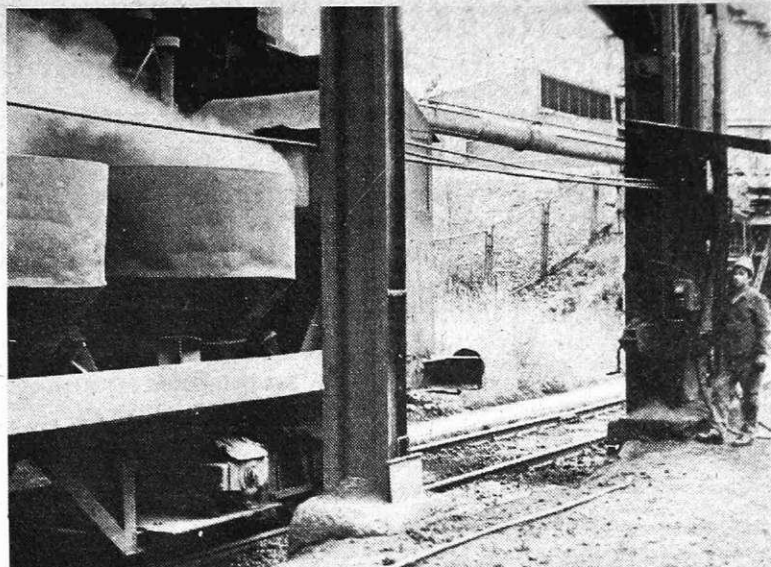
Zavrnilo so prošnjo dne I. Bohinc, ker je pomanjkljiva. Sklenili so, naj bo vsota denarja za izlete za sodelavce, ki delajo v sistemu 4 + 1, ista; pred izletom pa je potrebno predložiti spisek udeležencev s podpisom. Za letovanje je njihova temeljna organizacija letos dobila nekaj več prostih mest v Crkvenici. Prijave bodo zbirali do 2. aprila. Za brezplačno letovanje so določeni termini pred in po sezoni.

V času volitev - 11. marca, morajo člani izvršnega odbora vplivati na sodelavce, da bo udeležba na volitvah čim večja.

Referentu za šport in sodelavcu - najuspešnejšemu športniku Železarne, bodo za prizadevno delo v športni dejavnosti podarili spominski darilo.

Ob dnevu žensk bodo bolne sodelavke obiskali na domovih. Za obiske so iz vsakega oddelka določili po dva delavca.

Sklenili so, da se za sindikalna tekmovalstva vsota denarja določa po pomembnosti panoge, za volilno komisijo pa vsota ostane ista.

Priprava vložka za plavž

TOZD ŽEHLJARNA

Prva seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata TOZD Žehlarna je bila v četrtek, 18. marca.

Po razpravi so sprejeli predložene sklepe občnega zbora osnovne organizacije:

1. Pravila o organiziranosti in delovanju osnovne organizacije je treba posredovati vsem sindikalnim skupinam.

2. Tehnološko in organizacijsko je treba rešiti vprašanje čistilnice, da bi tako dosegli boljši izpljen in boljše kvaliteto čiščenja brez kril in žagovine.

3. Delegacijam morajo takoj po vlitvah posvetiti več pozornosti, da se bodo redno sestajale in se udeleževale sej na ravni Železarne in zbora združenega dela skupščine občine Jesenice.

4. Ponovno naj se obravnava priznanje beneficirane delovne dobe in zakaj ni bil realiziran sklep delavskega sveta Železarne v prejšnji mandatni dobi, da se bo sestala komisija na nivoju Slovenskih železarn.

5. Bolj bodo pozorni do bolnih sodelavcev in upokojencev: razni obiski, skupna srečanja in podobno.

6. Da bi okrepili medsebojne odnose, bi se morali v prostem času večkrat srečati.

7. Prav sindikat mora biti buden pri krepitvi samoupravljanja, da si ne bodo pravice samoupravnih organov lastili individualni poslovodni organi.

Sodelavca so predlagali za podelitev srebrnega znaka sindikata.

Vse vodje SDS so zadolžili, da redno mesečno obravnavajo stabilizacijski program in rezultate preteklega meseca.

Članom volilnih odborov bodo za vse volitve izplačevali po 150 din kot nadomestilo za malico.

Prejšnji predsednik izvršnega odbora bi moral predati posle novemu predsedniku in ga seznaniti z načinom dela.

Občni zbori osnovnih organizacij sindikata naših temeljnih organizacij in delovnih skupnosti so za nami, novi izvršni odbori so se konstituirali in novoizvoljeni člani so z večjim ali manjšim elanom in čutom odgovornosti začeli izpolnjevati zapuščeno dolžnost.

Da bi bili vsi delavci naše delovne organizacije seznanjeni, kdo so člani izvršnih odborov posameznih osnovnih organizacij, da bi jih tako lažje prosili za nasvet, pomoč, informacijo ipd., bomo v nekaj številkah Železarnja objavljali poimenski seznam članov izvršnih odborov osnovnih organizacij sindikata v temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih naše železarne.

TOZD PLAVŽ

Predsednik izvršnega odbora ALOJZ BRGANT, njegov namestnik FRANC BURNIK, tajnica je IVANKA SVETANIČ, blagajnik pa ALOJZ KOZELJ.

Referenti so: za oddih - ALOJZ KOZELJ, za šport - JANKO GUZELJ in FADIL BAJRIČ (namestnik), za kulturo - FRANC VOGA, za delovanje mladinske organizacije - VASIČ NOVAK.

Člani izvršnega odbora so: Anton BOHAK, Ivan MUHVIČ, Osman RAK, Viljem LEBAN, Šefko SULJANOVIC in Adolf STRIBELJ.

V nadzorni odbor so bili izvoljeni: Tomaž SAVINŠEK (predsednik), Vladimir KLINAR in Džuro SAMARDŽIJA.

TOZD LIVARNA

Predsednik izvršnega odbora je ANTON TAVŽELJ, podpredsednik ANTON AVBAR, tajnica MINKA MUŠIČ, blagajničarka MILENA MENCINGER.

Referenti so: za oddih - JANEZ SMOLEJ, za kulturo - ZVONE STANIČ, za šport - MILAN LAVTIČAR, za prošnje in pritožbe - MARTIN MLAKAR; član je Janez TIČAR.

Predsednik nadzornega odbora je Tine PRISTOV, člana pa sta: Franc PRISTOV in Karel GIRANDON.

Železarski globus

JAPONSKA

Japonska železarska družba Sumitomo Metal Industries bo v prihodnjih dveh letih v svoje obrate vsako leto vložila od 150 do 160 milijard jenov. To pomeni v primerjavi s tekočimi naložbami povečanje za okoli 18 %. Večji del teh finančnih sredstev bodo porabili za izboljšanje tehnologije in gradnjo naprav za proizvodnjo kvalitetnih izdelkov, kot so, na primer, proti koroziji odporne cevi z visoko trdnostjo in pločevine. Glavni izdelek te družbe, ki ji prinaša največ dohodka, so brezšivne cevi za potrebe naftne industrije.

DRŽAVE EGS

V železarski industriji držav evropske gospodarske skupnosti (brez Grčije) so v obdobju oktober 1978 - oktober 1981 znižali število zaposlenih s 691.300 na 557.300, oziroma za 134.000 ali 19,4 %. Daleč največje znižanje je bilo v Veliki Britaniji, in sicer za 78.200 ali 46,6 %, sledijo Francija s 35.300 ali 26,6 % in Zveza republika Nemčija s 13.400 ali 6,6 %. Edino v italijanskih železarnah je ostalo število zaposlenih na isti ravni, in sicer 96.300.

9. KONGRES ZKS

☆☆☆

☆☆☆

Deveti kongres Zveze komunistov Slovenije bo priložnost za to, da temeljito ocenimo, kaj smo v zadnjem obdobju dosegli, pa tudi, česa nismo uresničili, ter za to, da se na njem dogovorimo za naše nadaljnje naloge.

TEHNIČNI FELJTON - TEHNIČNI FELJTON - TEHNIČNI FELJTON - TEHNIČNI FELJTON - TEHNIČNI FELJTON - TEHNIČNI FELJTON - TEHNIČNI FELJTON - TEHNIČNI FELJTON - TEHNIČNI FELJTON - TEHNIČNI FELJTON

VPIHOVANJE PREMGOVEGA PRAHU V PLAVŽE

Ker je nafta vedno dražja, so pričeli na plavžih opuščati do nedavna močno razširjeno vpihavanje mazuta skozi pihalice. To gorivo je postalo predrago, pa tudi v času naftne krize ga ni bilo dovolj.

Med prvimi, ki so pričeli ukrepati tudi na tem področju, so bile japonske železarne. To je bilo tudi v skladu z energetske politiko japonske vlade, ki je načrtovala zmanjšanje porabe naftnih derivatov v železarnah z 72,9 % v letu 1978 na 50 % v letu 1990. Zato so pričeli postopno opuščati vpihavanje mazuta v plavže in največja japonska železarska družba Nippon Steel Co. je do maja leta 1981 prenehala z uporabo tega goriva v vseh 16 plavžih v svojih železarnah. V 15 plavžih uporablja samo koks in na enem vpihava skozi pihalice katran.

V juniju lanskega leta so pričeli v velikem plavžu s koristno prostornino 4.158 kub. m v železarni Oita, ki tudi spada v sklop Nippon Steel Co., pihati skozi pihalice premogov prah. Prevzeli so tehnologijo, ki jo je uspešno razvila ameriška železarska družba Armco Steel Co.

Prednosti te tehnologije, pri kateri je možno uporabljati premog, ki sicer ni uporabljen za koksiranje, so naslednje:

- miren in enakomeren transport premoga,
- enakomerna razdelitev premoga na pihalice,
- transportiranje premoga brez premikajočih se delov, kar olajša nadzor in vzdrževanje in omogoča zmanjšanje zamenjave posameznih delov zaradi obrabe,
- celoten sistem je varen in zanesljiv pred možnostjo eksplozije.

Obsejni poskusi so pokazali, da je ta tehnologija uporabna ne glede na določene razlike med posameznimi plavži. Sistem, ki ga uporabljajo v plavžu v železarni Oita, omogoča uporabo premoga v prahu do 100 kg na tono grodlja, oziroma pri dnevni proizvodnji 10.000 ton grodlja 1000 ton na dan. Zaenkrat se giblje poraba med 50 in 60 kg na tono grodlja.

Iz spodnje razpredelnice so razvidni obratovalni podatki plavža v železarni Oita, in sicer za mesec april leta 1981, ko ni uporabil niti mazuta niti premogovega prahu in za mesec avgust istega leta ob uporabi 50 do 60 kg premogovega prahu na tono grodlja.

	brez premogovega prahu	s premogovim prahom
produktivnost t/dan, kub. m	1,73	1,74
poraba goriva kg/t	466,8	463,4
poraba koka kg/t	466,8	411,2
poraba premogovega prahu kg/t	—	52,2
temperatura zraka, stop. C	1275	1298
vлага zraka, g/Nm3	29,5	10,5
pepel v koksu, %	11,1	11,2
pepel v premogu, %	—	6,6

V primerjavi s plavži, v katere so vpihali mazut, ima uporaba samo koka naslednje slabosti:

- proizvodnja je nižja za okoli 10 %,
- poraba koka naraste za 10-20 % in zato lahko nastane težave pri proizvodnji v koksarni,
- poraba premoga za koksiranje naraste za 10-20 %,
- v nekaterih primerih nastane višek plavžnega plina,
- občasno lahko nastanejo negativne situacije, kajti na razpolago je malo načinov za popravilne stanja v plavžu.

Zato pripravljajo pri Nippon Steel Co. vse potrebno, da bi v drugem tromesečju letošnjega leta pričeli uporabljati dodajanje premogovega prahu še na dveh plavžih s koristno prostornino okoli 4000 kub. m.

»Borimo se za kralja in vero. Kdor ni z nami, gre v pekel. In tebi, krojaček mali, je satan že rezerviral prostor poleg kotla.«

Dva strela sta naznanila bližajoči se konec mrtvaškega pohoda. Krojač je obli s krujo obležal mrtev na postelji. Za streli je tišino vznemiril materin krik.

»Prasica« je nekdo zaklel.

»Kaj mečkaš in čakaš, ubij jo.« je dodal drugi.

Se trije strelci so odjeknili v noč. Po lesenih stopnicah so se slišali koraki odhajajočih mož, ki so se izgubili v temno noč.

Bercetova se je sesedla na posteljo in se vse do jutra ni upala nikamor giniti. Oddahnila si je šele, ko sta se iz službe vrnila mož in sin.

Vrata Oblakovega stanovanja so bila odprta. Adolf je ležal na postelji, poleg postelje na tleh pa njegova mama. V rokah je držala črno krpo in na koncu prstov so se poznali odtisi saj.

Odkod krpa, odkod sledovi saj? Ščasoma so ljudje le uganili. Ko so ji ubili sina, je mati skočila v enega od črnorokcev in mu snela krinko z obraza, pri tem pa se je s prsti dotaknila s sajami namazanega obraza. To je bilo tedaj, ko je nekdo kriknil »prasicca«. Spoznala je morila, in da tega ne bi nikomur povedala, je morala še sama umreti.

Napočil je 1. april 1944. leta. Na Jesenicah ni bilo nikomur do prvoprilskih potegavčin. Šest skrivno umorjenih v eni noči je vneslo nemir tudi med nacistično misleče ljudi, Slovence in Nemce. Treba je vedeti, da so gestapovci skrbno čuvali skrivnost, kdo so črnorokci in kdo jih podpira. Šef blejskega gestapa Pörsterer je imel zaradi tega precej sitnosti, a gauleiter Rainer je dobil proteste, prošnje in predloge, naj prepove to brezumno ubijanje.

Vse moritve na Gorenjskem so črnorokci opravili pod pokroviteljstvom gestapa. Toda po strašni prvoprilski noči je Pörsterer prepovedal črnorokcem »klanje na črno«. S tem v zvezi je Janko Soklič po vojni našim preiskovalnim organom izjavil:

»Še bolj se je razširila med narodom govorica o grozni črni roki, ko sta Mica Pivk in Milutin Ludviger pričela aprila 1944. leta pošiljati ljudem pisma s črno roko. Pivkova je pošiljala pisma vsem, ki ji niso bili pri srcu, Nemcem kot Slovincem in tudi takim, ki niso bili partizansko usmerjeni. Šef nemške varnostne službe v Ljubljani Schluifer mi je povedal, da se je Pörsterer razburjal zaradi tistih pisem s črno roko. Dejal je, da je več visokih nameščencev prišlo na Bled s prošnjo, da jih premestijo na delo v Nemčijo, ker so prejeli letak s črno roko. Če bi z Gorenjskega odšli gospodarski strokovnjaki, bodisi Nemci ali Slovenci, bi to ohromilo gospodarstvo in omajalo politični položaj (ki je bil že tako omajen).

Nadalje mi je Schluifer dejal: Pörsterer se jezi na četnike, ki toliko govorijo proti ubijanju talcev, sami pa tudi niso boljši in jih pobijajo.

Ljudje, ki so bili pobiti, niso bili veliki krivci, če pa je bil kdo med njimi »težji«, je največja neumnost, če se ga na tak način ubije. Človek ni toliko pomemben, pomembno je tisto, kar ima v glavi, kar ve o zvezah in delu komunistov. Pörsterer ukazuje, da se mu v bodoče predloži obremeno gradivo za take osebe.

Tako so bile likvidacije črne roke na Gorenjskem ustavljene. Benko mi je povedal, da smo z likvidacijami dosegli prav nasprotno, kot smo hoteli. Želeli smo dati pogum našim somišljenikom in viliti strah partizanom. Uspeh je bil jalov, takšna je bila ocena naše obveščevalne službe. Na Jesenicah smo izgubili še tistih nekaj simpatizerjev, v Kranju pa nam je ostalo zvestih le nekaj pristašev, ker je vsak govoril o morilski črni roki.

Kljub tej prepovedi so črnorokci na svojo pest ubili še nekaj svojih nasprotnikov, toda ti črnorokci niso pripadali plavogardistični, temveč beli družbi.

Pogreba umorjenega Franca Marklja se je udeležila velika množica ljudi. Pogrebni spreved je bil dolg od upravne stavbe železarne do železniške postaje in je bil to dotlej največji pogreb na Jesenicah.

Grožnje črnorokcev niso užugale prebivalstva. Zato je črnorokec Soklič dejal, da so z umori dosegli nasprotni učinek.

Drugi dan po pogrebu so bili po jeseniških ulicah raztreseni listki, pisani na pisalnem stroju, z naslednjo vsebino: »Vsakogar, kdor se bo še udeležil takega pogreba, bo doletela enaka usoda.«

Franca Marklja je bil rojen 26. januarja 1904. leta na Jesenicah. Že kot štirinajstletni fant se je kot najstarejši v družini šestih otrok zaposlil v železarni. Markljeva žena Frančiška po uboju moža vse do osvoboditve ni dobila nobene podpore, le partizanski aktivisti so ji pomagali, da je lahko preživljala sebe in otroka. Njun sin Franc je šel po očetovih stopinjah in dela v železarni.

Svakinja umorjenega Franca Rozalija Marklja mi je rekla: »Ko je prispel telegram z Golnika, da je Franc umrl za zadobljenimi ranami, sem šla na Savo k Dežmanu, cerkovniku, in ga zaprosila, naj mu v spomin zvoni. Cerkovnik nikakor ni mogel razumeti, da je bil Franc še ves dan živ. Prepričana sem, da je sodeloval pri zločinu. Po vojni je z družino pobegnil v tujino. Zakaj? V tisti stanovanjski kasarni so bili vsi pobožni, le vsak ni hodil redno v cerkev.

Prav zaradi tega so ga klerikalci zatožili črnorokcem. Franc je bil skrben družinski mož in oče. Tako lepo sta se z ženo razumela, da ga vse do svoje smrti leta 1963 ni mogla pozabiti.«

Leopold Pajer je bil rojen 5. avgusta 1911. leta v Radovljici. Aleš Jelenc, nekdanji sekretar jeseniškega okrožja (živi kot upokojenec v Ljubljani), je o njem dejal:

»Pajerja sem spoznal v železarni že pred vojno. Skupaj sva bila v pisarni. Bil je strojni tehnik. Pod

podom v pisarni sva imela skrit radijski aparat (med vojno so jih Nemci na Gorenjskem in Štajerskem odvzeli vsem, razen nacistom; poslušanje radia je bilo kaznivno dejanje) in sva skrivaj poslušala poročila. Imela sva zveze s prvimi partizani, z Gregorčičem in s Stražarjem-vimi brati.«

Zena Leopolda Pajerja Gusti, rojena Benigar, je bila rojena 1916. leta v Žužemberku. Njen oče je bil iz Ilirske Bistrice, mati iz Polja pri Ljubljani. V družini so bili trije bratje in štiri sestre. Njen brat Franc Benigar-Gabrin je bil jeseniški prvoborec in nekaj časa sekretar jeseniškega okrožja. Po osvoboditvi se je blizu Beograda smrtno ponesrečil z motornim kolesom.

Njen drugi brat je znani radovljški zdravnik dr. Jože Benigar.

Gusti oče je bil finančar in se je zato družina večkrat selila iz kraja v kraj. Meščansko šolo je opravila v Ormožu, trgovsko šolo pa v Čakovcu. Po uspešno končani šoli je dobila službo v veležganjarni pri Ivanu Zaletelu v Vižmarjah. Njen bodoči mož Leopold je prav tako po opravljeni srednje tehnični šoli v Ljubljani dobil službo v kovinski tovarni v Vižmarjah. Tam sta se spoznala, poročila in se preselila na Jesenice, kjer je mož dobil službo v železarni.

Leopold Pajer in Gustelj Štravs sta bila prva, ki sta jeseniške vosovce obvestila o nastajanju črne roke. Pajerja so nameravali ubiti že decembra, to je istega večera kot Štravs, vendar ga Soklič ni poznal (Karel Medja bi mu ga moral tisto popoldne pokazati v železarni).

Kot sem že omenil, sta zakonca Pajer zapustila devetmesečno hčerko Aljo. Po umoru staršev jo je vzela v oskrbo njena teta Dora, po vojni pa je živela pri stari mami Mariji Benigar v Radovljici. Opravila je ekonomsko šolo in je zaposlena v Ljubljani.

Mara Kelih je bila rojena 9. avgusta 1924. leta na Javorniku. Zaradi slabega vida ni bila zaposlena. Imela je šest bratov, od teh so trije padli kot borci NOV. Oton Kelih je bil terenski obveščevalec in pozneje borec jeseniško-bohinjskega odreda. Padel je marca 1945. leta nad Nemškim rovtom v Bohinju, star 30 let.

Eugen Kelih je padel avgusta 1944. leta pri Sv. Duhu nad Škofjo Loko, zadet od domobranske krogle. Evgen je bil navzoč, ko so mu črnorokci doma ubili sestro Maro. Od zakrinkanih mož je prepoznal Sokliča in sosedo Jaka Pivka. Evgen je padel star 25 let.

Rajko Kelih je bil vosovec. Padel je 5. septembra 1944. leta na Poljanah pri Jesenicah, star 28 let.

Kelihov oče Pavel je umrl 1967. leta v starosti 82 let, njegova žena pa 1970. leta, stara 81 let. Hrabro sta prenašala veliko žrtev za svobodo: tri sinove in hčerko. Vsa družina je bila partizanska od začetka vojne.

Adolf Oblak je bil rojen 24. avgusta 1912. leta na Hrušici. Kot sem že omenil, je Adolf v mladosti, ko je bil star dve leti, nesrečno padel in si poškodoval hrbtenico. Kot invalid se je izučil za krojača. Z mamo sta soaelovala s partizani.

Nadaljevanje

Naslov je dobil na bonbonovih ovitkih. Niso mu ga poslali, marveč ga vabili za nakup kar direktno v hiši na Dunaju. V Blaznikovi priliki je našel slovensko trdko Stermecki in že je pisal po cenik. In slovensko! Odpisali so mu, da pač v inozemstvo ne dobavljajo. Najbolj obsežen cenik je poslala trdko iz Pforzeima.

V njem so bili izdelki Meiner porcelana, ure, srebrnine in zlatnine. Ko je trdko opozarjala, da pričakuje ali naročilo ali se dragocen cenik vrne, je fant naročil za Zvamančarjevega Jozeja lično žepno uro za 25 RM, za svojo mamo pa uro budilko za 6 RM 50 RPF in za sosedovo rdečeličko prstan za 9 RM. Največ naročil je šlo za pol ducata skled, ki so bile staknjene v sestavu, da je bila najmanjša le še posodica za otroka, dočim je največja držala nad liter. Največjo srečo pa je fant zadel, ko je na babičino prigovarjanje naročil pralnega mila z jelenovim znakom kar en gros, torej dvanajst ducatov. Kmalu je prišlo pismo od trdko, da je treba predložiti nakazilo, izstavljeno od domače občine, ker je naročilo prišlo še na pravo mesto pred razglasitvijo racioniranja mila. Preko starega socialdemokratskega dedca, ki je ostal od 1938 na občini, so deda res prišli do zahtevanega nakazila. In fantova družina je imela pralnega mila na zalogi kot nobena druga.

Čim si je fantalin prištelil toliko denarja, da si nabavi tisto reč, katero si je skrivaj najgorejeje želel, je že ugibal, kaj bi bilo naslednje zanimivo. Vedno in povsod je imel cilj pred sabo.

Praznik pa se je zanj začel že dan poprej, ko je pismonoša prinesel sporočilo, da leži na pošti težji zavoj iz Klingethala. Zdjaj je tu: prva njegova harmonika! Rdečkaste barve z dvema vrstama gumbov za desno roko, torej za diskant in osem basov. Tako je videti na sliki v ceniku! Poln napetosti in neučakanosti ga je neslo na trg. Ni prodajal običajnih zija ob kinovratih, da ogleduje fotografije z ime-

VALENTIN POLANŠEK

19

ROMAN

KRIŽ S KRIŽI

nitno oblečenimi ljudmi. Glede resničnosti in filmske utopije si mlada glava ni bila na jasnem. Kako pa tudi, saj še odrasli okoličani niso videli vsaj dva filma, kot ju je videl fantalin. Učinkovalo je z daljnosežnimi posledicami tako doživeti silno prodorno! Večkrat je sanjal o filmu.

Bili so kajpak prekipevajoči filmi predpubertetne razgibanosti... zale šolarice so bile središče in osrednje vseh zamotanosti. Tokrat niso privlačevale kino-slike! Le poštni urad ga je privlačeval.

Ali so zavoje že pripeljali s kolodvoru? Gotovo, če imam obvestilo! Menda vedo, da je treba s takim zavojem previdno ravnati, da ga ne bodo premetavali.

V kaj je le zavita harmonika? In kovček? Je zaklenjen? S ključ? Pa kje so ključ? Ali le vedo, na pošti, kaj je v takem zavoju? Kaj si bodo mislili, ko pridem jaz ponj? Zdjaj me tista dolga uradnica z debelimi očmi že pozna. Ni mi treba več reči, po čigavo pošto sem prišel. Tudi blondinka — domačinka, ki je pred kratkim začela s pošto službo, bo morda vedela, kaj je v zavoju iz Klingethala. Fantalin je vedel za blondinkino domačo hišo, kjer je ponavadi slišal klavir, kadar je zahajal mimo. Kako se na klavir igra, pa še nikdar ni videl. Le pripovedoval mu je Zvamančarjev Jozej, da je pač podobno kot pri cerkvenih orglah, katere je tudi že pomagal »goniti«, se reče, pritiskal je na meh. Končno je stal sredi poštnega urada s tistim značilnim duhom po nečem nedomačem. Skozi linico so pokukale debele oči. Podpisal je rdečkasto povzeto pošto nakaznico in odšel 21 mark ter 45 feningov. Zdjaj pa so bile sekunde neskončno dolge za nestrpno čakajoče prste, katerih nikamor ni bilo moč spraviti, ne na hrbet, ne ob stegna, ne v žepu ne v prekrži. Nobena drža ni ustrezala trenutnemu razpoloženju mlade duše.

Z velikim zavojem, ki je bil s papirnatim motvozom prevezan, se je zavlekel v Čiževo hišo. Sorodnica — dobrotnica je bila zaposlena s polaganjem kart. Vanje je zamašljeno buljil sedeči vojak dopustnik. Poleg njega pa je bila z roko v roko privezana zasajena dečva. Sorodnica — dobrotnica je bila zelo zatopljena v svoje razlage sreče, usode, pričakovane in nepričakovane. Vojak pa je vsrkaval vase vsako tolažbo in oblubo. Privezanka poleg njega je tesneje stisnila roko dragega. Fantalin je razložil potihoma sorodnici — dobrotnici, kaj bi rad. Ženica ga je spustila v zakurjeno stranico sobo. V kuhinji je bila rada sama s svojimi ljudmi, ki so zahajali pogosto k nji, dasi se je sama šalila s svojim vedeževanjem. Tudi oblasti se je bala. Vendar je tako pod roko dobila kaj za pod zob. Zdjajci je bil fantalin čisto sam, ko je odvezoval podolgovat zavoj. Neučakanost se je stopnjevala do bolečega pritiskanja na senca, v zapetju in v drobovju nekje...

Ko je odstranil papir, se je pokazal črn kovček, ki je imel ob končni strani zapiralo.

(se nadaljuje)

JOŠT ROLC

RODOS — OTOK SONCA IN CVETJA

10

Naslednja vas je zanimiva zaradi svojega imena Trianta, kar pomeni po grško trideset. Toliko družin naj bi nekoč v srednjem veku na tem kraju osnovalo svojo naselbino. Steli jih nismo, zato ni moč trdit, če ta številka še vedno drži. Turističnim vodičem pa vsaka takšna stvar pride prav, da ji dajo pomen izredne posebnosti.

Nad pročelnimi vrati grških hiš so domačini obesili majhne cvetlične venčke v čast praznika dela. Vasi so še kar urejene, kar gre gotovo pripisati naglemu razvoju turizma, zato pa so polja manj vzorno obdelana. Ljudstvo se je vrglo v bolj dobičkonosen posel s trgovanjem v večjih in manjših kramarijah ter gostiščih ali pa v majhne obrtniške delavnice, v katerih izdelujejo predvsem keramične in kožarske spominke. Kar je mladine, dela v bližnjih rodoških hotelih, restavracijah in trgovinah. Kdo bi se pri vsem tem ubadal še z zemljo in ovčami?

V večjih vaseh imajo razen pravoslavne cerkve tudi večje stavbe osnovnih šol. Imajo obvezno desetletno šolanje, nato pa po izbiri še triletno gimnazije. Kljub možnostim šolanja še večina podeželanov ne zna govoriti nove gršine (katarefusa), zato je v teh krajih še vedno v rabi le stari ljudski jezik (motiki).

Vozimo se skozi večja naselja Kremasti, Paradisi, Soroni. Kdo ve, ali prav beremo ta za nas čudna imena na krajevnih tablah. Za Soronijem na ravnini proti obali je gradbišče novega velikega letališča. Staro zaradi hitro naraščajočega zračnega prometa še ne zmore zadovoljiti s svojimi zmogljivostmi. Z letali se namreč vsako leto pripelje na Rodos že nad 700.000 turistov iz Evrope in Amerike.

Nedalek na vrhu gričevja lepo vidimo ogromne konstrukcije radiooddajnih naprav, ki so jih že pred leti

postavili Američani za radio Glas Amerike. Od tod posredujejo svoje oddaje v evropske in bližnjevzhodne države.

SLEDI ANTIČNE URBANIZACIJE

Na cilj smo prispeli med prvimi skupinami, zato našemu šoferju prostor za avtobus na razmeroma majhnem parkirišču ni delal težav. Hujše je ob konicah, ko morajo večino avtobusov puščati kar spodaj ob cesti.

Celotno območje v pobočju, kjer so med dvema hriboma kot v nekakšni veliki ponvi zaklenjene ostaline Kamirose, je obdano z visoko žično ograjo. Za vse ogled je vstopnina na otoku enaka.

Ogled Kamirose se začne od spodaj navzgor, na stopničasti terasi pri obali in nato navkreber do okoli 500 metrov oddaljenega vrha, kjer je nekoč stala akropola s hramom boginje Atene. Prvi vtis ob pogledu navzgor v kvadratne ruševine preprežene s pravokotnimi ravnimi ulicami in osrednjo široko ulico, ki je delila naselje na dva enaka dela, je kot bi mesto pred davnimi časi opustošil požar. Temnosivo zidovje, tlakovane ulice in trgi pa še vedno pričajo o izredno dognani urbanistični ureditvi tega antičnega mesta, ki se stopničasto vzpenja navzgor.

Povsod so še sledi nekoč razkošnih tlakovanih trgov, palač, hramov in javnih kopališč v dorskem slogu. Na glavnem trgu so v vrsti razporejeni podstavki za kipe, ki so jih odnesli Rimljani. Tu in tam ob ulicah še klubujejo času tudi keramične vodovodne cevi, po katerih so oskrbovali z vodo vse javne in stanovanjske hiše. Voda je pritekala iz velikega zbiralnika, ki je še danes na vrhu hriba. Povsod so vidne sledi nekoč visoke arhitekturne civilizacije. Celotno mesto po svoji sedanjosti podobi močno spominja na italijanske Pompeje, zato se je Kamirose upravičeno prijel ime grški Pompeji.

Nekoč cvetoče mesto je v drugem stoletju opustošil katastrofalen potres, skozi stoletja pa so ruševine vedno bolj prekrivali sloji zemlje. Šele konec prejšnjega in v začetku našega stoletja so se arheologi lotili dolgotrajnih in napornih odkopanj dragocenih ostalin. Delo se jim je pošteno obrestovalo. Zdjaj je Kamirose dan za dnem bolj oblegana turistična točka, ki prinaša lepe denarce.

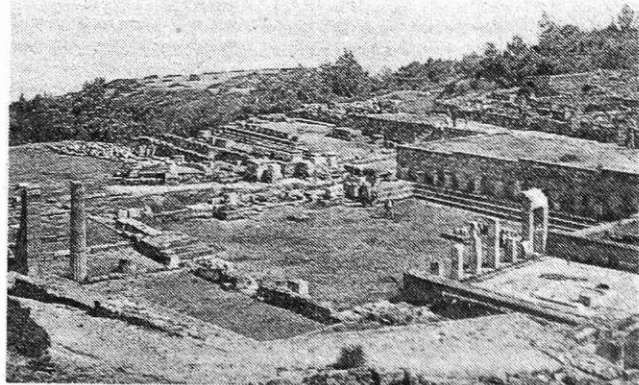
Zanimivo je, da je bil Kamirose eno od redkih grških mest, ki je bil že v antiki utrjen z obzidjem okoli celotne naselbine, ne samo okoli akropole. Z vrha, kjer je stala akropola, je čudovit

razgled na mestno pobočje in naprej po brezkončni morski gladini.

Ustanovitelji so se dobro zavedali strateške lege svojega mesta, ki je bilo očitno zgrajeno tako, da se je lahko branilo s kopna in morja. Hrami in palače pa tudi druge zgradbe bi bile kljub potresom in drugim zunanjim vplivom dosti bolj ohranjene, če bi jih gradili iz trdega kamna ali marmorja. Ker na Rodosu tega ni, so morali graditi pač z materialom, ki jim je bil pri roki. To je peščenec, ki je dosti manj odporen proti vlagi, soncu in vetru kot marmor.

Kmalu za nami so začele prihajati nove skupine turistov, največ Skandinavcev, Angležev, Nemcev in Japoncev. Slednjih je v zadnjih letih vedno več po evropskih deželah in na Sredozemlju. Vsaka skupina bolj ali manj pozorno sledi vodičevim razlagam zgodovine, ki je vihrala prek tega zidovja. Poslušalci se vedno bolj krčijo in razhajajo po trgih. Fotografije in snemalce bolj zanimajo posnetki, kot letnice in številni podatki, ki jih lahko sami preberejo v proskpektih in brošurah. Med najvnetejšimi fotografi so Japonci, ki tekajo okoli, oprtni z dvema ali tremi aparati in kamerami. Motivov je povsod več kot dovolj za vse, ki želijo slikati ali snemati.

Nadaljevanje

NOVICE IZ RADOVLJSKE OBČINE

V sredo, 31. marca, dopoldne je bilo v veliki sejni dvorani občinske skupščine 22. skupno zasedanje zbora združenega dela, zbora krajevnih skupnosti in družbenopolitičnega zbora skupščine občine Radovljica, ki je bilo hkrati zadnje v štiriletnem mandatnem obdobju. Na dnevnem redu je bila obravnava in sprejem odloka o potrditvi zazidalnega načrta za centralno turistično področje Bleda in predloga odloka o soglasju k stopnji amortizacije stanovanjskih hiš in stanovanj v družbeni lastnini. Delegati so bili seznanjeni s programom izvajanja politike cen v občini in o delovanju občinske skupnosti za cene v letu 1981. Sprejeli so sklep o uporabi sredstev solidarnosti za kritje škode neurja (žledu) v občinah Ilirska Bistrica, Postojna in Sežana. Sprejeli so tudi stališča in usmeritve za spremembo in dopolnjevanje planskih aktov v občini Radovljica za obdobje 1981-1985 in poročilo družbenega pravobranilca samoupravljanja občine Radovljica za leto 1981. Na dnevnem redu so bila tudi poročila o delu državnih in upravnih organov ter izvršnega sveta občine Radovljica za leto 1981. Za namestnika komandirja Postaje milice Radovljica so soglasno imenovali Janeza Trentelja, komandirja milice z Bleda.

Predsednik OK SZDL Radovljica Mirko Birk je 22. marca sklical drugo sejo občinske kandidacijske konference. Delegati so sprejeli poslovnik o delu kandidacijske konference, nato pa so po obravnavi sprejeli poročilo o opravljenih kandidacijskih aktivnostih med prvo in drugo sejo občinske kandidacijske konference. Sledila je razprava in potrditev predlogov možnih kandidatov za vodilne funkcije v skupščini občine in skupščinah SIS v občini Radovljica ter predlogov delegacij temeljnih samoupravnih organizacij, skupnosti in družbenih organizacij ter določili enotni seznam kandidatov za delegate zveznega zbora skupščine SFRJ z območja občine. Razpravljali so tudi o možnih kandidatih za predsednika in člane predsedstva SRS, za zbor republik in pokrajin SFRJ in za druge vodilne funkcije v skupščini SRS in skupščinah republiških SIS.

Zadnja, 185. seja izvršnega sveta OS Radovljica je bila 25. marca. Obravnavali so obrambne načrte in naloge s področja ljudske obrambe in družbene samozaščite v občini.

V spomin na neenak boj pred 40 leti, ko je 27. marca zaradi izdaje padel narodni heroj in organizator vstaje na Gorenjskem Stane Žagar, ki je učiteljaval na Srednji Dobravi, je bila v petek, 26. marca, popoldne pred osnovno šolo, ki nosi njegovo ime in spomenikom v Lipnici vsakoletna spominska slovesnost s kulturnim programom.

Vsem OZD in delovnim skupnostim v združenem delu je občinski svet ZSS Radovljica poslal priporočilo in napotke za obravnavo in sprejem samoupravnega sporazuma o ustanovitvi Kulturne skupnosti Slovenije. Pristopne izjave podpisnikov iz združenega dela zbira Kulturna skupnost Radovljica, ki jih pošilja Kulturni skupnosti Slovenije.

V februarju so krajevne organizacije SZDL organizirale v 12 krajevnih skupnostih radovljske občine razprave o izvajanju zakonov s področja kmetijstva in zakonu o obdavčitvah kmetov. Razprave so vodili izvedenci iz kmetijstva in uprave družbenih prihodkov. Udeležba kmetov in občanov, ki se poleg

rednega dela ukvarjajo tudi s kmetijstvom, je bila zelo dobra. Našli so jih kar 586. V občini je evidentiranih 563 čistih kmetij in 2.486 polkmetij.

Predsedstvo OK ZSMS Radovljica je pred kratkim izdalo informacijski bilten Mladinec z gradivom in osnutki dokumentov za XI. kongres ZSMS, ki bo oktobra v Novem mestu. Bilten prinaša povzetke dokumentov, da jih bodo lahko vse OO ZSMS uporabile v javnih razpravah o kongresnem gradivu.

Na seji sekretariata sveta za ohranjanje tradicij NOB pri OK SZDL Radovljica so prejšnji teden presojali izvajanje nalog po programih, sprejetih lani v posameznih družbenopolitičnih in drugih organizacijah s področja ohranjanja tradicij. Dogovorili so se tudi o pripravah na sklic razširjene seje sveta, ki bo v začetku aprila.

V veliki sejni dvorani občinske skupščine Radovljice je bila 15. marca prva konferenca novoizvoljenih delegatov članic Ljubljanske banke TB Gorenjske - poslovne enote Radovljica. Delegati so sprejeli sklep o ustanovitvi poslovne enote za komunalno stanovanjsko gospodarstvo Kranj, spremembe in dopolnitve samoupravnega sporazuma o združitvi v Ljubljansko banko - TB Kranj. Izvolili so nove organe upravljanja. Za predsednika konference poslovne enote Radovljica je bil izvoljen Kemal Alibegović, za podpredsednika pa Iztok Noč in Janez Magdič. V nadaljevanju seje so sprejeli več sklepov s področja poslovanja banke in stališča iz gradiva za prvo konferenco Temeljne banke v Kranju.

V letu 1981 je bilo v občini Radovljica prijavljenih 62 novih investicij (gospodarstvo in negospodarstvo), katerih predračunska vrednost je znašala 468.195.000 dinarjev. Investitorji s področja gospodarstva so v letu 1981 prijavili 40 novih investicij s predračunsko vrednostjo 394.640.000 dinarjev, s področja negospodarstva pa 22 s predračunsko vrednostjo 73.555.000 dinarjev.

Občinski štab civilne zaščite Radovljica je v sodelovanju in s pomočjo sekretariata za ljudsko obrambo pri OS Radovljica v letu 1981 organiziral osrednjo občinsko vajo o delovanju splošne enote CZ in stanovalec v bloku in vajo reševanja v skalah na Bledu. V okviru usposabljanja so organizirali lani občinsko tekmovanje ekip prve pomoči, gasilskih enot CZ in splošnih enot CZ. Na teh tekmovanjih je sodelovalo 149 ekip s 1.076 obvezniki.

Po podatkih uprave družbenih prihodkov pri skupščini občine Radovljica je na osnovi pregledov poslovnih knjig za leto 1980 lani 526 zavezancev, od teh 262 obrtnikov, 71 gostincev, 76 prevoznikov, 20 taksistov in 97 drugih zasebnikov, ki se ukvarjajo s postransko dejavnostjo in intelektualnimi storitvami, prispevalo iz svojih bruto osebnih dohodkov 13.260.467 din za SIS. Te plačujejo za pobiranje prispevkov upravi družbenih prihodkov od 5 do 10 % provizijo.

Po podatkih sekretariata za notranje zadeve pri OS Radovljica je bilo v letu 1981 občanom izdanih 2.317 novih potnih listov in 3.644 podaljšanih potnih listov. Začeli pa so izdajati tudi potne liste za otroke, ki so mlajši od 14 let.

V radovljski občini je po zadnjih podatkih še 72 nekdanjih partizanskih kurirjev, ki se združujejo v posebni komisiji partizanskih kurirjev in vezistov pri občinskem odboru ZZB NOV Radovljica. Ta je bila ustanovljena leta 1979 in je doslej opravila več pomembnih akcij. Med drugim so kurirji odkrili devet spominskih obeležij na nekdanjih kurirskih postajah na

območju občine, napisali so statistične in druge dokumentarne podatke in pripravili gradivo za pisanje monografije. Pripravili so tudi več srečanj in delovnih posvetov ter se vključevali v vse prireditve in proslave kurirjev na Gorenjskem. Letos nameravajo organizirati proslave s poudarkom na 90-letnico rojstva to. Tita, 40-letnico ustanovitve slovenskih brigad in ustanovitve kurirskih relednih postaj v Sloveniji.

Iz statističnih podatkov prijave službe je razvidno, da se je število prebivalcev radovljske občine lani povečalo za 325 občanov in da je bilo 31. decembra 1981. leta 32.134 stalnih prebivalcev. Umrlo je 311 občanov, prijavljeno pa je bilo 477 novorojenih otrok.

V radovljski občini je bilo v začetku leta 1982 registriranih 16.969 raznih motornih vozil. Lani je bilo na novo registriranih 1.950, od teh 75 tovornjakov, 65 motornih koles in 1.815 osebnih avtomobilov. Prijavljeno je bilo tudi 20 stanovanjskih prikolic. Lani so pristojni organi sekretariata za notranje zadeve izdali 1.914 vozniških dovoljenj kandidatom, ki so uspešno opravili vozniški izpit.

V lanskeletni oktobrski akciji radiofotografiranja občanov, starejših od 45 let, se je od 13.113 vabljenih odzvalo 11.553 občanov. Vabljeni, ki se niso udeležili radiofotografiranja, so se upravičili. Večinoma so to starejši in bolehnii ljudje. Na ponovni pregled zaradi kontrole je bilo povabljenih 212 občanov.

Na Bledu so pred kratkim predstavniki Yugotoursa Limited iz Londona že četrtič podelili priznanje najboljšim jugoslovanskim hotelom, s katerimi so bili lani britanski turisti najbolj zadovoljni. Najvišje priznanje je tudi tokrat prejel kolektiv Grand hotel Toplice Bled, v svojih skupinah so bili med redkimi v Jugoslaviji nagrajeni tudi blejski hoteli Golf, Park in Jelovica.

Na Bledu so se zbrali na tridnevno posvetovanje člani izvršnega odbora mednarodnega inštituta za varilstvo, v katerem je vključenih 40 držav. Razpravljali so o mednarodnih raziskovalnih programih v varilstvu in o strokovni pomoči deželam v razvoju. Letna skupščina te mednarodne organizacije bo septembra v Ljubljani.

Zveza kulturnih organizacij Radovljica in občinska konferenca ZSMS Radovljica sta pred tednom razpisali občinsko srečanje »Naša beseda 82«. Na srečanju lahko sodelujejo vse kulturne skupine mladih in osnovne organizacije ZSMS v občini. Srečanje bo med 20. marcem in 31. majem in jeseni med 15. septembrom in 1. decembrom.

V Bohinju je v soboto, 20. in v nedeljo, 21. marca, ZKO Radovljica pripravila tečaj za plesale folklornih skupin, ki ga je vodil priznani izvedenec za narodne plesse prof. Mirko Ramovž iz Ljubljane. V radovljski občini deluje pet odraslih in dve otroški folklorni skupini.

Po programu kulturne akcije za delovne kolektive sta v petek, 19. marca, v domu Joža Ažmana v Bohinjski Bistrici gostovala Linhartov oder Radovljica z Izštevanjem Svetlane Makarovičeve in moški zbor DPD Svoboda Podnat s celovečernim koncertom. V soboto, 20. marca, sta skupaj nastopila v sindikalnem domu v Kropi moški zbor KUD Zasip in harmonikarski orkester glasbene šole Radovljica. V ponedeljek, 21. marca, so v kulturnem domu Podnat gostovali člani dramske skupine DPD Svoboda Rudi Jedretič iz Ribnega s Potrčovo dramo »Krefli«. Udeležba gledalcev je bila zelo slaba.

OB 40-LETNICI SMRTI STANETA ŽAGARJA

Pred 40 leti, 18. marca 1942, se je izteklo življenje učitelju in komunistu Stanetu Žagarju, ki je bil eden prvih organizatorjev odpora proti okupatorju na Gorenjskem in po osvoboditvi proglašen za narodnega heroja. Padel je v borbi s sovražniki našega naroda pri Crngrobu nad Skofjo Loko. Borba, ki jo je začel, je terjala ogromne žrtve, preden smo si po širih letih okupacije zopet priborili svobodo.

Posebno radi se ga spominjamo danes močno ostareli prostovoljci v bojih za našo severno mejo v letih 1918/1919, saj je z nami sodeloval v takratnih, za naš narod prav tako odločilnih časih. Pokojni Stane je bil doma z Žage pri Bovcu in pred prvo svetovno vojno je študiral v Gorici. Tudi on je moral v času prve svetovne vojne služiti »presvitlemu cesarju« v strelskih jarkih in tu preživeti marsikatero težko uro. Ob razpadu stare avstroogrske države se ni vrnil domov na Primorsko, katero so po rapalski pogodbi zasedli Italijani, ampak se je tako kot mnogi drugi prijavil kot prostovoljec za obrambo naše severne meje in za narodnostni obstoj našega slovenskega življa onstran Karavank. Bil je več mesecev v sestavi pete čete planinskega polka in tu smo ga spoznali kot dobrega in hrabrega tovariša. Posebno dobro se ga spominjam od 28. aprila 1919, ko mi je pomagal reševati ranjenega tovariša Franca Testena, ko smo se po naši ponesrečeni ofenzivi umikali od Labota proti Dravogradu. Tudi mesec kasneje, to je 28. maja 1919, je bil med nami, ko smo še pred zoro napadli sovražno postojanko v hribih nad Sv. Jedrt in ko se je začela naša zadnja ofenziva na Koroškem, v kateri smo zasedli do 6. junija vse kraje na Koroškem, kjer biva naš slovenski rod, vključno s Celovcem. Žal pa je bilo prav o tem prvem napadu, v katerem je sodeloval tudi Stane Žagar, bolj malo napisanega. Vsem je ostal v spominu tudi dogodek v St. Lipšu ob Krki, ko nam je Stane Žagar preprečil, da nismo potisnili pod cesto italijanskega avtomobila, v katerem so bili trije italijanski oficirji. V tej vasi je namreč prišlo do neljubega dogodka, ko je bil po nerodnosti ubit neki domačin in to že po končani ofenzivi. Iz Celovca je bila najavljena zavezni-

ška komisija in ker smo zvedeli, da bodo to Italijani, smo obesili čez cesto veliko slovensko zastavo. Tako

Z DRUGE SEJE VEZISTOV NOV GORENJSKE

Na drugi seji pododbora vezistov NOV Gorenjske so se udeleženci, ki so prišli v polnem številu, pogovorili o uresničevanju letošnjega programa dela. Dopolnili bodo evidenco vezistov. Aktivni, ki sedaj v vseh občinah prizadevno delujejo, bodo napisali anketne liste za vse člane, ki še niso bili popisani.

Srečanje z delavci Iskre bo predvidoma na delovno soboto, 5. junija, v Otočah ali Lipnici. O dnevu, času, kraju in programu srečanja se bosta z vodstvom Iskre dogovorila predsednik in tajnik občinskega aktivna vezistov v Kranju. Občinski aktivni se bodo letos vsaj enkrat sestali, obravnavali svoje probleme in naloge in predlagali delegate za nov pododbor, ki bo imel letos, predvidoma oktobra, volilno skupščino.

Za brezplačen oddih v izvensezonskem času v počitniških domovih PTT so predlagali pet članov. Sklenili so, da se gradivo za monografijo še naprej zbira, i. sicer na osnovi vprašalnikov, ki so jih prejeli vsi člani. Predstavniki škofjeloškega aktivna je povedal, da literarni krožek na šoli v Gorenji vasi te podatke še zbira in da jih bo v kratkem poslal. Najbolj prizadevne zgodovinske krožke so predlagali sekciji vezistov NOV Slovenije za posebna priznanja. Sodelovanje z vojno pošto v Radovljici je vzpostavljeno in sta se seje pododbora udeležila zastavnik Aleksander Modrinovič in vodnik Mile Kostovski. Z njima so se dogo-

se je moral italijanski kolonelo globoko skoniti v avtu, kar ga je seveda močno razdražilo. Še bolj se je razjezil, ko smo zapeli znano pesem »Saj Gorica je slovenska, brez Slovencev Gorice ni«. Nekako je moral razumeti smisel te pesmice, ker je dovolj glasno po italijansko dejal, da nikdar več. Stane se je dobro zavedal posledic, če bi res porinili avto pod cesto, saj je dobro znano, da so bili takrat prav Italijani naši veliki nasprotniki in da so si tudi oni močno prizadevali, da bi dobili del našega slovenskega ozemlja.

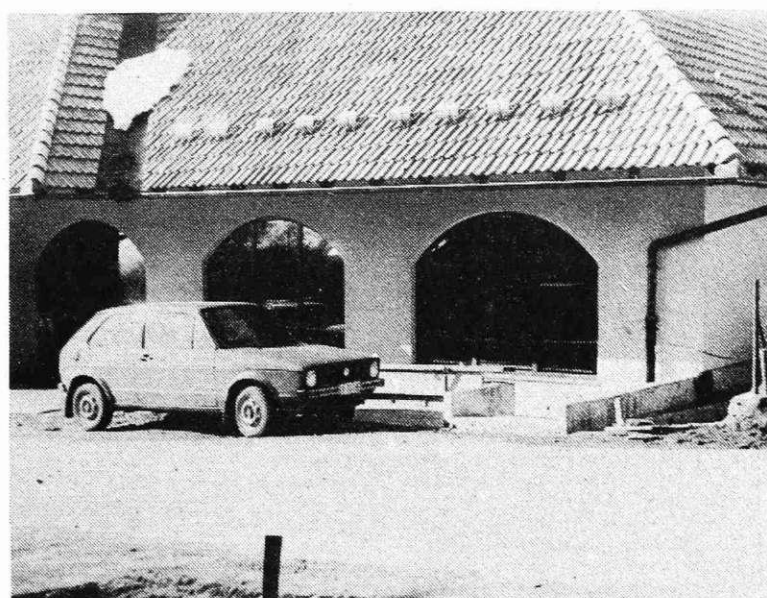
sš

vorili o srečanjih, o udeležbi na proslavi vezistov in drugem skupnem delovanju in spoznavanju.

Od petih radioklubov na Gorenjskem je bil navzoč le predstavnik iz Lesc. Glede na to, da imajo prostorske in finančne težave, so vezisti sklenili, da jih bodo podprli v njihovih prošnjah za rešitev teh vprašanj. Kar zadeva predloge za odlikovanja za udeležbo v NOV in posebno uspešno aktivnost po vojni, imajo zadeve v jeseniški občini urejene, drugod pa pripravljajo predloge. Posebno veliko pozornost sta temu občutljivemu vprašanju posvetila aktivna v Radovljici in Kranju.

Navzoče so na seji pozdravili: predstavnik JLA, Silvester Novak, predstavnik PTT delavcev Gorenjske in Alojz Hafnar, predstavnik kurirjev Gorenjske. Slednji je vse veziste povabil na srečanje kurirjev, ki bo letos 15. maja v Planini pod Golico. Naslednja seja bo tudi na Mlaki v Radovljici sredi maja, ko se bodo med drugim dogovorili o konkretnih nalogah in programih na srečanjih s pripadniki JLA, delavci Iskre in PTT.

B. B.

Nova samopostrežna trgovina v Spodnjih Gorjah (Foto J. Ambrožič)

Pomlad (koledarska) v Kranjski gori (Foto Ogrinc)

LETOS ZAČETEK PRVE ETAPE OBNOVE IN GRADNJE OSNOVNIH ŠOL V MOJSTRANI IN NA KOROŠKI BELI

Delegati skupščine izobraževalne skupnosti Jesenice so na zadnji seji v stari sestavi sprejeli tudi sklep o pričetku gradnje vzgojno-izobraževalnih objektov s sredstvi drugega samopriskupka. Gradnja bo potekala v etapah, in sicer na Koroški Beli v štirih in v Mojstrani v dveh. Investicijski program za letošnje leto zajema prvi etapi na Koroški Beli in v Mojstrani.

Lani junija so se občani jeseniške občine na referendumu izrekli za samopriskup, s katerim bomo v občini dogradili in preuredili osnovni šoli Karavanskih kurirjev na Koroški Beli in 16. december v Mojstrani. Ker so novi predpisi na področju investicij krojili tudi usodo te gradnje s sredstvi samopriskupka, je bilo potrebno gradnjo prilagoditi tem predpisom in dotoku sredstev. Lani je bilo zbranih 13.008,00 din iz samopriskupka, letos pa naj bi bilo do konca leta zbranih še 42.307.000 dinarjev ali skupaj 55.315.000 din.

Prva etapa gradnje na Koroški Beli naj bi veljala 40.296,00 din, vključuje pa rušenje stare dotrajane telovadnice in hišniškega stanovanja, gradnjo dvoetažnega povezovalnega objekta, ki ga sestavljajo zaklonišče z garderobami v kleti, trikrat po 200 oseb, jedilnica in kuhinja s skladiščnimi prostori ter podaljšek glavnega vhoda. Če bo šlo vse po sreči, naj bi z gradnjo začeli junija in jo dokončali do konca leta, glavnino del pa naj bi naredili med solskimi počitnicami.

Prva etapa gradnje v Mojstrani naj bi veljala 10.067.900 din, od tega naj bi gradbena, instalacijska, obrtniška dela in načrti veljali 7.667.900 dinarjev, notranja oprema 1.000.000

dinarjev in preureditvena dela v šoli 1.400.000 din. Prva etapa obsega gradnjo treh oddelkov vrtca za 74 otrok, gradnjo povezovalnega hodnika s kuhinjo šole, preureditev šolske kuhinje, povečanje njene zmogljivosti in preureditev strehe

šole. Ta dela so potrebna za normalno delovanje novega vrtca in šole. Z deli naj bi začeli junija in jih sklenili oktobra letos.

Ob tem so delegati skupščine izobraževalne skupnosti Jesenice v razpravi opozorili, da je potrebno pri projektiranju upoštevati naše klimatske razmere, poostrene izolacijske pogoje, opozorili pa so tudi na naklon strehe in varovalne ukrepe v času gradnje, ko bo potekal pouk. Rk

STANJE CEST V OBČINI ZAHTEVA ŠE VEČJO PREVENTIVNO IN VZGOJNO DEJAVNOST

V letnem poročilu, ki ga vsako leto postaja milice Jesenice z oddelkom v Kranjski gori predloži delegatom skupščine občine, v poglavju, ki obravnava prometno varnost, navajajo, da imamo v občini 216,5 km urejenih cestnih površin, od katerih odpade 40,5 km na magistralno cesto, ki je izredno obremenjena. Poleg 6.000 registriranih vozil v občini se po magistralni cesti odvija izredno gost promet zlasti v obeh sezonah.

Slaba propustnost cest seveda prinaša tudi neugodne posledice. V lanskem letu je v občini v devetih prometnih nezgodah umrlo enajst oseb (v letu 1980 je v devetih prometnih nezgodah umrlo 13 oseb). Prometnih nezgod s telesnimi poškodbami je bilo v letu 1981 73. V njih je bilo hudo poškodovanih 30,

lažje pa 86 oseb. Poleg tega so delavci milice obravnavali 208 prometnih nezgod z manjšo materialno škodo, zaradi česar so v 165 primerih podali predloge za uvedbo postopka o prekršku zoper povzročitelje nesreč, v 43 primerih pa so izdali potrdila o poškodbi vozil tuje registracije.

Delavci postaje milice Jesenice z oddelkom milice v Kranjski gori so lansko leto zalotili in hkrati ukrepali zoper 182 voznikov, ki so vozili pod vplivom alkohola. Zoper 457 voznikov so podali predloge občinskemu sodniku za prekrške zaradi hujših kršitev predpisov o varnosti cestnega prometa. V l. 1981 so delavci milice kaznovali na mestu prekrška 3961 oseb v skupnem znesku 261.460,00 dinarjev (v letu 1980 so takoj na kraju prekrška kaznovali 1870 oseb). Poleg tega so kršiteljem poslali še 293 plačilnih nalogov, ker kazni niso plačali takoj na mestu. Vse to kaže na izredno aktivnost delavcev milice v občini v lanskem letu za čim boljše varnost v prometu, za kar skupaj skrbijo z delavci postaje prometne milice v Kranju.

To pa ob enem opozarja, da je na naših cestah še precej voznikov motornih vozil s precej nizko prometno kulturo, ki zavestno kršijo cestno prometne predpise in ki se, kakor pravimo, poživljajo na ostale udeležence v cestnem prometu. To pomeni, da bo potrebna še več vzgojno preventivnega dela, predvsem pa dosledno uveljavljanje družbene samozaščite tudi na tem področju.

Zaradi takega stanja cest in gostote prometa so delavci milice posvečali varnosti otrok pri hoji v šolo in iz šole, kakor tudi pešcem nasploh posebno skrb, da bi dosegli čimvečjo prometno disciplino med temi udeleženci. V ta prizadevanja bi se morali vključiti vsi občani kot dejavniki družbene samozaščite in opozarjati mlade in ostale občane na pravilno obnašanje na cesti. Večkrat človeka stisne pri srcu, ko vidi mater ali očeta s predšolskim otrokom, kako neodgovorno prečka vozišče izven prehoda za pešce, čeprav je ta le nekaj metrov oddaljen. Ali ta otrok ne bo enako ravnal, ko bo prvič sam odšel na cesto?

V lanskem letu so delavci milice še posebno uspešno sodelovali s svetom za preventivo in vzgojo v cestnem prometu, zlasti pri pripravi skupnih akcij, izvedli pa so jih delavci postaje milice.

Se več vzgojno preventivnega dela pa bo verjetno potrebna, predvsem pri pešcih, z uveljavitvijo zakona o varnosti v cestnem prometu, ki tudi za pešce prinaša nekatere novosti, o katerih smo v glasilu že pisali.

Naš zimsko športni center v Kranjski gori (Foto Ogrinc)

Gradnja blokov v Mojstrani (Foto I. Kučina)

ŽITRAJSKI OBČINSKI MOŽJE VZTRAJAJO PRI ODSTRANITVI SLOVENSКИH NAPISOV

Občinski možje v Žitari vasi še naprej vztrajajo pri svojem stališču, da je treba odstraniti dvojezične napise v novi ljudski šoli. Na zadnji občinski seji so razpravljali o pisnem odgovoru na ustavno pritožbo ravnatelja Kukovice, ki ga je ustavno sodišče zahtevalo od občine. Z večino glasov socialistične in ljudske stranke so sklenili ustavnemu sodišču predlagati, da naj zavrne pritožbo zaradi manjkajoče legitimacije pritožnika in jo morebiti zaradi neutemeljenosti v celoti odkloni. Za nameček so na isti seji sklenili še, da na ljudski šoli v Šentlipšu, ki tudi spada pod žitrajško občino, ne bodo namestili dvojezičnih napisov ne zunaj ne znotraj, kar je predlagala Enotna lista Žitara vas, ki ima v svojih vrstah tudi ravnatelja Kukovice.

Kot je znano, je žitrajski občinski odbor 18. decembra lanskega leta sklenil, da mora ravnatelj Kukovice odstraniti dvojezične oznake, ki jih je namestil v notranjosti šole, sicer se bodo pritožili pri nadrejeni oblasti. Že prej je občinski odbor zavrnil predlog Enotne liste, da bi bil napis na šoli dvojezičen, in sklenil zunanjo steno pustiti »deviško« in prazno, torej tudi brez nemškega napisu. Proti občinskemu sklepu se je Kukovica, ki ga zastopa dr. Franci Zwitter, pritožil pri avstrijskem ustavnem sodišču, češ da je občina preokaržala svoje pristojnosti in je razen tega kršila z ustavnimi zakoni zajamčene pravice. Pri tem se je skliceval na manjšinskopravne zakone, med drugim tudi na avstrijsko državno pogodbo in njen člen 7.

V pisnem odgovoru na ustavno pritožbo občinski predstavniki slikajo narodnostno ozračje v občini kot harmonično in brez problemov in trdijo, da ni mogoče govoriti o motenem sožitju. Trdijo tudi, da je bil občinski sklep o odstranitvi dvojezičnih oznak zakonito sprejet in da nikakor ni v nasprotju z manjšinskopravnimi določili, ker da gre za povsem privatnopravno zadevo.

Govorniki Enotne liste so nasprotno prikazu boja brezproblematskega sožitja v občini, kakor zatrjuje pisni odgovor – Enotna lista je glasovala proti njemu – in so to podkrepili s številnimi primeri, ne nazadnje tudi z nekaterimi protimanj-

šinskimi sklepi samega občinskega sveta.

Pod isto točko dnevnega reda so obravnavali predlog Enotne liste, da bi na ljudski šoli v Šentlipšu namestili dvojezične napise tako zunaj kot tudi znotraj šole. Pri tem predlogu se je Enotna lista sklicevala na izjave koroških deželnih politikov, da bo v redu vložen predlog brez dvoma tudi pozitivno sprejet. Žitrajski občinski možje so te deželne politike postavili na laž in hkrati razodeli svoje razumevanje mirnega sožitja: brez večje debate so predlog gladko odklonili. (SINDOK, Celovec)

JOŽU JELOVČANU V SLOVO

Mnogo prezgodaj je po kratki zahrbtni bolezni preminil dolgoletni delavec Železarn, zadnja leta pa vodja delovne skupnosti Športnega društva Jesenice JOŽE JELOVČAN, sicer pa znan društveni, družbeni in družbenopolitični delavec v občini.

Zibka mu je tekla v Gorenji vasi pri Ribnici, kjer je bil rojen 8. decembra 1928. Še v otroštvu se je s starši preselil na Jesenice, kjer je končal osnovno šolo in nadaljeval šolanje v metalurški industrijski šoli. Junija 1947 se je zaposlil kot kjučavničar v jeseniški železarni in delal v valjarni žice, sivi livarni in mehanični delavnici. Železarna mu je v tem času omogočila, da je končal srednjo tehnično šolo – metalurški oddelek in za tem delal kot obratni tehnik v mehanični delavnici, kot konstruktor v operativni novogradnji, kot referent za strokovno opremo in vodja gradbišča v upravi osnovnih sredstev, zadnjih osem let v Železarni pa je bil referent za žerjave v tehničnih službah vzdrževanja in nazadnje inšpektor za žerjave v tehničnem inšpektoratu. V tem času je za dve leti prekinil delo in zaključil štiri semestre strojne fakultete, vedeželjnost pa ga je gnala tudi na višjo šolo za organizacijo dela v Kranju, kjer je s študijem ob delu dosegel absolventski staž.

Ob vestnem opravljanju rednega dela pa je bil vsekozi tudi izredno aktiven društveni, družbeni in družbenopolitični delavec. Deset let je kot rezervni kapetan predaval predvojaško vzgojo, deloval v organizaciji zveze rezervnih vojaških starešin in sodeloval pri formiranju teritorialne obrambe. V krajevni skupnosti Plavž je bil od leta 1969 do 1978 predsednik krajevne konference SZDL, po tem pa do svoje prezgodnje smrti predsednik sveta krajevne skupnosti in član

delegacije za zbor krajevnih skupnosti skupščine občine in po funkciji član predsedstva krajevne konference SZDL. Bil je tudi predsednik in kasneje član koordinacijskega odbora za kadrovska vprašanja in član odbora za ljudski odpor in družbeno samozaščito pri krajevni konferenci SZDL ter član komiteja za SLO.

Srečevali pa smo ga tudi na športnem področju, kjer je četrto stoletja opravljal dolžnost predsednika sankaškega kluba pri Športnem društvu Jesenice, deloval pa je tudi kot športni dopisnik z našim konferencijem, organizator športnih tekmovanj in še bi lahko naštevali.

Kot družbenopolitični delavec v največji krajevni skupnosti je veliko razmišljal o boljši samoupravi organiziranosti, ki bi bila resnično dostopna vsem krajanom. Tako je bil pobudnik formiranja sosesek, kot zametkov kasnejših manjših krajevnih skupnosti, ki se prav ta čas uresničujejo. V slehernem delu se je izredno zagrizel in nemalokrat naredil tudi to, kar bi morali opraviti drugi. Tako je izgoroval atom za atomom, dokler mu ni zahrbtna bolezen pretrgala nit življenja in nešteto načrtov in zamisli, ki jih je še nosil v sebi.

Za svojo aktivnost je prejel več priznanj in zahval, med drugim priznanje in bronasti znak ZRVS, red za vojaške zasluge s srebrnim mečmi, priznanje Osvobodilne fronte in za športno dejavnost Gregorčičevo plaketo.

Njegova marljivost in vsestranska aktivnost, potrpežljivost in vztrajnost ga bodo ohranjale med nami, ki smo kjerkoli z njim delali.

Na lastno željo je bil pokojni Jože Jelovčan pokopan v družinskem krogu na pokopališču na Blejski Dobravi v sredo, 31. marca.

O DELU ZVEZE KOMUNISTOV V OBČINI

V jeseniški občini se je začel 29. marca obsežen program usposabljanja sekretariatov osnovnih organizacij zveze komunistov. 106 osnovnih organizacij je v občini, vanje pa je vključenih 2400 članov zveze komunistov. Skoraj četrtina med njimi bo tudi obiskovala seminarje za usposabljanje sekretariatov, ki bodo zaključeni do 23. aprila. Seminarji trajajo po pet šolskih ur v popoldanskem času, člani zveze komunistov pa se bodo v tem času seznanili s problematiko, ki jo morajo poznati za uspešno delo v osnovnih organizacijah. Teme so: organiziranost in metode delovanja ZK; vloga zveze komunistov v SLO in družbeni samozaščiti ter vloga in naloge občinske konference zveze komunistov.

Seminarje bo v sodelovanju s komitejem občinske konference zveze komunistov izvedla delavska univerza Viktor Stražišar.

Na Jesenicah se je zaključilo izobraževanje v 43. skupini uvajalnega seminarja pred sprejemom v zvezo komunistov. Tokrat se ga je udeležilo 18 kandidatov.

V okviru priprav na deveti kongres slovenskih komunistov pripravljajo v jeseniški občini tudi tri raz-

govore za okroglo mizo. Prvi bo 6. aprila v jeseniški železarni, pravzaprav bo to regijska razprava, namenjena razpravi o združevanju dela in sredstev za nadaljnji razvoj črne metalurgije. Na razgovor so povabili po tri predstavnike pospektivnih delovnih organizacij s področja gorenjske kovinske predelave: Verige, Plamena, Kovina, Tokosa, LTH, Iskre iz Železnikov, temeljne banke Gorenjske in druge.

Drugo razpravo, tokrat bolj občinsko naravnano, bodo prav tako pripravili v jeseniški železarni, namenjena pa bo razmišljanju o dohodkovnih odnosih v železarni. Na razgovor bodo povabili po dva delegata iz vsake temeljne organizacije.

Tretji razgovor za okroglo mizo, ki sodi v priprave jeseniških komunistov na deveti kongres ZKS, pa bo namenjen problematiki in nadaljnemu razvoju celodnevne osnovne šole v občini. V razgovoru bodo sodelovali predstavniki šol, strokovne službe VIZ, izvršnega sveta in nekaterih delovnih organizacij.

Jeseniška občina je po številu otrok, vključenih v celodnevni pouk, na drugem mestu v Sloveniji. Vendar prostorski pa tudi finančni problemi, ob tem pa tudi večje število otrok, kot so načrtovali, zahtevajo pretehtane odločitve tudi na tem tako pomembnem področju, kjer so v občini že dosegli zavidljive uspehe. Rk

NOVOSTI NA POLICAH JESENIŠKE KNJIŽNICE

Ulrich PLENZDORF: Novo trpljenje mladega W. Mladinska knjiga 1982. (Zbirka Odisej)

Naslov kajpak namiguje na Goethejevega Wertherja, povezava s sentimentalnim Goethejevim romanom je na dlani. Werther je baje v svojem času s svojim zgledom povzročil pravo epidemijo samomorov. Junak pričujočega romana ni eden poznih posnemovalcev: kot lahko preberemo že v prologu, je zgubil življenje po naključju: zaradi nestrokovnega ravnanja z električnim tokom. Vendar je očitno, da ga je ta stara knjiga prevzela, postala mu je nekakšen osebni katekizem. Kar naprej ga navaja, zlasti takrat, kadar je v zadregi za odgovor. In največkrat se mu posreči, da z navadkom osupne sogovornika.

Zdi se, da sedemnajstletni Edgar pozna in ceni samo dve knjigi: že omenjeno klasično delo, razen tega pa še Salingerjevo *Igro v rzi*. Kdor pozna ta ameriški roman, ve, da govori o najstniku, ki je pobegnil z doma. Plenzdorf govori o podobnem primeru. Pri vzhodnonemškem pisatelju bi pričakovali — če gre za spor med posameznikom in družbo — da se bo brez pridržka postavil na stran družbe, kolektiva. In vendar iz tega mladinskega romana izzevni, da je treba razumeti tudi posameznika, tudi takega, ki je drugačen od drugih in ki ni ustvarjen zato, da bi bil dobro naoljeno kolesce. Skoraj bi dobili občutek, da imata po svoje prav oba — posameznik in kolektiv.

Po slogu oziroma po pripovedni tehniki spominja ta kratki roman na nekatera dela zahodnonemških avtorjev. Pravzaprav gre za prozo, ki izbira aktualne teme, hkrati pa uporablja tehniko drugih množičnih občil. V opombi je rečeno, da je bila zgodba o mlademu W. sprva napisana kot gledališki tekst — človek bi rekel, da je bila zamišljena kot radijska ali TV igra.

Pripoved se prične po junakovi smrti. Kaj je pripeljalo mladega Edgara do tako nesmiselnega in žalostnega konca? Težave je imel v poklicni šoli, vse kaže, da si jih je nakopal sam, oziroma, da mu jih je nakopal njegov preveč uporniški zna-

čaj. Živel je v nepopolni družini, ob materi samohranilki. Očeta je morda malce idealiziral, res ga je enkrat samkrat obiskal, vendar mu ni povedal, kdo je. Zaradi nekega huliganškega izpada se mu je v vajenski šoli zapletlo, pobegnil je v Berlin in poskusil živeti na lastno pest. Živel je v napol podrti montažni hiši, tam blizu je bil otroški vrtec in tako se je seznanil z otroško vzgojiteljico Charlotte, »Charlie«. Ta ga je po malem vzgajala, vendar ta vzgoja očitno ni bila brez erotičnih primesi. Tako je Edgar doživel dodatno travmo — prizadelo ga je, ko se je Charlottin zaročenec vrnil iz vojske. Že prej pa se je poskušal vključiti v družbo, se socializirati: poiskal si je zaposlitev pri pleskarjih, vendar človek ne more kar tako iz svoje kože in tako so tudi tu nastopile težave. Vse se na koncu razvzlo, ko pride do nesreče z elektriko: v resnici gre za obupen poskus, da bi dosegel spravo med zahtevami kolektiva in zahtevami lastnega nerazvitega jaza: postati hoče nekakšen junak, proslaviti se hoče z izumom — to pa je tisto, kar je postalo usodno.

Pripoved je spletena iz stavkov, ki jih o njem izrečejo drugi: starši, sošolci, mojstri; in seveda prej omenjena Charlie, v katero je Edgar po tihem zaljubljen. Vsi ti pa konec koncev vedo povedati, o njem bolj malo, vse to so samo nekakšne splošne pripombe. Označijo ga kot huligana, pa spet kot v bistvu dobrega fanta. Potem pa se v pripoved vsakokrat vmeša on sam — mrtvi Edgar — in nam pove, kaj je v resnici čutil, kaj se je z njim v resnici dogajalo.

Govori nam v svojem jeziku, v mladostni poulični latovščini. O sebi ne govori sentimentalno, ampak

tako, kot se za mladega kljubovalnega spodobijo, lahko bi rekli, da nam o svoji poti pripoveduje s stisnjenimi zobmi — spriču vseh težav, ki so se zgrnile nadenj. Vsakokrat, tudi ob najbolj bolečih razočaranjih, zna nekako pogoltniti solze. Seveda si pri tem pomaga tako, da vedno znova beži v svoj izmišljeni svet, da se skrije za zavese konzervirane glasbe.

Težko bi si zamislili nasprotje, večje od tega: med današnjim pouličnim jezikom in med jezikom, v katerem nam razgrinja svoje boleste Goethejev Werther. In vendar Edgar spet in spet uporablja Wertherjeve besede, kadar se hoče izraziti. In v teh navedkih je celo bolj podoben samemu sebi kot pa takrat, kadar govori v sodobni latovščini.

Edgarjev ljubezenski spopad s svetom se dogaja na dveh ravneh. Na eni strani se skuša — brez pravega uspeha — vključiti v delovno skupino, na drugi skuša uresničiti samega sebe kot erotično bitje, v svojem odnosu do Charlie, — kjer gre le na videz za prijateljstvo in zavetništvo. Zdi se, da bi se mu prvo — vključitev v delovni kolektiv — skoraj posrečilo. Uresničenje ljubezni, če je občutena tako kot tu, je nemogoče, oziroma, je mogoče samo na poetičen način. Charlotte bo sicer rekla, da tu sploh ni šlo za ljubezen, saj je bil ta fant vendar veliko premlad zanj; mrtvi Edgar pa ji bo v tem pritril: nikar ne povej na glas vsega, Charlie!

Iz tega primera lahko vidimo, kako rahločutno zna pisatelj spregovoriti o nečem, kar je samo napol resnično: o čustvenih doživetjih ki po sili prilik ostajajo v podzavesti.

Marko Hudnik

JANEZ RAVNIK RAZSTAVLJA NA JESENICAH

Po nekajletnem premoru se bo v dneh od 3. do 14. aprila ponovno predstavil s svojimi likovnimi deli v razstavnih prostorih Delavskega doma na Jesenicah akademski slikar JANEZ RAVNIK z Bleda. Razstavo bodo odprli v soboto, 3. aprila, ob 18. uri s krajšim kulturnim programom, ki ga bodo izvajali učenci jeseniške glasbene šole, nekaj svojih pesmi pa bo recitiral pesnik Miha Klinar.

Janez Ravnik se je že večkrat predstavil s svojimi slikami na železarskih Jesenicah in smo tako lahko redno spremljali njegovo likovno izrazno rast in izpovedno dozorevanje. Slikar je bil rojen 17. decembra 1929 v Bohinjski Bistrici. Po končani šoli za oblikovanje je od leta 1950 do 1955 študiral na slikarski akademiji v Zagrebu, kjer je tudi diplomiral. Leto za tem je začel službovati kot likovni pedagog v osnovni šoli prof. dr. Josipa Plemlja na Bledu. Ob napornem pedagoškem poklicu je bil vseskozi tudi izredno ustvarjalen slikar in organizator likovno-razstavne dejavnosti na Bledu. Svoji dela je doslej večkrat na samostojnih razstavah predstavil v Kranju, na Jesenicah, Bledu, v Ljubljani in Radovljici, sodeloval pa je tudi na številnih skupinskih razstavah v Sloveniji, Jugoslaviji in v zamejstvu. Za uspešno likovno-ustvarjalno dejavnost in kulturno organizatorsko delo je doslej prejel Prešernovo nagrado gorenjskih občin in Linhartovo srebrno plaketo radovljiške občine.

O delih, ki jih tokrat predstavlja na Jesenicah, je umetnostni zgodovinar in likovni kritik dr. Cene Avguštin zapisal:

Načrtna in sklenjena likovna iskanja akad. slikarja Janeza Ravnika so že nekaj let usmerjena v raziskovanje predmeta in njegovega okolja. Predmet, ki ga je Janez Ravnik spočetka pojmoval kot razgibano gneto ali ploskev razgrajeno po načelih opartističnega slikarstva in plavajočo v barvnem spektru neomejenega prostora, se je kasneje spremenil v objekt, v biološko stvarino, ki je podrejena zakonom rasti, preobrazbe in razkroja. Ti predmeti, ki jim je Janez Ravnik dal podoben plodov in semen, že po svoji naravi simbolizirajo rast pa tudi njeno življenjsko nasprotje. Tako si je slikar ustvaril široko motivno osnovo za bodoče delo, brez bojazni, da bi slikarski poskus zakrnel že na začetku, kajti možnosti slikarske obdelave »žive« stvarine so se izkazale kot neizčrpane.

Objekti, ki jih je slikar začel nízati po slikarski ploskvi, so bili spočetka v svojem gibanju močno omejeni, kot je bil po svoje omejen tudi prostor, ki jih je obdajal. Namesto gibanja bi to stanje lahko imenovali lebdjenje. To lebdjenje pa ni bilo vezano na konkreten prostor, temveč na neke vrste atmosfero, nasičeno z barvami.

Iz razpršene barvne mase sestavljeno ozračje, ki je obdajalo lebdeča »telesca«, se je v naslednji fazi Ravnikovih poskusov sintetiziralo v pravo krajino, ki sicer ne kaže nekih določenih individualnih potez, vendar vsebuje vse prvine, ki sestavljajo krajinsko podobo.

Zelja po spreminjanju kompozicijske zasnove je osrednji objekt, ali, kot smo ga imenovali, predmet, puščala vendar vse dotlej, doker se ni začela razkrajati njegova notranja struktura in z njo vred tudi zunanja lupina. Proces razpadanja biološke stvarine je bolj trdno povezal predmet z obdajajočim ambientom. Nekatere v atmosferi lebdeče telo se je približalo tlor. Krajina je postala posoda, ki je sprejela razpadajočo tvar in jo začela vsrkavati vase. Kot iz pogojenih tal so se v neprekinjenem krogotoku Ravnikovega slikarskega rastja začele bohotiti nove oblike. Sadeži, nasičeni z zrelostjo, so prekrili tla in s svojo barvno polnostjo segli prav do vnožja hrbovitga sveta oziroma do obzorja, kjer se na sliki stikata ravnina in nebo. Ni več dveh svetov, ki bi se tako ali drugače skušala kosati za prevlado, zdaj govorimo o pravi sintezi predmetnega in krajinskega elementa v sliki. Pri tem ni toliko pomembno, ali je ambientalni okvir predmeta stiliziran, idealiziran, umirjena ali dinamično vznemirjena krajina, bolj pomembno je, da se obe kompozicijski prvini povezujeja v skupnih tonskih vrednotah, iz česar raste tista enovito zasnovana razpoloženjska scena, ki je tako značilna za Ravnikovo slikarsko delo. To razpoloženje, ki se menjava od slike do slike, nas seznaja z bogato slikarjevo psihično realnostjo, ki je zdaj umirjena in zadržana, zdaj spet vznemirjena in polna dinamike.

V atmosferi lebdeči predmet iz Ravnikovih zgodnejših slikarskih obdobij se kasneje začne spreminjati v tihožitje plodov, položenih v narode najrazličnejših krajinskih posod in njihovih barvnih spremenljivosti. Kljub navidezemu mirovanju živijo te kompozicijske skupine svoje bogato življenje, ki ga vodijo in usmerjajo ustvarjalčeve oblikovalne sposobnosti in vsebinske razsežnosti.

V zdajšnjih Ravnikovih kompozicijah se vedno bolj uveljavlja nov, doslej neopaženi biološki predmet — orehovo jedro. Njegove raznolike oblike skrivajo v sebi antropomorfne sestavine, ki jih slikar uspešno vključuje v svoje kompozicije. Predstavljajo se nam kot simboli rasti, a že v naslednjem hipu kot ostarela in degenerirana bitja, razjedena od strupenega okolja, ki jih obdaja. Krajinska scena se vključuje v dramatičnost dogajanja, prostor se oži, nebo se temno pona nad prizoriščem. Se vizija razkroja in tragičnega konca, ki se je nakazovala v slikarjevih prejšnjih delih, zdaj uresničuje? Ali je svetloba, ki sili skozi oblake, poslednji pramen ugašajoče nebesne luči ali pa morda pomeni znamenje novega življenja?

RAZPIS ZA MLADINSKO FOTO RAZSTAVO

V počastitev 90-letnice rojstva maršala TITA, 35-letnice mladinskih delovnih brigad in letošnjih kongresov zveze komunistov, zveze sindikatov, zveze socialistične mladine in zveze borcev NOV — organiziramo občinsko mladinsko foto razstavo.

Razstave se lahko udeležijo mladi v starosti od 15 do 27 let, ki živijo v jeseniški občini.

Tema razstave je svobodna, zaželene so fotografije z mladinskih delovnih akcij, spominskih pohodov in raznih tekmovalnih.

Vsak avtor lahko predloži do deset fotografij v črno beli ali barvni tehniki. Fotografije morajo biti v velikosti 30 x 40 cm oziroma v izpeljankah iz tega formata.

Na hrbtni strani fotografije morajo biti napisani naslednji podatki: naslov fotografije, priimek in ime avtorja, letnica rojstva in natančen naslov.

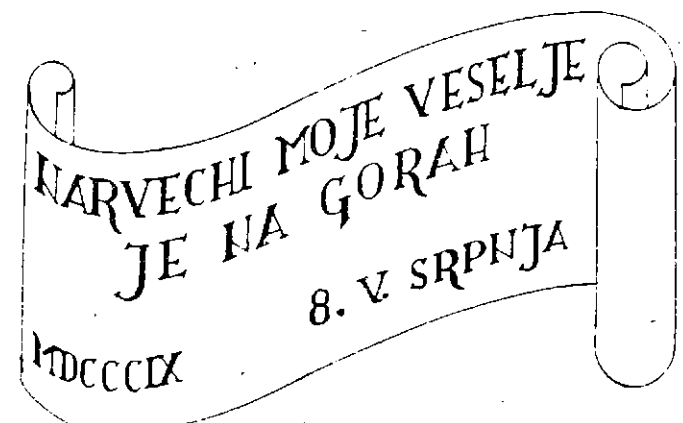
Fotografije za razstavo bo odbral Franc Kolman, kandidat za mojstra fotografije.

Podeljena bodo priznanja in knjižne nagrade za tri najboljše kolekcije in tri posamezne fotografije.

Razstava bo postavljena v Delavskem domu na Jesenicah od 20. do 29. maja.

Organizator si pridržuje pravico, da objavi dela v propagandne namene.

Fotografije je potrebno poslati foto klubu Andrej Prešern Jesenice do 8. maja.

Tako je napisal Janez Dežman, kaplan z Jesenic, 8. avgusta 1809 na vrhu Triglava

ZGODOVINA GORENJSKIH PLANINSKIH DRUŠTEV

Sredi priprav za praznovanje devetdesetletnice slovenskega planinstva (1893 do 1983) je Gorenjski muzej v Kranju pod vodstvom višje kustosinje Majde Zontar in v sodelovanju z ljubitelji planinske zgodovine iz šestih najstarejših gorenjskih planinskih društev: Kamnik, Radovljica, Kranj, Jesenice, Tržič in Škofja Loka ter drugimi številnimi sodelavci, ki ohranjajo pred pozabo in uničenjem redko in dragoceno dokumentacijo iz življenja in dela planinstva, plezalnega športa in alpinizma v Triglavu in njegovih višavah, začel zbirati in pripravljati pregledno razstavo o razvoju gorenjskega planinstva.

To je vsekakor spodbuda iniciativi za zbiranje in ohranjanje redkih predmetov in dokumentov, ki nepopravljivo izginejo pred našimi očmi.

Leta 1953, ob šestdesetletnici organiziranja slovenskega planinstva, so ljubitelji gora iz Posočja v Trenti (Logu) uredili skromno muzejsko planinsko zbirko, ki pa je žal tudi edina v Sloveniji. Tudi zbiralci redkih planinskih dokumentov in rekvizitov na Jesenicah so v tistih letih vložili izredne napore za zbiranje in ohranjanje zgodovinskih dokumentov iz naše več kot 200-letne gorniške zgodovine. Na žalost in v veliko škodo so vsi ti napori vse do danes ostali v rokopisnih in zabojskih. Naša planinskoalpinistična organizacija s 110.000 člani v 170 planinskih društvih vse do danes ne premore primerne in dostojne muzejske zbirke, ki bi bila na ogled domačim in tujim izletnikom, smučarjem, planincem, plezalcem in alpinistom.

Ob petdesetletnici triglavskega planinskega društva na Dovjem in v Mojstrani so dragoceni in redki planinski dokumenti in eksponati iz Jesenic prišli v Mojstrano, kjer pa tudi ni primernih prostorov, da bi te redkosti iz naše planinske zgodovine primerno in reprezentančno predstavili. Vsi vedetni napori planinskih muzejskih ljubiteljev so tako na žalost ostali neuspešni.

Pri Planinski zvezi Slovenije sta zbirala, ohranjala in urejala redki in dragoceni muzejski material dr. Josip Pretnar in mag. Tone Strojnik, toda sredstev in primernih prostorov za ureditev teh redkih dragocenosti ni nikjer, niti v Ljubljani, niti na Jesenicah ali v Mojstrani. S skromnim trentarskim planinskim muzejem ljubitelji naše planinske zgodovine ne moremo biti zadovoljni. Zato navdušeni gorniki, ljubitelji našega planinstva, toplo in navdušeno pozdravljamo zamisel Gorenjskega muzeja iz Kranja in njegove kustosinje, ki sta se odločila, da zbereta vse, kar premorejo navdušeni ljubitelji naše planinske zgodovine, na katero smo lahko upravičeno ponosni.

Retrospektivna planinska muzejska razstava v Gorenjskem muzeju v Kranju bo urejena še letos sredi poletja v počastitev letošnjega dneva planincev in kot uvodna, osrednja prireditve v počastitev velikega jubileja vseh slovenskih ljubiteljev in obiskovalcev edinstveno lepega planinskega sveta.

Na retrospektivni planinski razstavi bodo skušali prikazati rojstvo, delo in dosežke prvih planinskih društev na Gorenjskem.

1903 tudi na Jesenicah za ves tedanjí kranjskogorski sodni okraj.

Planinci iz dolin pod Triglavom so v tedanjih pionirskih časih delali naglo, preudarno in udarno. Skofjeloška ali selška samostojna podružnica SPD je bila ustanovljena v Železnikih leta 1907 in leto dni za tem so se prebudili tudi ljubitelji gora pod Košuto, Begunjščico in Storžičem, v Tržiču. S tem so planinska društva izrinila iz našega planinskega sveta grabeljive tujce, ki so si lastili najlepše predele našega planinskega sveta.

Pionirji našega planinstva so zvesto in dosledno izvrševali oporoko Piparjev: Hauptmanna, Škofja Loka, ki so na najvišjem vrhu cvetočih in razglednih Karavank Stolu 23. julija leta 1892 zapisali: Vzdravimo se!

Od tedaj dalje je naše planinstvo kljub skrajno težkim pogojem napredovalo od uspeha do uspeha do današnjih himalajskih in andskih zmag, ki uvrščajo naše množično planinstvo in vrhunski plezalni šport v vrh svetovnega alpinizma.

Gorenjski muzej iz Kranja se je kljub težkim pogojem in minimalnim sredstvom lotil težke in odgovorne naloge. Predstaviti namerava 110.000 organiziranim planincem naporno, odgovorno in uspešno delo šestih prvih gorenjskih društev. Danes je na Gorenjskem prek trideset planinskih društev in prav toliko pionirskih in mladinskih odsekov, malo manj pa alpinističnih sekcij in odsekov z 22.000 aktivnimi člani.

Razstava se bo iz Kranja pozneje selja še v druge planinske, delavske in industrijske centre (Kamnik, Radovljica, Jesenice, Škofja Loka in Tržič), po želji tudi širno Slovenijo, kjer se zanimajo in navdušujejo za izletništvo, planinstvo, smučarski in plezalni šport.

Zanimanje za to gorenjsko razstavo je že sedaj veliko. Ne samo muzejski zaposlenjaki iz Kamnika, Radovljice, Kranja, Jesenic, Železnikov, Škofje Loke in Tržiča, tudi iz Bohinja, Doline in Dežele bodo izkopali planinska bogastva in redke dragocene dokumente in rekvizite, s katerimi bodo dostojno prikazali bogastvo in delo našega ljudskega planinstva in vrhunskega alpinizma, ki imata prav pod Triglavom globoke korenine.

Uroš

KONCERT PIHALNEGA ORKESTRA JESENIŠKIH ŽELEZARJEV

Pihalni orkester Jeseniških železarjev bo priredil v četrtek, 8. aprila, ob 19. uri v dvorani gledališča na Jesenicah samostojni koncert.

Vstopnina bo eptna, in sicer 40 din.

Vabljeni vsi ljubitelji pihalnega orkestra.

PEVSKI ZBOR IZ ZASIPA NA BREZNICI

Moški komorni zbor Zaspip pod vodstvom J. Boleta gostuje v dvorani na Breznici 3. aprila ob 19.30.

V programu sodeluje tudi domači moški vokalni oktet. Na sporedu bodo slovenske narodne in umetne ter partizanske pesmi.

Vabi DPD Svoboda Fr. Prešeren Zirovnica — Breznica

MUZEJI V RADOVLJIŠKI OBČINI

V Sivčevi hiši v Radovljici bo od 29. marca do 11. aprila na ogled razstava fotografij FRANA KRAŠOVCA (1892—1969) vsak dan od 10. do 12. in od 15. do 17. ure.

Čebelarški muzej je odprt ob sredah, sobotah in nedeljah od 10. do 12. in od 15. do 17. ure.

Kovaški muzej v Kropi je odprt ob sredah, sobotah in nedeljah od 10. do 13. in od 15. do 17. ure.

Muzej Tomaža Godca v Bohinjski Bistrici je odprt ob sobotah in nedeljah od 10. do 12. in od 15. do 17. ure.

Spominski muzej talcev v Begunjah si lahko ogledate v sredah, sobotah in nedeljah od 10. do 17. ure.

Od 1. aprila dalje bo Muzej talcev odprt vsak dan od 8. do 18. ure.

Dopisujte v Železarja

STO LET NAŠEGA ZIMSKEGA ALPINIZMA

Zima v gorah daje in tudi zahteva mnogo več kot poletje! Številne generacije kmetov, pastirjev, lovcev, tovarnikov, fužinarjev in razumnikov iz spodnje in gornje bohinjske doline že več kot dvesto let, od leta 1777 dalje, nenehno usmerjajo naše planinstvo, plezalni šport in alpinizem od klasičnih oblik množičnosti in vrhunstva. Za velikim svetovljencem Balthasarjem Hacquetom so se zvrstili Korosci, Kosi, Rožiči, Skantrari, dokler v boj za slovensko podobno naših gor in Triglav niso odločno in uspešno posegli Triglavski prijatelji z Ivanom Žanom, Jožetom Ravhekharjem Jakob Mencingerjem in drugimi na čelu, naši prvi organizirani planinci. Ljubitelji gora s Koprivnika, Čeznje, Bistrice, Stare Fužine, Srednje vasi izpod Rudnice, Rudnega polja in Velega polja so bili polnih dvesto let v središču naše planinsko-alpinistične renesanse in prepovedi.

Kar ni uspelo prvim navdušenim protagonistom našega klasičnega planinstva, so v poznejših letih popravili in nadoknadili satirik, pripovednik in pisatelj Janez Mencinger (1838-1912), številni rod Celinov, dokler se niso pojavili revolucionarni betajski mladi alpinisti Marko Surc, ki se je lani 15. januarja smrtno ponesrečil v severni steni Triglava.

Številne generacije Bohincev so častno predstavljale množičnost in vrhunost in ekstremnost našega planinstva, plezalnega športa in alpinizma. Njihovo delo in dosežki so v vseh časih razvoja in napredka častno in dostojno odmevali v naši in tudi svetovni planinsko-alpinistični zgodovini.

S ta velikim Jurjevcem so leta 1778 Bohinci postavili rojstno letnico ne samo našemu klasičnemu planinstvu, temveč svetovnemu alpinizmu. Osvojili so Triglav polnih osem let prej, predno je bila 8. avgusta 1786 premagana streha Evrope - Mont Blanc. Prva in pomembna zaga na počaku kranjskih sivin poglavarjev - Triglavu je bila dosežena 87 let prej, predno sta Edvard Whymper in Michel Croz 14. julija 1865 premagala in ukrotila Matterhorn.

Štirje srčni, pogumni in neustrašni možje iz Bohinja so že pred 203 leti pokazali strmo pot proti visoko postavljenim in težko dosegljivim ciljem svetovnega alpinizma. Na ponosno temo Triglava so stopili polnih 172 prej, predno so slavni in odlični francoski alpinisti premagali in ukrotili prvi himalajski osemitisočak - 8091 m visoko Annapurna v nepalski Himalaji. To je bilo tri leta prej, predno sta Tensing Norkey in Edmund Hillary ukrotila »strehu sveta«, tretji zemeljski pol, Mount Everest.

Kakor so ljudje iz klasične dežele našega planinstva (Bohinja) zgodaj preprečevalno izkazovali ljubezen do gora poleti, so že zelo zgodaj za lovci in gozdarji poglabljali gazi tudi v času, ko so bile gore zasnežene in vkovane v led. 114 let po prvem vzponu na Triglav je mogočni Triglav doživel prvi obisk sredi ledenih in mrzle zime.

Prvi zimski vzpon na Triglav je bil izveden 15. februarja 1882. To je prva dokumentirana letnica ne samo našega, temveč tudi svetovnega zimskega alpinizma.

Kakor so prvi zmagovalci in osvajač Triglava prišli na premagani in ukrojeni vrh iz Bohinja po južni steni preko Ledin, kjer danes stoji ponosna in gostoljubna planinska postojanka Planika (2408 m) sta tudi vodnik Jakob Jelar in Avgust Sušnik na zasneženi vrh Triglava pristopila 15. februarja leta 1882. To je bil prvi zimski pristop na naš Triglav. Jakob Jelar, doma v Ribčevem lazu, torej pravi Bohinjec, je vodil Avgusta Sušnika, turista iz Dunaja, prav tako bohinjskega rokaja. Bohinjeci si torej upravičeno lahko laste pravico, da so bili prvi med številnimi naslaskovalci in osvajačji, ki so premagali in ukrotili višine in strmine Triglava.

Slavna trentarska, dr. Kugyeva gorska vodnika Jože Komac-Pavr in Andrej Komac-Mota sta svojo »gospoda« dr. Juliusa Kugyja pripeljala na zasneženi vrh Triglava polnih 18 let pozneje - 26. decembra 1898. To sta bila prva zimska vzpona na Triglav. Kot pred dvajsetimi leti (1778) je zasneženi Triglav tudi tedaj vzbudil ogromno zanimanje med začetniki novega zimskega alpinizma doma in po svetu. V boj so iz leta v leto posegala vsi najbolj pogumni in neustrašni, ki so odpi-

rali nove strani v zgodovini svetovnega alpinizma. Med številnimi je odigral veliko in pomembno vlogo Valentin Stanič (1774 do 1841), ki je po sijajnih dosežkih in uspehih na Velikem Kleku leta 1799, Watzmanu in drugih zasneženih vrhovih okoli Salzburga v najkrajšem času zaslovel kot najdrzejši in istočasno tudi kot najuspešnejši alpinist v vzhodnih Alpah. Valentin Stanič je bil rojen v Bodru, mali primorski vasi nad Kanalom. Postal je zgodnji protagonist in prepričevalni zagovornik zimskega alpinizma.

Tretja generacija naših planincev za Triglavskimi prijatelji in Piparji so bili Drenovci, ki so po letu 1906 zamenjali okorne krpice s smučmi in derezami in hitreje, uspešneje uirali pot našemu alpinizmu. Rudolf Badjura, brata Jože in Pavel Kunaver, Mihler, Bogomil Brinšek, prof. Josip Cerk so bili naši prvi organizirani zimski alpinisti. Franc Setničar iz Gorice je 30. novembra leta 1908 začel s svojimi prvimi zimskimi vzponi na Triglav, ki jih je nadaljeval šest let, do začetka prve svetovne vojne.

Plezalni šport je povsem nekaj drugega kot zimski alpinizem. Zima v gorah nudi mnogo več kot poletno plezanje. Pozimi alpinisti hrome in ovirajo številne objektivne težave in nevarnosti v boju za dosego visoko postavljenega in težko dosegljivega cilja, zimski alpinist se mora boriti z izredno kratkim dnevnim časom, z ledenim mrazom, ki silil skozi premočeno in poledele obleko do kosti, s snežnimi meteži, potuhnenimi megli, z viharji in vseučujočimi plazovi in še z drugimi nevarnostmi in težavami. Zimski alpinizem je višja, težavnejša stopnja plezalnega športa, zahteva izkušenega in neustrašnega človeka, ki ne pozna in ne sme priznati poraza.

Skalaši so med obema vojnoma priza devno in uspešno nadaljevali začeto delo svojih predhodnikov, ki so zgazili globoke gazi v zasnežene in v led vkovane gore.

Zuro

NOVA SERIJA USPEHOV ZALOKARJEVE

V Ptaju prva, v Gorici prva, v Beogradu tretja... Štirinajstletna osmošolka Zora Zalokar dosega uspehe, kot jih jeseniški namiznoteniški igralci v svoji bogati dolgoletni tradiciji že dolgo niso dosegali. Pa pogledimo po vrsti.

V Ptaju je bil republiški pozivni turnir, na katerem so nastopile razen Ojsterskove vse najboljšje pionirke Slovenije. Brez poraza je Zalokarjeva osvojila prvo mesto! Na mednarodnem turnirju Vrtobje v Novi Gorici je v skupini starejših pionirk prav tako brez izgubljenega niza osvojila prvo mesto, med tem ko je v skupini mladink osvojila tretje do četrto mesto.

Na državnem prvenstvu pionirjev v Beogradu je izgubila samo z večkratno državno prvakinjo Ojsterskovo in osvojila presenetljivo tretje mesto v igrah posamezno

ter četrto mesto v igrah dvojic s Frelihovo. Pozna se ji vztrajno delo pod strokovnim vodstvom.

Tudi najmlajši jeseniški igralci in igralko so že začeli dosegati rezultate. Na turnirju v Novi Gorici sta se v polfinalu mlajših pionirjev uvrstila Goran Džukić in Blaž Demšar, v finale pa mlajša pionirka Nika Strazišar, ki ji je le za las ušlo prvo mesto. Mladinec Jaki Veber je osvojil tretje do četrto mesto.

MS

PRVENSTVO V NAMIZNEM TENISU

V petek, 26. marca, je komisija za šport pri koordinacijskem svetu ZSMS Železarne Jesenice skupaj z OO ZSMS TOZD Strojne delavnice organizirala prvenstvo posameznikov v namiznem tenisu. Turnir je zelo dobro izvedel namiznoteniški klub Jesenice pod vodstvom Staneta Babiča.

Tekmovanje je bilo v moški in ženski konkurenci, žal sta nastopila samo dve mladinki, medtem ko je bilo v mladinski konkurenci veliko število tekmovalcev in smo gledali zelo lepe boje.

Pri mladincih je zmagal Legat iz TOZD Vzdruževanje, ki je v finalu premagal po ogorčenem boju Kraljica iz TOZD Družbena prehrana, tretji je Mlakar iz TOZD Ličarna, četrti je Jenduka iz TOZD Strojne delavnice, sledijo: Katrašnik - TOZD Strojne delavnice, Filipaj - TOZD VBS, Kolman in Ferk (SEO TKR NG) itd.

Pri mladinkah je zmagala Vanja Simeonov pred Alenko Kerne, obe TOZD Družbena prehrana.

Z.

LETNA KONFERENCA PLANINCEV IZ GORI

V soboto, 13. marca, je izvršni odbor Planinskega društva Gorje sklical redni letni občni zbor društva in to že tridesetletni povojni čas. Da so v Gorjah marljivo tudi planinci, ni treba posebej poudarjati. Število članstva se je lani precej povečalo in je trenutno vključeno v PD Gorje 886 članov, od tega je mlajših od 24 let kar dve petini, kar je zelo razveseljivo. V alpinistični odsek je vključenih 20 alpinistov, o uspehih tega odseka smo pred kratkim že poročali.

Planinsko društvo Gorje skrbi za dve planinski postojanki tik pod vzhodnim Triglavom, to je dom Planika in obnovljena ter povečana kočna na Dolici (prvotno je bila to Tržaska kočna). Dom Planika je bil lani odprt od 28. junija do 22. septembra, v spominsko knjigo pa je bilo vpisanih 9.789 domačin in 4.568 tujih gostov. Koča na Dolici je bila odprta od 26. junija do 5. ok-

tobra; v knjigo gostov se je vpisalo 5.246 domačin in 4.994 tujih gostov. Ob tem je treba povedati, da se vsak gost ne vpiše v knjigo. Iz teh števil lahko ugotovimo, da se obisk v naših gorah stalno povečuje, tako je vsako leto več domačin in tujih gostov. Ponovno je bilo ugotovljeno, da so vse planinske postojanke v poletni sezoni ob sobotah in nedeljah prenatrpane in se pohodniki ne morejo do kraja odpočitja za nadaljnje ture. To kaže, da bi morali obisk in organiziranje pohodov bolj usmerjati v dneve med tednom.

Podpredsednik PZS Tone Bučar je na občnem zboru med drugim pojasnil tudi to, da tovrstne žičnice iz Krme do Staničevega doma in dalje do Kredarice zaenkrat še ne bo in bodo glavni nosači še vedno konji. Tudi helikopter večkrat prenaša razen materiala za gradnjo in oskrbo planinskih postojank, vendar ne more vedno pristajati na teh terenih, pa tudi poceni ni. Tovariši Bučar je tudi povedal, da se bo s povečavo doma na Kredarici nadaljevalo in da se predvideva otvoritev v letu 1984. Omembe vredno je tudi to, da so lansko leto začeli pobirati in odvažati v dolino prazne steklenice vseh vrst. Samo iz gorjanskih postojank so konji odnesli v dolino kar 20.220 steklenic.

Vsi predstavniki planinskih društev so najbolj tožili, kako težko je dobiti dobre, zanesljive in poštene ljudi za poletno oskrbo visokogorskih postojank.

Ker se dosežanju izvršnemu odboru PD Gorje še ni iztekla mandatna doba, volitev ni bilo, vključena pa sta bila v odbor dva nova člana. PD Gorje bo dobilo tudi svoj prostor v domu TVD Partizan Gorje, ker ga doslej niso imeli.

Ob zaključku zboru so mladi alpinisti iz Gorji prikazali z barvnimi dispozitivi lepote našega tujega gorstva in s tem dokazali, kakšno plezalno in smučarsko turo so doslej že opravili.

Jože Ambrožič

POGOVOR S SAŠEM ROBIČEM

Sašo Robič je učenec 8. b razreda osnovne šole Tone Čufar Jesenice. Je odlični učenec. Zne od malega se ukvarja s smučanjem in je eden naših najbolj obetajočih mladih smučarjev.

- Sašo, vsem je znano, da si dober smučar! Kdaj si začel smučati?

- Smučati sem začel s sedmimi leti, ko sem hodil v prvi razred.

- Se spominjaš svoje prve tekme?

- Da. Moje prvo tekmovalstvo je bilo na smučarskem tečaju, kjer sem zasedel drugo mesto.

- Kako ti je uspelo postati član jugoslovanske mladinske reprezentance?

- Po smučarskem tečaju me je učitelj smučanja predlagal za sprejem v SK Jesenice. Tu sem pod vodstvom dobrih trenerjev dosegal iz leta v leto boljše rezultate od večine svojih sovrstnikov.

- Katera zmaga od številnih, ki si jih dosegel, ti je najdražja?

- Najbolj vesel sem bil zmage v Monte Bondonu, kjer je bilo neuradno evropsko prvenstvo za pionirje.

- Velikokrat si izostal od pouka. Kako kljub napornim treningom in teknam nadoknadiš zamujeno?

- Pri šolskem delu mi veliko pomagajo sošolci in učitelji, ki s razumevanjem gledajo na moje smučanje.

- Kako trenirate, kadar ni snega?

- Kadar pri nas ni snega, treniram v Avstriji in Italiji, saj doma še nimamo možnosti za treninge na snegu v poletnem času.

- Se ti zdijo treningi naporni?

- Če hočeš doseči dobre rezultate, moraš veliko in trdno trenirati. To trdo delo je mnogokrat poplačano z dobro uvrstitvijo, zato se splača potrpeti.

- V Kranjski gori si bil predtekmovalce v tekmi za svetovni pokal. Kakšna se ti je zdelala proga?

- Proga je bila strma in zelo zahtevna, kajti ta proga sodi med najtežje na svetu. Ker je bilo vreme tekmovalcem naklonjeno, niso imeli posebnih težav.

- Verjetno si se tudi ti veselil Križajev zmag?

- Seveda. Še posebej zato, ker je zmagal na domačem terenu, kar si vsak smučar še posebej želi.

- Kakšni so tvoji smučarski cilji v prihodnosti?

- Najprej bi se rad uvrstil v B reprezentanco Jugoslavije in morda kasneje

tudi v A. Zelo rad bi dosegel dobre uvrstitve, nove zmage.

- Kam pa nameravaš po končani osnovni šoli?

- Odločitev pravzaprav ni težka. Šolanje nameravam nadaljevati na smučarski gimnaziji v Škofji Loki.

- Želim ti še veliko športnih uspehov in se ti zahvaljujem za odgovore.

Snežana Balazič,
novinarski krožek
ČOŠ Tone Čufar

USPEŠNA SMUČARKA ROMANA

Trinajstletna Romana Kotnik je doma iz Kranjske gore in je učenka celodnevne osnovne šole Jeseniško-bohinjskega oddela. Je pridna učenka in tudi odlična smučarka. In prav o njenem smučanju bo tekla beseda.

Romana je bila stara pet let, ko je prvič stala na smučeh, za smučanje pa se je navdušila kar sama, malo pa ji je pomagal tudi oče. Njeno smučarsko znanje je napredovalo in leta 1976 je začela v smučarskem klubu Kranjska gora sistematično trenirati. Od takrat skrbita zanjo trenerja Edi Slivnik in Evgen Skrilc in tako so se že kmalu pokazali tudi vidnejši uspehi. Tako je bila na prvi tekmi na Kravcu tretja, naslednje leto je bila na Kobli druga in tretje leto si je na Zatrniku prismočala prvo mesto. Vse tri tekme so bile v okviru gorenjske regije za cibabane. Romana je že dve leti tudi v reprezentanci mlajših pionirk. O delu v klubu in reprezentanci in o prostem času, ki ga vedno zmanjka, pa je povedala:

»V okviru kluba treniram vsak dan od druge do pete ure popoldne. To je smučanje in suhi trening v šolski telovadnici. Ob sobotah in nedeljah so predvsem tekme. Vso sezono se selimo od smučišča do smučišča. Navadno treniram na pobočju Vitrana, pri čemer nam kranjskogorski čimničarji zelo pomagajo pri pripravi proge in ostali organizaciji. Večkrat treniram tudi na visokogorskih smučiščih v tujini.

Tudi reprezentanca ima svoje treninge, ki se jih udeležujem in so zelo kvalitetni. V reprezentanci me trenirajo Vojko Gasperšič, Plajbes, Bernik, Gazvoda in drugi. Za

čevlje in dobro počutje v njih skrbi Alpinin predstavnik Janez Šmitek, za pripravo smuču za tekmovalstvo pa skrbi kar moj oče Jože. V šoli v Kranjski gori mi vsi pomagajo: od ravnateljice, razredničarke in vseh učiteljev ter sošolk, ki mi pomagajo, da nadoknadim izgubljene šolske ure, ki jih je letno preko 400.

Romana pravi, da prostega časa skoraj nima. Veliko je dela in odrekovanja, odpade pa tudi otroška igra, ki bi jo še kako potrebovala za razvedrilo. Vestna Kranjskogorčanka pa je s trdim in vztrajnim delom dosegla že veliko vidnih rezultatov na tekmovalnih doma in v tujini. Njen največji letošnji uspeh je osvojitve naslova slovenske prvakinje v veleslalomu in drugo mesto v slalomu pri mlajših pionirkah. Vesela je tudi petega mesta v veleslalomu na mladinski FIS tekmi »Loka '82« in je bila tako na Starem vrhu nad Škofjo Loko najboljša Jugoslovanka pri mlajših pionirjih.

V tekmovalstvu je pokal Coca-cola ima letos kar tri prva mesta, eno drugo in eno tretje mesto. Za zaključek je Romana še povedala:

»Moj vzornik je domačin Jože Lavtizar, ki je tudi uspešen smučar. Načrtov za naprej nimam. Imam pa želje, in sicer, da bi šolanje nadaljevala v smučarski gimnaziji v Škofji Loki in da bi se naprej ostala v reprezentanci in s tem nadaljevala tradicijo uspeha naših smučarjev.

O uspehih Romane Kotnik iz Kranjske gore bomo še slišali, saj je mlada smučarka ambiciozna in ima trdno voljo. Samo s trdnjo voljo in požrtvovalnostjo pa se da veliko doseg.

A. Kerštan

KOŠARKARSKI TURNIR OŠ S PRILAGOJENIM PROGRAMOM V KRANJU

V petek, 26. marca, je bil že tretji organiziran košarkarski turnir v osnovni šoli Helene Puhar v Kranju. Na turnirju je nastopilo devet ekip osnovnih šol s prilagojenim programom iz vse Slovenije. Kakovost košarke na turnirju je bila na zadovoljivi ravni in je treba reči, da postaja ta šport pri učencih teh šol vse bolj priljubljen, čeprav zahteva od njih dodatne spretnosti.

V Kranj so potovali tudi učenci ŠSD Polde Strazišar z Jesenic z malo upanja, da bodo dosegli kakšne boljše rezultate. Ekipno so dosegli zadnje mesto. Vendar rezultat

sploh ni pomemben, pomembne so izkušnje, ki so jih učenci doživeli. Prav izkušnje so za naše učence pomembne, saj oblikujejo njihovo osebnost in celo njihovo življenje.

Na koncu je treba poudariti, da turnir nima samo tekmovalnega značaja, ampak pomeni nekaj več. Tu se srečujejo učenci iz različnih krajev Slovenije, si izmenjujejo izkušnje, se med seboj spoznavajo in izmenjujejo naslove. Na koncu pa si rečejo: »Na svidenje drugo leto!«

Mentor ŠSD:
T. Dvoršak

KRANJSKA GORA 1982

V petek, 19. marca, je bilo v Kranjski gori tekmovalje za svetovni pokal. Dan pred začetkom tekmovalja je močno snežilo in jo tudi to pot zagodlo organizatorjem. 160 ljudi je vso noč urejalo progo. Zjutraj pa je posijalo sonce in prireditelji so se odločili, da tekmovalje bo, in sicer veleslalom.

Na ta dan je naša šola organizirala drugi zimski športni dan za vse učence višje stopnje. V Kranjsko goro smo se odpeljali s sedmimi avtobusi. Prišlo je veliko ljudi iz vseh krajev Slovenije, zato ni čudno, da je bila Kranjska gora natrpana z avtobusi in avtomobili.

Ceprav je manjkala še cela ura do pričetka prvega teka, se je ob cilju in ob progi zbralo že veliko ljudi. Nekateri so oddali takoj proti cilju, mi pa smo jo mahnili kar po smučišču pod sedežnico. Tudi sonce je posijalo, zato nam je bilo kar vroče, ko smo prišli na vrh. Vseeno pa se je splačalo, saj smo videli vse tekmovalce, ki so se peljali na smučeh mimo nas.

Tekmovalje se je kmalu začelo. Najprej so šli na progo trije predtekmovalci, med njimi tudi Sašo Robič, učenec naše šole. Seveda smo najbolj z zanimanjem gledali

Ingemarja Stenmarka, Bojana Križaja in ostale naše, pa seveda se brata Mahre. Po prvem delu je bil v vodstvu Phill Mahre, naš najboljši pa je bil Križaj na desetem mestu.

Po koncu prvega teka je Kranjska gora spet oživila. Mnogi ljudje se je kot reka valila po cesti. Slišati je bilo mnoge napovedi glede uvrstitev. Vendar pa se nič ni dalo trditi vnaprej, treba je bilo počakati drugi veleslalom. Pred pričetkom so si tekmovalci ogledovali progo in ugotavljali, kje so morda postavljene pasti.

Tudi tokrat navijači nismo mirovali, spodbujali smo tekmovalce z glasnim vzklikanjem: hop, hop! Nekateri pa so pokazali tudi svojo nevzdržnost in negativni odnos do nekaterih tekmovalcev, predvsem bratov Mahre. Mislim, da so vsi tekmovalci odlični smučarji, saj se razlikujejo le za tiste uboge stotinke sekunde.

Tudi naši so se dobro izkazali, čeprav so nekateri pričakovali več. Vsekakor pa so dokazali svojo pripravljenost naslednji dan v slalomu, saj je bil Bojan Križaj zmagovalce pred Stenmarkom in Gruberjem.

Nataša Kelvišar
novinarski krožek ČOŠ Tone Čufar

Šampioni prihodnosti? Uvrščeni v deseterico na Topolinu - od leve: Koprivnikova, Miheličeva, Dežmanova, Maučeva, Zan, Leskovškova, Zajčeva, Knific, Oblak, Petrovič. Danes trije v A reprezentanci, trije v B, Zan v mladinski, trije v pionirski

Jesenjske telovadke pri treningu v gimnastični dvorani v OŠ Tone Čufar (Foto L. Mesarič)

Sašo Robič - zmagovalce topolina

ŠTIPENDIJE ZA ŠOLSKO LETO 82-83

SŽ - ŽELEZARNA JESENICE z o. sol. o., Cesta železarjev 8, 64270 JESENICE

razpisuje za šolsko leto 1982/83 naslednje štipendije

VISOKE IN VIŠJE SOLE

dipl. inženir metalurgije
dipl. inženir strojništva
dipl. inženir elektro tehnike
dipl. ekonomist
dipl. pravnik
dipl. org. računalništva
ekonomist - računovodska usmeritev

VII 8
VII 5
VII 5
VII 4
VII 1
VII 2
VI 2

NARAVOSLOVNO MATEMATIČNA USMERITEV

- matematični tehnik

V 4

METALURŠKA USMERITEV

- SKR program (pridobivalec kovin, predelovalec kovin, strojni livar in jedrar)

II 89

- SR program
- metalurški tehnik
- livarski modelar

V 15
IV 2

KOVINSKO PREDELOVALNA USMERITEV

- SR program (v ŽIC Jesenice) (oblikovalec kovin, preoblikovalec in spajalec kovin, vzdrževalec strojev)
- SR program (v ol. centru Škofja Loka) (monter in upravljalca energetskih naprav (vodovodni instalater)
- vzdrževalec vozil in strojev (avtomehanik - strojnik)

IV 59
4
2

ELEKTRO USMERITEV

- SR program (dislociran oddelek v ŽIC)
- elektrikar - energetik

IV 10

GOSTINSKA IN TURISTIČNA USMERITEV

- SR program
- kuharstvo
- strežba

IV 3
3

1. Kandidati zaprosijo za štipendijo s prijavo oziroma vlogo - obrazec DZS 8.40.

Osebnih dohodkov staršev, navedeni v prijavi ali v posebni prilogi, se morajo izračunati za koledarsko leto 1981; višina otroškega dodatka se posebej označi, sicer se smatra, da ga kandidat ne prejema.

Na odrez pokojnine (december 1981) je treba označiti, če je bil kdo od staršev zaposlen v železarni Jesenice.

2. Overjene prepise oz. fotokopije zadnjega šolskega spričevala oz. potrdila višješolske ali visokošolske organizacije združenega dela o opravljenih izpitih in potrdila o vpisu v šolo, brez katerih so prijave nepopolne in jih ne moremo obravnavati, kandidati predložijo naknadno.

3. Prijave bo sprejemal kadroviski sektor železarne Jesenice do 31. maja 1982.

ZAHVALA

Ob nenadni smrti drage

ROZALIJE KERSTEIN

se iskreno zahvaljujem vsem, ki so se poslovali od nje, jo spremljali na njeni zadnji poti, vsem darovalcem cvetja in pevcem za zapete žalostnike.

Posebno pa se zahvaljujem Cveto Čop za poslovalne besede, s katerimi je opisala njeno življenjsko pot.

Franc Babič in ožji znanci

ZAHVALA

Ob smrti mojega dragega očeta se svojim sodelavcem v TOZD Livarna iskreno zahvaljujem za izrečeno sožalje ter denarno pomoč.

Vsem iskrena hvala.

Alojz Šega

ZAHVALA

Ob tragični izgubi očeta Franca Potočnika se sodelavcem TOZD Valjarna bluming-štel najlepše zahvaljujem za izrečeno sožalje in denarno pomoč.

Hčerka Tanja z mamico

ZAHVALA

Sodelavkam in sodelavcem centralnega skladišča Bela se zahvaljujem za denarno pomoč ob smrti moje mame. Iskrena hvala tudi dr. Dražiču za zdravljenje na domu.

Meho Mehanič

ZAHVALA

Vsem sodelavcem vzdrževanja v TOZD Hladna valjarna Bela, kakor tudi osnovni organizaciji sindikata TOZD Vzdrževanje, se najlepše zahvaljujem za denarno pomoč, ki mi je bila zelo dobrodošla v času moje dolgotrajne bolezni.

Vsem želim še naprej veliko razumevanja in uspehov pri nadaljnjem delu.

Kamilo Podlipnik

ZAHVALA

Ob mojem odhodu v pokoj se sodelavcem OTK najlepše zahvaljujem za prelepo darilo, ki mi bo trajen in dragocen spomin na naše skupno delo. Vsem želim še veliko delovnih uspehov.

Hilda Primožič

ZAHVALA

Ob smrti drage tete

FRANČIŠKE RABIČ

se najiskrenejše zahvaljujem vsem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti. Posebna zahvala velja sosedom za pomoč in darovano cvetje, krajevni organizaciji ZB NOV Dovje-Mojstrana in Gasilskemu društvu Mojstrana za podarjena venca. Vsem skupaj še enkrat iskrena hvala.

Zaljubljeni: nečak Miro in ostalo sorodstvo

DEŽURNI TRGOVINI

V soboto, 3. aprila, bosta na Jesenicah od 7. do 19. ure odprti trgovini:
Delikatesa - poslovalnica 7, Titova 7 in
Delikatesa - Kašta 4, na Plavžu, Tavčarjeva 6.

DEŽURNA LEKARNA

V mesecu aprilu bo za občini Jesenice in Radovljica dežurna lekarna v Radovljici.

DEŽURSTVO V AVTOMEHANIČNIH DELAVNICAH NA JESENICAH

V soboto, 3. aprila, INTEGRAL, TOZD MPPD Jesenice, Titova 67.

REŠITEV KRIŽANKE IZ 12. ŠTEVILKE ŽELEZARJA:

Spa, maska, talka, trtar, Matjaž, Nara, areal, Cvitan, Oton Župančič, krst, Peru, viola, kastrat, šar, KE, sodar, okrov, astronom, Stuart, šatraj, ro, Ava, prima, Ivan Bratko, kresilo, Ira, eser, gvaš, čik, Tati, kas, latje, JU, Emonke, Tver, Engan, Vandot, TNT, IP.

SLUŠNO PRIZADETIM OBČANOM

Vse člane organizacije slušno prizadetih Kranj v občini Jesenice obveščamo, da bo članski sestanek v petek, 9. aprila, ob 16. uri v prostorih skupščine občine Jesenice. Na sestanku bomo pobirali tudi letno članarino.

Pričakujemo polnoštevilno udeležbo. Vaš poverjenik

PREKLIC

Katarini in Viktorju Baumgartnerjevima, prej stanujočima na Jesenicah, Cesta revolucije 9, sedaj Feričanci, Kolodvorska 85, se opravičujem za besede, izrečene 11. novembra 1981 zjutraj na Jesenicah in se jima zahvaljujem, da bosta po objavi tega preklica odstopila od tožbe.

Greta Endliher

Kaj bomo gledali v kinu

Kino RADIO

3. aprila ameriška barvna komedija UŽIVAJ ŽIVLJENJE, JERRY; režija Norman Taurag, v gl. vlogi Jerry Lewis, ob 15. uri.

3. in 4. aprila šved. barvni erot. film LJUBEZEN NA VRTILJAKU; režija Andrew Whyte, v gl. vlogi Barbara Scott, ob 17. in 19. uri. Mladini do 15. leta starosti ogled filma ni dovoljen.

5. in 6. aprila amer. barvni film - drama BRUBACKER; režija

Stuart Rosenberg, v gl. vlogi Robert Redford, ob 17. in 19.15.

7. aprila amer. barvni kav. film DIVJA HORDA; režija Sam Peckinpah, v gl. vlogi William Holden, ob 17. in 19. uri.

9. aprila amer. barvni ljubez. film SAD NEDOLŽNOSTI; režija Booz Davidson, v gl. vlogi Tim Wead, ob 17. in 19. uri.

10. in 11. aprila hongkonški barvni karate film TIGER NAPADA; režija Kong Hung, v gl. vlogi Chen Sing, ob 17. in 19. uri.

Kino PLAVŽ

3. in 4. aprila amer. barvni film - drama BRUBACKER ob 18. uri in 20.15.

4. aprila amer. barvna komedija UŽIVAJ ŽIVLJENJE, JERRY ob 10. uri.

5. in 6. aprila šved. barvni erot. film LJUBEZEN NA VRTILJAKU ob 18. in 20. uri.

8. aprila amer. barvni kavb. film DIVJA HORDA ob 18. in 20. uri.

9. aprila zah. nem. barvna erot. kom. LAŽNE HČERKE - LAŽNEGA DOKTORJA ob 18. in 20. uri. Ogled filma mladini do 15. leta starosti prepovedan.

10. in 11. aprila amer. barvni film - drama ZACETI ZNOVA ob 18. in 20. uri.

Kino KRANJSKA GORA

3. aprila amer. barvni pust. film JENKI ob 20. uri.

7. aprila šved. barvni erot. film LJUBEZEN NA VRTILJAKU ob 20. uri.

10. aprila amer. barvni film - drama BRUBACKER ob 20. uri.

14. aprila hongkonški barvni karate film TIGER NAPADA ob 20. uri.

Kino DOVJE-MOJSTRANA

3. aprila amer. barvni film - drama ATLANTIC CITY ob 19. uri.

4. aprila amer. barvni pust. film JENKI ob 19. uri.

10. aprila zah. nem. barvna erot. kom. LAŽNE HČERKE - LAŽNEGA DOKTORJA ob 19. uri.

11. aprila amer. barvni film - drama BRUBACKER ob 19. uri.

GLEDALIŠČE

PETEK, 2. aprila, ob 17. uri in 19.30 William Shakespeare: SEN KRESNE NOČI - gostovanje Prešernovega gledališča iz Kranja na Jesenicah, ob 15. in 17. uri Fran Levstik: MARTIN KRPA - gostovanje v Prešernovem gledališču v Kranju.

SOBOTA, 3. aprila, ob 20. uri Henrik Ibsen: STRAHOVI - predstava na regijskem srečanju amaterskih dramskih skupin v Škofji Loki.

JESENICA		SLOVENSKA		SKANDINAVSKA		METLIKA		PLEMIŠKI		TOVARNA		AMERIŠKI		NORVEŠKA	
HESEC		KREVICNA		DROBIŽ		KREVICNA		NASLOV		ZAGREB		HUMORISTI		OSLO	
K		O		K		K		P		T		A		A	
SLOVENSKA		KREVICNA		DROBIŽ		KREVICNA		NASLOV		ZAGREB		HUMORISTI		OSLO	
K		O		K		K		P		T		A		A	
SLOVENSKA		KREVICNA		DROBIŽ		KREVICNA		NASLOV		ZAGREB		HUMORISTI		OSLO	
K		O		K		K		P		T		A		A	
SLOVENSKA		KREVICNA		DROBIŽ		KREVICNA		NASLOV		ZAGREB		HUMORISTI		OSLO	
K		O		K		K		P		T		A		A	
SLOVENSKA		KREVICNA		DROBIŽ		KREVICNA		NASLOV		ZAGREB		HUMORISTI		OSLO	
K		O		K		K		P		T		A		A	
SLOVENSKA		KREVICNA		DROBIŽ		KREVICNA		NASLOV		ZAGREB		HUMORISTI		OSLO	
K		O		K		K		P		T		A		A	
SLOVENSKA		KREVICNA		DROBIŽ		KREVICNA		NASLOV		ZAGREB		HUMORISTI		OSLO	
K		O		K		K		P		T		A		A	
SLOVENSKA		KREVICNA		DROBIŽ		KREVICNA		NASLOV		ZAGREB		HUMORISTI		OSLO	
K		O		K		K		P		T		A		A	
SLOVENSKA		KREVICNA		DROBIŽ		KREVICNA		NASLOV		ZAGREB		HUMORISTI		OSLO	
K		O		K		K		P		T		A		A	
SLOVENSKA		KREVICNA		DROBIŽ		KREVICNA		NASLOV		ZAGREB		HUMORISTI		OSLO	
K		O		K		K		P		T		A		A	
SLOVENSKA		KREVICNA		DROBIŽ		KREVICNA		NASLOV		ZAGREB		HUMORISTI		OSLO	
K		O		K		K		P		T		A		A	
SLOVENSKA		KREVICNA		DROBIŽ		KREVICNA		NASLOV		ZAGREB		HUMORISTI		OSLO	
K		O		K		K		P		T		A		A	
SLOVENSKA		KREVICNA		DROBIŽ		KREVICNA		NASLOV		ZAGREB		HUMORISTI		OSLO	
K		O		K		K		P		T		A		A	
SLOVENSKA		KREVICNA		DROBIŽ		KREVICNA		NASLOV		ZAGREB		HUMORISTI		OSLO	
K		O		K		K		P		T		A		A	
SLOVENSKA		KREVICNA		DROBIŽ		KREVICNA		NASLOV		ZAGREB		HUMORISTI		OSLO	
K		O		K		K		P		T		A		A	
SLOVENSKA		KREVICNA		DROBIŽ		KREVICNA		NASLOV		ZAGREB		HUMORISTI		OSLO	
K		O		K		K		P		T		A		A	
SLOVENSKA		KREVICNA		DROBIŽ		KREVICNA		NASLOV		ZAGREB		HUMORISTI		OSLO	
K		O		K		K		P		T		A		A	
SLOVENSKA		KREVICNA		DROBIŽ		KREVICNA		NASLOV		ZAGREB		HUMORISTI		OSLO	
K		O		K		K		P		T		A		A	
SLOVENSKA		KREVICNA		DROBIŽ		KREVICNA		NASLOV		ZAGREB		HUMORISTI		OSLO	
K		O		K		K		P		T		A		A	
SLOVENSKA		KREVICNA		DROBIŽ		KREVICNA		NASLOV		ZAGREB		HUMORISTI		OSLO	
K		O		K		K		P		T		A		A	
SLOVENSKA		KREVICNA		DROBIŽ		KREVICNA		NASLOV		ZAGREB		HUMORISTI		OSLO	
K		O		K		K		P		T		A		A	
SLOVENSKA		KREVICNA		DROBIŽ		KREVICNA		NASLOV		ZAGREB		HUMORISTI		OSLO	
K		O		K		K		P		T		A		A	
SLOVENSKA		KREVICNA		DROBIŽ		KREVICNA		NASLOV		ZAGREB		HUMORISTI		OSLO	
K		O		K		K		P		T		A		A	
SLOVENSKA		KREVICNA		DROBIŽ		KREVICNA		NASLOV		ZAGREB		HUMORISTI		OSLO	
K		O		K		K		P		T		A		A	
SLOVENSKA		KREVICNA		DROBIŽ		KREVICNA		NASLOV		ZAGREB		HUMORISTI		OSLO	
K		O		K		K		P		T		A		A	
SLOVENSKA		KREVICNA		DROBIŽ		KREVICNA		NASLOV		ZAGREB		HUMORISTI		OSLO	
K		O		K		K		P		T		A		A	
SLOVENSKA		KREVICNA		DROBIŽ		KREVICNA		NASLOV		ZAGREB		HUMORISTI		OSLO	
K		O		K		K		P		T		A		A	
SLOVENSKA		KREVICNA		DROBIŽ		KREVICNA		NASLOV		ZAGREB		HUMORISTI		OSLO	
K		O		K		K		P		T		A		A	
SLOVENSKA		KREVICNA		DROBIŽ		KREVICNA		NASLOV		ZAGREB		HUMORISTI		OSLO	
K		O		K		K		P		T		A		A	
SLOVENSKA		KREVICNA		DROBIŽ		KREVICNA		NASLOV		ZAGREB		HUMORISTI			

PONOVNO V SKUPINI »B«

Jugoslovanski hokejisti, med katerimi so nastopili tudi jeseniški igralci: Pretnar, Jug, M. Horvat, Hafner, Šuvak, D. Horvat, Bešić in Ščep, so si z drugim mestom na letošnjem svetovnem prvenstvu v Španiji Jaki zagotovili ponovni nastop v skupini B. Tak razplet smo si pred prvenstvom v Španiji tudi želeli, še zlasti, ker naš hokej resnično ne bi smel biti v najnižji kakovostni skupini. Razen tega smo tudi pred olimpiado v Sarajevu.

Naši so torej dosegli željeni cilj, čeprav je že kazalo, da jim tega ne bo uspelo. Že v prvih kolih so namreč doživeli dva poraza, proti Japonski in Madžarski in se je B skupina poleg daleč najboljšim Japoncem že nasmihala tudi Madžarom. Toda kasnejši dogodki so bili v prid našim, saj so naši severni sosede doživeli en poraz več kot Jugoslovani in tako ostali v C, naši pa so se z Japonci preselili v B skupino.

Kaj reči o nastopih jugoslovanske reprezentance? Vsekakor to, da so bili Japonci precej boljši, naši pa so proti koncu dokazali, da znajo igrati soliden hokej. Lahko se tudi vprašamo, kaj bi s takšno igro dosegli na letošnjem svetovnem prvenstvu B skupine, ki se je v Celovcu končala z zmagovalcem NDR, toda to je že druga zgodba. Dejstvo je, da so dosegli tisto, kar smo od njih pričakovali, zato je naloga vseh hokejskih delavcev v Jugoslaviji, da z resnim in strokovnim delom poskusijo dvigniti kvaliteto našega hokeja, s katero se ta čas ne moremo ponasati.

Pri tem bi še kako pomembno vlogo odigral spremenjen način tekovanja v državnem prvenstvu, kajti letošnji sistem je pokazal veliko slabosti. Boljša možnost, predvsem Jesenice, Olimpija, Celje in Crvena zvezda bi morala odigrati več tekem, srečanja najboljših z najslabšimi pa bi morali skrajšati na minimum. Za slovenski in tudi jeseniški hokej bi bila najboljša rešitev, če bi državno prvenstvo potekalo v dveh fazah. Prva v okviru republiškega prvenstva, kjer naj bi nastopila mošta Olimpije, Jesenice, Celja, Kranjske gore, Triglava in denimo Tivolija, v drugi fazi pa bi se dve najboljši slovenski moštvi pomerili z najboljšimi iz drugih republik in bi bil tako določen prvak Jugoslavije.

To je seveda le razmišljanje in je sploh vprašljivo, kako bi na takšen ali podoben predlog reagirali drugi jugoslovanski klubi, kajti za večino od njih ni pomemben razvoj jugoslovanskega hokeja in upeh naše državne reprezentance, ki jo v glavnem sestavljajo hokejisti iz jeseniškega in ljubljanskega mošta, temveč je zanje najbolj pomembno, da dobijo status »prvligaša«.

Po poročilih iz Jace je bilo videti, da so jeseniški hokejisti v večini dvobojev odigrali pomembno vlogo, najbolj pa se je z zadetki izkazal najboljši jeseniški strellec Zvone Šuvak.

Svetovno prvenstvo C skupine je za nami. Z doseženim smo lahko zadovoljni,

NOVO MESTO : JESENICE (ČLANICE) 86 : 63 (40 : 31)

Prva SKL — članice, Novo mesto, telovadnica OŠ Bršlin, gledalcev 30; sodnika Kamnikar (Črnomelj) in Hafner (Kranj). Jesenice: Lah 3 (2-1), Slaninik 14 (5-2), Kantarčević 5 (4-3), Stražar (6-3), Mlačnik 1 (2-1), Krznarič 1 (2-1), Kučina, Ulčar, Smolej, Vavpotič 19 (3-1).

Po dveh zmagah in dobrih igrah v zadnjih tekmah so jeseniške članice v soboto doživele nov poraz z Novim mestom.

Prvih petnajst minut tekme so sicer prikazale dobro igro, ki je obetala uspeh tudi na tem gostovanju. Z dobrim skokom v obrambi in učinkovito igro v napadu so skoraj vseh petnajst minut vodile. Nato pa so domačinke v zadnjih treh minutah, ko je odšla z igrišča visoka Ulčarjeva, ki očitno ni bila razpoložena za igro in je prehitro naredila štiri osebne napake, dosegle 15 točk, Jeseničanke pa le dve.

Z igro iz zadnjih treh minut prvega polčasa sta ekipi nadaljevali tudi drugi polčas. Jeseniška peterka kljub borbenosti v obrambi brez Ulčarjeve ni mogla zaustaviti razpoložene mladinske reprezentante Bunceve, ki je dosegla kar 43 točk. Uspešno ji je asistiral še branilka Žurova, ki je iz protinapadov in metov z razdalje dosegla 25 točk, tako da sta ti dve igralki skoraj sami premagali jeseniško ekipo.

čprav že sam nastop naše reprezentance v najmanj kvalitetni skupini svetovnega prvenstva ni niti najmanj spodbuden. Vsekakor pa se je že v tem trenutku — kar še posebej velja za reprezentante — treba zavesti, da je kvaliteta jugoslovanskega hokeja zelo nizka. V B skupini nas bodo na prihodnjem svetovnem prvenstvu pričakale reprezentance Avstrije, Poljske, Romunije, Norveške, Švice, najslabša reprezentanca A skupine, najbrž bo to Italija ter seveda zmagovalka v Jaci Japonska, ki nam je že dokazala, da je precej boljša.

Vse bo potrebno usmeriti k dvigu kvalitete, kajti sedanja nam ne zagotavlja, da bi se v B skupini tudi obdržali. Selitve iz B v C skupino in nazaj pa seveda niso rešitve za jugoslovanski hokej. V tej luči je potrebno gledati tudi v prihodnost jeseniške-

PRAZNIK POD PONCAMI

Konec prejšnjega tedna je bilo v Planici, naši znani dolini pod Poncami, spet praznično. Na svetovno znanih skakalnicah, Bloudkovih mojstrovinah, so merili moči pogumni skakalci, tokrat na finalnih tekmah letošnjega svetovnega pokala v smučarskih skokih. V Planico so pohiteli najboljši skakalci, da tudi na naših skakalnicah pokažejo vse svoje znanje, mojstrstvo in pogum. Seveda je bil to praznik tudi vse naše domovine, ki še naprej živi s skakalnim športom. Več deset tisoč zvestih ljubiteljev je spremljalo skoke na samem prizorišču ob areni obeh skakalnic, 70 in 90-metrski, številni pa tudi preko malih zaslonov.

Planica se je v izredno lepem sončnem vremenu v petek in soboto in nekoliko manj v nedeljo, spet izkazala kot velika gostiteljica. Odlično pripravljene skakalnice, lepi skoki, vse to je dajalo videz velike prireditve, ki se jo težko opiše z besedami. Veličino doline pod Poncami lahko dojamemo le tisti, ki jo obišče.

Prvi obiskovalci so v dolino skakalnic pohiteli že v petek, ko je bil na sporedu uradni trening. Tekmovalci so preizkusili obe skakalnici tako, da so bili kar najbolj pripravljeni za končne obračune v soboto in nedeljo.

Največ obiskovalcev se je seveda zbralo na obeh tekmah v soboto in nedeljo, med njimi pa so bili tudi številni ugledni gostje, med njimi: Stane Dolanc, član predsedstva CK ZEK, Janez Zemljarič, predsednik izvršnega sveta skupščine SR Slovenije, Mitja Ribičič, predsednik republiške konference SZDL Slovenije, Janez Vipotnik, Marjan Orožen, Janez Lenarčič, številni športni in telesnokulturni delavci, predstavniki skupščine občine Jesenice in drugi.

Oba dneva je bil tako na 70 in 90-metrski skakalnici najboljši Ole Bremseth iz Norveške, sicer varovavec našega trenerja Ludvika Zajca. Od naših pa je v soboto najprej svoje zveste navijače razveselil

NEPRIČAKOVAN PORAZ

Jesenice : Vrhnik 74:75 (31:35), tekma članov druge SKL v dvorani železarskega industrijskega centra Jesenice, gledalcev 70, sodila sta Stamatovci iz Ljubljane in Jelen iz Nove Gorice.

Jesenški košarkarji so v predzadnjem kolu lige in v zadnjem srečanju na Jesenicah zaigrali neborbeno in slabo in izgubili proti Vrhniki, ki je igrala le s petimi igralci.

Tekma sicer ni o ničemer odločala, saj so Jeseničani že izpadli iz boja za prvo mesto, Vrhničani pa se bodo verjetno obdržali v ligi, pa vendar morajo nekateri jeseniški košarkarji dobro razmisлити o svojem odnosu do igre in košarke nasploh. Igrali so: Trifković, Novak 6, Rizvanović 10, Jelovčan 6, Subotić, Berginc 4, Smolej 11, Božić 24, Brgant 2, Matučec 7, Domestek.

V zadnjem kolu Jesenice igrajo v gosteh proti Cerknici, ki bi si z zmago zagotovila prvo mesto oz. dodatno tekmo s Postojno. MB

SMUČARSKI SKOKI

CICIBANI IN PIONIRJI ZA DOMAČE NASLOVE

Teden dni pred planiškim svetovnim pokalom so se v Planici pomerili cicibani in pionirji TVD Partizan Zirovnica na letošnji klubski tekmi. Na desetmetrski skakalnici je bil najboljši Sebastijan Urh pred Ludvikom Košelnikom in Justinom. Na petindvajsetmetrski je med starejšimi cicibani zmagal Tomaž Knafelj, drugi je bil Gašperin in tretji Modrijan. Med mlajšimi pionirji je bil najboljši Joško Šmid, drugi je bil Marjanovič in tretji Kaltenekar.

Tekma je veljala hkrati še za šolsko prvenstvo jeseniške in radovljiske občine, poleg tekmovalcev iz Zirovnice pa so skakali tudi najmlajši iz smučarskega kluba Bled. Občinski šolski prvaki Jesenic so ostali: L. Košelnik iz Sela pri Zirovnici med mlajšimi cicibani, Knafelj iz Breznice med starejšimi cicibani in Šmid iz Mojstrane med mlajšimi pionirji. Šolski prvaki radovljiske občine pa so: Urh iz Lesc med mlajšimi, Gašperin iz Begunj med starejšimi cicibani ter Kaltenekar iz Zapuž med mlajšimi pionirji.

M. G.

SMUČARSKI TEKI

Smučarski tekaški klub Kranjska gora je organiziral 25. marca v Ratečah tekovanje v smučarskih tekih za pionirske in cicibanske kategorije. Kljub temu da je bilo tekovanje v popoldanskem času, je imenito uspelo. Tekov so se udeležili trije klubi: Mojstrana, Kranjska gora in Rateče. REZULTATI:

CICIBANKE 2 KM (10 TEK.): 1. Katarina Smiljič — SK Kr. gora 9.26.4, 2. Tjaša Zunković — SK Kr. gora 9.31.1, 3. Katja Kajzar — SD Rateče 9.40.8, 4. Polona Erlih — SD Rateče 10.00.6, 5. Tina Mlakar — SK Kr. gora 10.16.3, 6. Barbara Kajzar — SD Rateče 10.24.5, 7. Mateja Janša — SK Mojstrana 10.30.0, 8. Mateja Dominiko — SK Kr. gora 11.20.5, 9. Vladka Gajšek — SK Kr. gora 11.47.3, 10. Mojca Smole — SK Kr. gora 13.04.2.

CICIBANI — 2 KM (4 TEK.): 1. Peter Klofutar — SK Kr. gora 7.46.6, 2. Mladen

Trstenjak — SD Rateče 8.14.0, 3. Domen Brudar — SD Rateče 9.42.5, 4. Miloš Kuhar — SK Mojstrana 10.57.1.

ML. PIONIRJI — 3 KM (5 TEK.): 1. Predrag Stojanović — SD Rateče 10.51.7, 2. Sašo Zunković — SK Kr. gora 12.08.1, 3. Samir Osmančević — SK Kr. gora 13.05.4, 4. Primož Podlipnik — SD Rateče 13.10.7, 5. Roman Nemoda — SK Kr. gora 14.00.6. ST. PIONIRKE — 3 KM (1 TEK.): 1. Tatjana Mlinar — SD Rateče 10.47.0. ST. PIONIRJI — 5 KM (7 TEK.): 1. Lojzi Kopavnik — SD Rateče 15.06.8, 2. Matej Mlinar — SD Rateče 15.28.7, 3. Tomaž Butinar — SD Rateče 15.31.3, 4. Marjan Trstenjak — SK Kr. gora 16.06.0, 5. Joško Kavalir — SD Rateče 16.08.1, 6. Tomi Komac — SK Kr. gora 17.13.1, 7. Gorazd Malenšek — SK Kr. gora 18.28.7.

B. Kajzar

ga hokeja. Tem bolj, ker je v jugoslovanski reprezentanci v Španiji nastopilo osem hokejistov iz našega železarskega mesta. Skoraj polovica reprezentance, ki pa so, kot kaže, najbolj zaslužni za vrnitev v kvalitetnejšo skupino. Pomeni, da je pred njimi tudi velika odgovornost za nastope v B skupini in na olimpiadi v Sarajevu, saj so jeseniški reprezentantje v glavnem še mladi. Svoje hokejske zrelosti se niso dosegli, kar pomeni, da jim je zagotovljena kvaliteta pot navzgor. Seveda pa tega ne bo, če ne bodo resno trenirali, če ne bodo disciplinirani, če ne bodo dobili potrebne podpore in če ne bodo imeli nastopa s kvalitetnejšimi moštv, od katerih se lahko marsikaj naučijo.

Končni vrstni red na svetovnem prvenstvu C skupine v Jaci: 1. Japonska 14 točk, 2. Jugoslavija 10, 3. Madžarska 8, 4. Danska 7, 5. Francija 6, 6. Bolgarija 5, 7. Španija 2, in 8. J. Koreja 0.

Rajko Lotrič, doma iz Belce, ki je skočil 83 in 87 metrov in se uvrstil na 12. mesto. Tako je prav v domači Planici pred svojimi gledalci za zaključek letošnje sezone osvojil točke za svetovni pokal. Miran Tepež je bil v soboto 20., ostali pa so se uvrstili: 25. Norčič, 31. Ulaga, 26. Benedik, 37. Urbančič, 40. Peljhan, 41. Globočnik, 42. Kavčič, 53. Žagar, 59. Bizjak, 61. Gašper, 63. Bajc, 64. Dolar.

V nedeljo je bila tekma na 90-metrski skakalnici. V prvi seriji so gledalci videli nekaj izredno lepih skokov. 120 metrov daleč je poletel zmagovalec obeh tekem v Planici Ole Bremseth iz Norveške. V drugi seriji so bile kljub povišanju naleta daljave skromnejše, tekmovalce pa je motil tudi veter. Najdalj je poletel Avstrijec Neuper, in sicer 113 metrov, vendar ni mogel prehiteti Norvežana.

Od naših skakalcev je bil tokrat najuspešnejši Miran Tepež, ki je dosegel osmo mesto s skokoma 108 in 107 metrov in seveda osvojil točke za svetovni pokal. Drugi naš najuspešnejši tekmovalac je bil Rajko Lotrič, ki je bil 29. s skokoma 100 in 90 metrov. Ostali so se uvrstili: 36. Bizjak, 38. Bajc, 44. Norčič, 45. Benedik, 48. Peljhan, 49. Ulaga, 52. Dolar, 54. Kavčič, 60. Globočnik, 62. Žagar, 66. Urbančič, 68. Gašper.

Se posebej slovesno je bilo v nedeljo po končani tekmi, ko je bila razglasitev najboljših tekmovalcev in podelitev pokalov najboljšim letošnjim skakalcem na svetu. Najprej so se oglasile planiške fanfare, od odrske moze pa so se spustili naši nekdanji odlični smučarji z zastavami držav udeležencev. Za tem je sledila slovesna podelitev pokalov in diplom.

Velik pokal za osvojenega naslova prvaka v letošnjem svetovnem pokalu v smučarskih skokih je osvojil Armin Kogler iz Avstrije, Avstrija je osvojila tudi naslov ekipnega prvaka.

Točke za svetovni pokal so v letošnji sezoni osvojili tudi trije naši tekmovalci, in sicer: Miran Tepež 29. osvojil je 29. mesto v svetovnem pokalu, Primož Ulaga 20. osvojil je 36. mesto, ter Rajko Lotrič, ki je zbral devet točk in se uvrstil na 46. mesto v letošnjem tekmovalstvu za svetovni pokal. Zaključek svetovnega pokala v smučarskih skokih v Planici je torej uspel, tekmovalci in gledalci so zadovoljni zapustili dolino pod Poncami. Dva naša tekmovalca, Miran Tepež in Rajko Lotrič, sta dokazala, da sodita med najboljše junake na smučeh na svetu, za vse ostale pa seveda tudi zaključek letošnjega svetovnega pokala v Planici ostaja obveza, da skakalnemu športu namenijo še več pozornosti, kajti le to je pot do nadaljnjega uspeha in še večje uveljavitve v svetovni areni.

Ne nazadnje zaslužijo vse priznanje tudi neutrudni organizatorji, ki so poskrbeli, da je vse potekalo brezhibno. Tukaj je vtaknena veliko dela številnih delavcev organizacijskega komiteja, drugih športnih delavcev iz Rateč, Mojstrane in drugih krajev jeseniške občine ter vseh ostalih, ki so poskrbeli, da je bila Planica tudi letos naš veliki praznik.

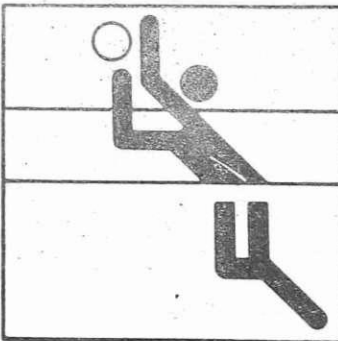
J. Rabič

V NEDELJO SREČANJE NA ROŽCI

Alpinistični odsek Planinskega društva Jesenice vabi NA SREČANJE ALPINISTOV NA ROŽCI V NEDELJO, 4. aprila.

Srečali se bodo mladi alpinisti s starejšimi, nekateri s smučmi, drugi brez njih. Odhod alpinistov in drugih planincev bo od hotela v Planici pod Golico ob 7. uri zjutraj, povratek pa bo okrog 16. ure. Zborna mesto bo pri pastirski koči na Rožci, kjer bo vsak udeleženec prejel čaj in spominsko plaketo.

Vabljeni v čim večjem številu!

BREZOVICA : ŽELEZAR 0 : 3 (—7, —6, —4)

Brezovica, telovadnica osnovne šole, gledalcev 100, sodnik Jese iz Kope. Brezovica: Džogić, Goljar, Velkavrh, Burger L., Garibaldi, Burger M., Knava, Erbenič, Krvinja, Keršmanc, Purgar. Železar: Legat, Černe, Knežević, Strnad, Pogacar, Rajgelj, Mežek.

V derbiju predzadnjega kola v prvi slovenski odbojarski ligi — moški je ekipa Železarja iz Zirovnice prepričljivo premagala domačine. Tokrat so Zirovničani igrali zelo borbeno, od domačinov pa so bili boljši v vseh elementih odbojarske igre. V ekipi Železarja ni bilo slabega moza, velja pa pohvaliti Legata za brezkompromisno igro na mreži.

I. M.

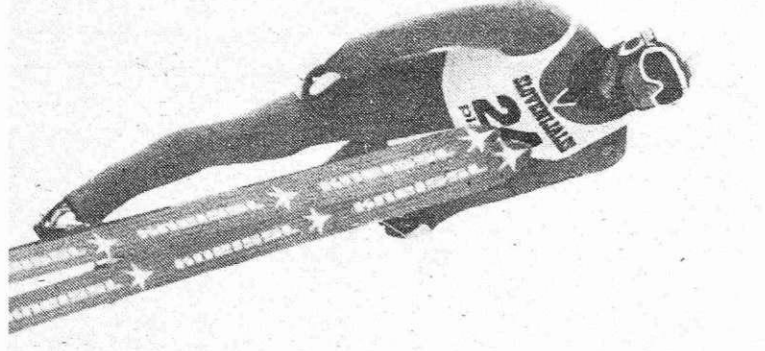

Nedeljski zmagovalci (Foto F. Sluga)

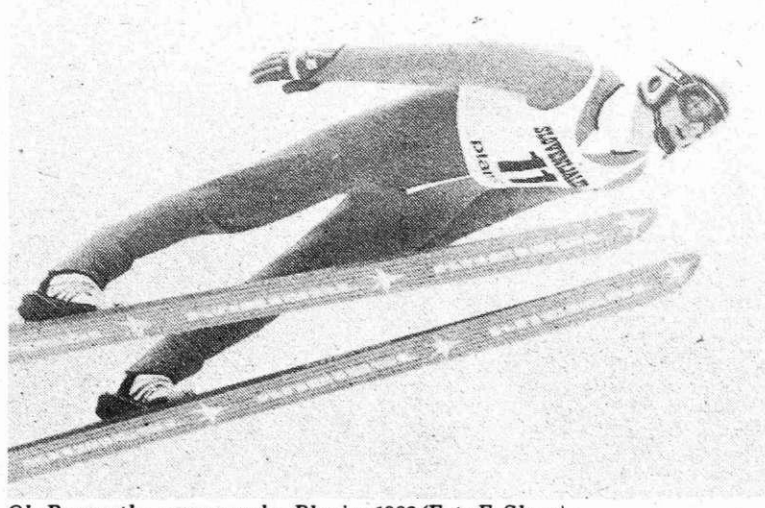

Najboljših deset v soboto (Foto F. Sluga)

PLANICA 1982

Armin Kogler — zmagovalac svetovnega pokala 1982 (Foto F. Sluga)

Ole Bremseth — zmagovalac Planice 1982 (Foto F. Sluga)

Veteran Bogdan Norčič (Foto F. Sluga)